

Uvodnik

Andrej Černic

Krivde Merklove in hrvaška korupcija

Ko je leta 2004 v Evropo vstopal prvi val vzhodnoevropskih držav, je bilo ozračje popolnoma drugačno, veliko bolj optimistično in polno upanja. Še leta 2007, ko sta se pridružila Bolgarija in Romunija, je bilo ozračje v duhu "vse lahko gre samo še bolje". Hrvaška je danes, leta 2013, prva država, ki v EU vstopa po začetku najhujše gospodarske krize po letu 1929.

Gre za državo, ki vstopa v veliko evropsko družino s precejšnjimi težavami in bi zato lahko bila tudi bolj izpostavljena evroskeptičizmu. Spomnimo, da so države vzhodne Evrope leta 2004 in 2007 večinoma vstopale v EU z močno gospodarsko rastjo. Načina, kako se je ta rast ustvarjala, ni nihče preverjal (nihče ni preverjal niti držav članic EU). Ob nastopu krize so tako, ob logični posledici - recesiji, iz omar posameznih držav začeli padati tudi tranzicijski okostnjaki. Vse to se je dogajalo tudi na Hrvaškem: razlika je le v tem, da ob njenem vstopu v EU vsi poznajo pravo sliko, ki jo ponuja Zagreb. Lepotnih mask ni več. Hrvaška si je skozi vsa leta od osamosvojitve dalje ustvarila precejšnjo tranzicijsko navlako, ki je usodno zaznamovala ne samo njen gospodarski ustroj, ampak tudi politične scenarije in pravosodni sistem. Začnimo z nekaj številkami: hrvaška recesija traja že pet let. Evropska komisija napoveduje novo recesijo (1 odstotek BDP) tudi v letošnjem letu, za leto 2014 pa stagnacijo (rast v višini 0,2 odstotkov). Zelo skrb vzbujajoči so tudi podatki o brezposelnosti med mladimi, ki dosega delež 51 odstotkov in s tem tretje mesto v Evropi. Kar v poletnih mesecih nekoliko blaži problem brezposelnosti, so sezonske zaposlitve v turizmu, a to je za Hrvaško premalo: turizem bi moral biti po zaslugi rajskih plaž dodana vrednost in ne blažilec krize. Hrvaška ima nazadnje težave tudi z obema ključnima kazalcema, ki ju Evropa najbolj jemlje pod drobnogled: javni primanjkljaj naj bi letos znašal 4,7 odstotkov BDP (kar je skoraj 2 odstotka nad evropsko dovoljeno mejo), javni dolg, ki danes znaša 54 odstotkov, bi lahko začel strmo rasti in naslednje leto bi lahko dosegel 60 odstotkov.

Mnogi bodo pri tem začeli vihati nosove, da bo Hrvaška nova žrtev Evrope in njene restriktivne politike varčevanja. Tako razmišljanje velja danes tudi za Grčijo, Portugalsko in Ciper. Nihče pa si ni postavil naslednjega vprašanja: ali je stanje krize v teh državah povzročila Evropa? Ali ni morda bolj primerna druga razlaga, da je v teh državah prevladovala logika klientelizma in prijateljskih poslov? Vzemimo primer Hrvaške: Ivo Sanader je najboljši primer prepletenosti politike, zasebnih poslov in korupcije. To se je žal dogajalo skozi celotno obdobje tranzicije. Napovedano je, da bo Hrvaška jeseni letos začela kazenski pregon 7.700 oseb, ki naj bi med privatizacijo v začetku devetdesetih let kršili privatizacijska zakonska določila v 3.720 podjetjih in naj bi s tem oškodovali državo za najmanj 200 milijonov takratnih mark. Pri tem naj bi sicer sodelovale tudi tuje banke, ki danes v celoti obkrožujejo hrvaški bančni sistem: Sanader je svoje posle pletel z avstrijsko Hypo banko, veliki Unicredit pa na primer financira imperij Ivice Todorica, enega od pomembnejših hrvaških prevzemnikov s prijateljstvi v politiki, ki je pred kratkim z Agrokorjem postal večinski lastnik Mercatorja. Agrokorjevi posli, kako drugače, temeljijo na zadolževanju. In to je tipična podoba hrvaškega (in širšega sredozemskega) gospodarstva. Je za to kriva Merklova in Evropska unija?

Iz daljne Argentine v domovino

Rast 2013 je obiskala tudi naše kraje

Foto IG

FINZGARJEV DOM NA OPČINAH Seja deželne sveta Sveta slovenskih organizacij

"Odpraviti moramo preveliko mero zatohlosti, ki je v naši manjšinski sredini žal še vedno prisotna"

Kot je predsednik Sveta slovenskih organizacij Drago Štoka ugotavljal po končani seji deželne sveta krovne organizacije, ki je bila v Finzgarjevem domu na Opčinah v sredo, 26. junija, je srečanje prineslo tvorne in perspektivne izsledke zlasti zato, ker je bil na njem govor o konkretnih tematikah: te so obravnavale med drugim ključno vprašanje evropskih projektov, ki predstavljajo v prihodnje temeljni razvojni element ne samo za SSO, ampak za celotno narodno skupnost v Italiji. Evroprojekti predstavljajo po mnenju predsednika Štoka in po besedah izvedenca SSO na tem področju Iva Korve nezamenarljivi dodatek v proračunu naše manjšinske organiziranosti, glede na to, da je vprašanje državnega financiranja iz leta v leto podvrženo kopici 'spremenljivk', zaradi katerih je načrtovanje prihodnosti manjšinskega delovanja vse bolj težavno. Dejstvo, da je dotok prispevkov letos bodisi časovno bodisi količinsko presegel pričakovanja (kaže, da je zadeva urejena tudi za prihodnje dveletje), nikakor ne rešuje dolgoročnega temeljnega vprašanja: kako dati naši manjšini in prihodnjim

generacijam možnost trajnega razvoja. Če je birokratsko kolesje letos ponudilo manjšini znatno količino kisika, se je prav tako letos ponovno zataknilo zaradi politično-birokratskih

denar iz državne blagajne (zlasti zaradi prizadevanja ministrske funkcionarke Chirichellove) prešel v deželne blagajne, ki je na podlagi priporočila deželne posvetovalne komisije začela denar deliti med primarnimi ustanovami. S porazdelitvijo deleža letošnjega finančnega dodatka (ki bi ga namenili društvom, morda tudi ustanovam v težavah, kot na primer Tržaški knjigarni, Katoliški knjigarni ali NŠK), pa je problem v tem, da je po političnem preobratu na čelu dežele komisija ostala brez predsednika, kar dejansko onemogoča njeno delovanje. "Ta vacuum, ki ni odvisen od krovnih organizacij, je potrebno čim prej zapolniti", je dejal Štoka. Predsednik SSO je izrazil tudi željo, naj italijanski ministrski predsednik Enrico Letta v kratkem reši vprašanje načelnika vladnega omizja, ki mu je doslej predsedoval podtajnik

Drago Štoka in Aldo Jarc (foto IG)

Rupertu. Prav tako kot na deželni ravni je po volitvah nastala vrzel tudi v številnih državnih organih, nadzorovanje katerih mora odgovarjati ravnovesju vladnih stank DS in Ljudstva svobode. Predsednik SSO je obenem pozitivno ocenil sestanek, ki ga je skupno s predsednikom SKGZ Pavšičem in predstavnikoma italijanske manjšine v Sloveniji in na Hrvaškem ter poslanko Tamaro Blažino pred nedavnim imel z italijanskim vladnim predsednikom Letto in slovensko premierko Bratuškovo ob robu dvostranskega italijansko-slovenskega srečanja v Rimu. Bilo je namreč prvič, da je bila manjšina v tako zgoščeni in učinkoviti zasedbi prisotna na tovrstnem institucionalnem nivoju.

Pogovor

Tajnica društva Sedej iz Števerjana Katja Dorn o 43. festivalu narodnozabavne glasbe Števerjan 2013

6

Zlata maša

Msgr. Franc Vončina je v krogu tržaških vernikov praznoval 50-letnico mašniškega posvečenja

11

S 1. strani

“Odpraviti moramo ...”

Štoka je o italijanskem premierju povedal, da je pazljivo prisluhnil tematikam naše narodne skupnosti, sam pa je zaščitni zakon ocenil za pomanjkljivega, kar pomeni, da je z našim vprašanjem dobro seznanjen. Vsebinska pogovora se je dotaknila tudi vprašanja slovenskega šolstva v Italiji in zajamčenega zastopstva. Uvodoma pa je predsednik SSO izhajal iz splošne krize, ki se je na evropskem nivoju sprva pokazala na gospodarsko-financijskem področju, kmalu pa je bodisi v naši domovini državi bodisi v naši matični domovini globoko načela etično dimenzijo družbe. V vedno širših socialnih plasteh se širi občutek sovraštva, ki pa sicer ne vodi do nikakršnega cilja. Vzajemno neupoštevaneje je postalo očitno tudi pri nas. Odpraviti moramo preveliko mero zatohlosti, ki je v naši manjšinski sredini žal še vedno prisotna, kot nemara tudi kolikšno sovraštva, ki nekateri osebe v našem zamejskem okolju drži priklenjene v preteklost. “Gladko lahko izjavim, da SSO ni nikogar napadal, bil pa je tarča napadov”, je dejal. Kaže sicer, da so se v zadnjih časih odnosi s sorodno krovno organizacijo izboljšali in dosegli konkretno stopnjo soočanja. To dejansko zahteva naša narodna skupnost, ki je še kako potrebna prevetritve in modernizacije na različnih ravneh. Predsednik SSO je omenil tudi dobre odnose z

Drago Štoka (foto IG)

Izredna seja občnega zbora SSO

Pred sejo deželnega sveta je v prostorih Finzarjevega doma potekal izredni občni zbor SSO, da bi članstvo krovne organizacije odobrilo nekatere popravke k statutu. Spremembe so bile potrebne zaradi določenih vsebinskih razlogov. Poleg tega bo potrebno statut v kratkem uskladiti s sedanji zakonodajni predpisi. Ker pa je zadevo potrebno temeljito proučiti, je bilo na izrednem občnem zboru sklenjeno, da bo posebna komisija, ki jo bodo sestavljali člani SSO iz vseh treh pokrajin, in veterani, ki so svoj čas sestavili obstoječi statut, do meseca decembra iznesli svoje poglede. Premisliti je potrebno novo vlogo podpredsednika organizacije, način glasovanja članic, vprašanje prisotnosti uslužbencev SSO v izvršnih organih, mandatno dobo izvršnih in izvoljenih oseb. Izredni občni zbor je vsekakor odobril majhne spremembe k členu 2 (zaradi vzpostavitve novega sedeža SSO na ul. Coroneo, 19), 3 (jasno piše odslej, da je med cilji SSO tudi ohranitev krščanskih vrednot) in 6 (sklankanje občnega zbora bo članom znano po spletni strani in po sredstvih javnega obveščanja).

in Robertu Petarosu, ki je dopolnil 80 let. Predsednik SSO je nato uvedel v razdelek deželnega sveta, namenjenega evropskim projektom, in besedo prepustil izvedencu Ivu Korvi, ki je prisotnim

pak tudi v tikanju omrežja partnerstev in poznanstev na obeh straneh meje. Korva je obenem povabil društva, ki sodijo v SSO, naj v čim večjem številu pristopijo k partnerski sinergični za-

sedbi zlasti v vidiku novih razpisov v programskem razdobju 2014-2020. Dogaja se, da je medijska promocija tovrstnih evroprojektov dokaj skopa: kot je Korva pojasnil v debati našemu odgovornemu uredniku Juriju Paljku, novinarju in predsedniku Knjižnice Dušana Černeteta Ivu Jevnikarju in ostalim članom, ki so ga povprašali za možnost prihodnjega sodelovanja v sklopu evroprojektov, je obdobje pripravljanih postopkov dokaj zapleteno in se mora strogo držati predpisov. Predstavitev izsledkov projektov in njihova medijska razširitev sta po sili razmer mogoči le takrat, ko je posamičen sklop dosegel dokončno izvršno oziroma ‘otipljivo’ fazo.

Pred debato je Julijan Čavdek napovedal občinstvu prepotrebno posodobitev spletne strani SSO, ki naj v času družbenega omrežja postane aktivna vez med krovno organizacijo in društvi. Ob sklepu se je deželnega sveta sta se oglasila še predsednik društva Jadro Carlo Mucci, ki je med drugimi vprašal predsednika Štoka informacije glede vzpostavitve pravne službe, ki naj bi jo krovni organizaciji vzpostavili za potrebe članov manjšine, in predsednik KTD in Zadruga Goriška Mohorjeva Damjan Paulin, ki je predlagal, naj bi enotno delegacijo poleg predsednikov krovnih organizacij in

poslanke Blažinove sestavljal še Igor Gabrovec, kot predstavnik stranke Slovenska skupnost. Paulin je predsednika SSO vprašal še za pojasnila glede soorganizacije SSO pri prihodnjih proslavah na Bazoviški gmajni glede na lansko porazno izkušnjo, ko je bila slovenska ministrica Novakova deležna ostrega in glasnega napada nekaterih udeležencev. Predsednik SSO je glede pravne službe dejal, da je za vzpostavitev le-te potrebna znatna vsota 100 tisoč evrov, da pa sta krovni organizaciji že stopili v stik s slovenskim pravosodnim ministrstvom, ki bi lahko ponudil določeno pomoč. Drago Štoka se je o lanski Bazovici izrekel izredno ostro: dejal je sicer, da se je letos SSO z ostalimi prireditelji dogovoril za znosen program: vsaj za tokrat, ko bo proslava sooblikoval Tržaški partizanski pevski zbor (program pesmi naj bi ustrezal vsem dejavnostim). Če pa se bo Bazovica v prihodnje izrabljala za drugačne namene, bo SSO šel svojo pot. Nazadnje se je Štoka strinjal s Paulinom glede pristopa predstavnikov SSK k enotni delegaciji.

Praznik slovenske države

Dan državnosti so obeležili tudi v Bruslju

Dan državnosti so v sredo, 26. junija, obeležili tudi evropski poslanci iz Slovenije, ki so se zbrali v središču evropske četrti v Bruslju ob slovenskem spomeniku, na katerem so v vseh jezikih EU izklesani ver-

de Peterle je poudaril, da danes Slovenija ne bi bila v takšni zagnati, če bi se držali tega, za kar smo nekoč stopili skupaj in za kar smo se borili. “Prepričan sem, da bomo našli moč, da bomo iz vrednot in načel, ki so nas

svoje države, rasel iz stvari, ki so ga povezovala - da je narod pridnih, ustvarjalnih in prijaznih ljudi, narod na sončni strani Alp. “Želim si, da bi se enotnosti spet spomnili, da bi vedeli, kar nas veže, in da bi šli v stilu teh

zi iz Zdravljice. S skupino obiskovalcev iz Slovenije so zapeli slovensko in evropsko himno ter k spomeniku položili cvetje. Pobudnik obeleževanja slovenskega kulturnega praznika in Dne državnosti ob slovenskem spomeniku na krožišču Schuman v Bruslju Milan Zver je spomnil, da je bil spomenik iz marmorja postavljen v spomin na slovensko predsedovanje EU leta 2008. Na njem je v vseh 23 uradnih jezikih EU izklesani najbolj znani verz Plesernevo Zdravljice: *Žive naj vsi narodi*. “Vesel sem, da lahko danes v Bruslju skupaj praznujemo naš praznik. Vsem iskreno čestitam ob Dnevni državnosti”, je poudaril Zver. Slovesnosti so se sicer poleg njega udeležili tudi Lojze Peterle, Jelko Kacin, Zofija Mazej Kukovič, Romana Jordan in Tanja Fajon, ki so prav tako nagovorili zbrane. Predsednik osamosvojitvene vla-

zdržila pred 22 leti, poiskali tudi pot naprej”, je dejal. Kacin, ki je bil v času osamosvajanja Slovenije minister za informiranje, pa je menil, da se je treba “v Sloveniji obnašati veliko bolj ambiciozno in namesto zobotrebcev uporabljati zjemalke”. “Ko gre za državne praznike, se spleča biti ponosen”, je še poudaril in citiral besede nekega župnika: “Kogar motijo rogovile na vrhu bandere, ta ima velike težave sam s seboj. Zastavo je treba spoštovati”. Mazej Kukovičeva je poudarila, da je bila članica vlade, ko je Slovenija predsedovala Svetu EU - ko je bila “v vrhu, čudež in zvezda”. “Hvala vam, da skupaj delimo ta veličastni trenutek, kjer zmoredno biti vsi skupaj in kjer ni videti nobene zvezde ali jugoslovanske zastave za ime Slovenije”, je še dejala. Jordanova pa je poudarila, da je slovenski narod, čeprav ni imel

vrednot, naših in evropskih, naprej. Bodimo ponosni Slovenci in Evropejci”, je pozvala. Fajonova pa je izpostavila, da je pred 15 leti v Bruslju še mnogo ljudi zamenjevalo Ljubljano z Bratislavo, da je bila nato pred slabimi desetimi leti Slovenija ena najbolj ambicioznih in uspešnih držav na začetku svojega članstva v EU, zdaj pa se bori za ugled in verodostojnost. “Čestitajmo si in bodimo ponosni na našo državo, v Bruslju to znamo”, je še pozvala. Slovesnosti se je udeležil tudi nekdanji veleposlanik Slovenije pri Natu, sedaj slovenski predstavnik v politično-varnostnem odboru EU in po pričakovanjih prihodnji veleposlanik Slovenije v Belgiji Matjaž Šinkovec, ki je venček nagovorov sklenil z besedami: “EU in Nato nista ne ječi ne religiji, ampak orodji, ki ju moramo znati uporabiti tako, da nam bo boljše”.

Povejmo na glas

Počitnice za novo moč

Vsako leto na novo potrebujemo počitnice, potrebujemo oddih, da se, kot pravi beseda, odpočijemo in odložimo težo, ki se je v nas skozi mesece in mesece nabirala. Pri tem prav ob koncu svojih obveznosti Sele v celoti začutimo, da naše življenje ni samo veselje in brezskrbnost, ampak je tudi in nemara predvsem delo, kar velja za nas vse. Od otrok, ki že imajo sebi primerne naloge, do mlajših in starejših staršev, ki vsekakor niso največji del bremen, tja do njihovih staršev, do nonotov in non, ki po svojih močeh res ogromno prispevajo. Tu so nadalje vsi tisti, ki živijo sami in jih prebijanje skozi zahtevno naglico življenja nemara obremenjuje še bolj kot ostale. Vsi torej potrebujemo nekaj počitka, da se osvežimo in se nam spet odprejo nova obzorja, da z obnovljenim navdušenjem gledamo v naslednje delovno leto, kujemo nove načrte in se nam zdi, da bo prihodnje leto lepše in srečnejše od tistega, ki smo ga ravnokar pustili za seboj. V časih, v katerih živimo, pa počitek in oddih potrebujemo toliko bolj. Ne bomo ponavljali znanih ugotovitev, da nas vse bolj pesti kriza, pri čemer pa večkrat pozabljamo, da v njej ne gre zgolj za otekanje materialnih dobrin, pač pa da to dejstvo vse bolj pritiska na našo duševnost, kar je še hujše in zato vredno pozornosti. Upravičeno zaradi krize postajamo zaskrbljeni, lahko celo obupani, v nas se nekako zapira občutek, da bo v prihodnje vse v redu in prav, vse manj razlogov torej imamo, da bi bili v mislih na leto, ki prihaja, polni dobre

volje in veselja. In če je naša duša skozi delovno leto ves čas na udaru stresnih doživetij, ki nas hromijo in nam jemljejo najboljše energije, pa se vanjo v sedanjih razmerah kaj lahko zaleze zahrbtna in dobesedno razdiralna depresija, v primeri s katero je stres prava šala. Če so stres nekakšni udarci, je depresija tiha in razkrajajoča, saj je njen cilj vzeti človeku smisel, upanje in seveda vsakršno prepričanje o svetlem in dobrem. In tovrstni stisk je bilo že prej osupljivo veliko, sedaj pa živimo v pogojih, ki so depresiji še bolj pogodu, saj v njih lahko neusmiljeno spodkopava množice in množice posameznikov ter jim jemlje voljo do življenja. Tako je že razširjena in napredujoča, da nekateri izvedenci govorijo o t. i. evropski depresiji, o depresiji Evrope, ki sedanjo krizo od vseh najbolj občuti. Na vsak način je priporočljivo, da se vseh nevarnosti, ki nam grozijo, zavedamo in se jim odločno postavimo nasproti. Sicer bomo zaradi materialne stiske in duševnih tesnot postali zagrenjeni in se bomo znašli nad drugimi, kot da bi bili oni krivi za našo nezadovoljnost. Pozabili bomo na globlje vrednote, ki so edina rešitev. Globlje vrednote so tiste, ki so močnejše od upadanja materialnih, globlje vrednote so tiste, ki nas edine lahko iztrgajo iz krepiljev depresivnega obupa. In te globlje vrednote so solidarnost z drugimi, skrb za druge, dejstvo, da, le če skrbim za drugega, sem zares poskrbel tudi za samega sebe.

Janez Povše

SSO / Odziv na odlikovanju predsednika republike Boruta Pahorja

Vsako priznanje, ki ga od matične domovine prejmejo posameznik, društvo ali ustanova iz zamejstva ali zdomstva, predstavlja pomemben povezovalni dogodek in utemeljitev enotnega narodnega in kulturnega prostora, kjer živi in deluje slovenski narod. Toliko bolj to velja, ko podeli priznanje predsednik republike Slovenije, saj je s tem, ob ovrednotenju dela in dosežkov, poudarjena vpetost posameznika ali organizacije v samo središče narodnega in državnega življenja. In prav to je eno temeljnih vodil, ki dajejo zagona vsem, ki se na območju zamejstva trudijo, da bi se na različnih družbenih področjih Slovenci ohranili, razvili in uveljavili ter s tem tudi pripomogli k promociji slovenske države.

Svet slovenskih organizacij se zahvaljuje predsedniku Republike Slovenije Borutu Pahorju za pozornost, ki jo je izkazal ob dnevu državnosti s podelitvijo reda za zasluge Glasbeni matici, za njeno 50-letno uspešno delovanje na glasbenem področju, ki pokriva celotno narodno področje Slovencev v Furlaniji Julijski krajini. Obenem se veseli tudi zlatega reda, ki je bil podeljen vsestranski smučarski svetovni prvakinji Tini Maze, ki je s svojimi zmagami ovrednotila tudi slovenski goriški prostor. Ob stalni pozornosti, ki jo predsednik republike Borut Pahor izkazuje Slovincem v zamejstvu, Svet slovenskih organizacij čeni podelitev reda za zasluge Glasbeni matici ter Zvezni gimnaziji in Zvezni realni gimnaziji iz Celovca tudi kot trenutek povezovanja slovenskega naroda.

MAVHINJE 10. Zamejski festival amaterskih dramskih skupin

Razprla se je pisana pahljača predstav

Kljub temu da so si večeri ob koncu junija nadeli masko mrzlih in deževnih zgodnjih pomladnih ali poznih zimskih dni, so se gledalci vsak dan v rastočem številu zbirali na mavhinskem trgu, da bi na njem ali v varnem zatišju šotora na dvorišču nekdanje mavhinske osnovne šole spremljali žanrsko raznolike predstave, ki so jih z zagnanostjo, navdušenostjo in seveda trudom, brez katerega ne nastane nič, uprizorili mladi in odrasli ljubiteljski igralci ob prizadevnem in potrpežljivem delu mentorjev in režiserjev z dolgoletnimi odskrnimi izkušnjami, včasih pa tudi pod režijsko roko vznesenih mladih, ki so šele začeli okušati prijetne, pa tudi težavne strani ustvarjanja in vodenja odrske postavitve. Hvaležno občinstvo je uprizoritve radodarno obdarilo s plaskanjem in tako seveda najlepše nagrajevalo odrske stvaritve, ki vselej zahtevajo prizadevanje, napor in veliko vaj.

Torek, 25. junija 2013

V zelo hladnih večernih urah so pod šotorom pravilčno vzdušje skušali ustvariti igralci srednješolske skupine Jaka Štoka, ki deluje v istoimenski slovenski dramskem društvu. Za mavhinski na-

stno napisala Marina Cernetig, ena od stebrov Beneškega gledališča, ki s svojim delovanjem plemeniti kulturno življenje v Beneški Sloveniji, na tem preizkušnem robu slovenske zemlje. V režiji dolgoletnega umetniškega usmerjevalca Marjana Bevka so nastopajoče, Anna Iussa kot vase zazrta upokojena poklicna igralka Mina, ki se ne mara družiti z nikomer in pod večer sama podoživlja nekoč odigrane vloge, Lidia Zabrieszch kot preprosta, a razumevala kmetica Angelina, ki jo - zaradi stiske s prostorom - zelo nerade volje sprejme v svojo sobo Mina, Bruna Chiuch kot Marjana, direktorica doma, ki skrbi za red in dobre odnose, Graziella Tomasetig kot Angelina hči, ki bi se rada polastila maminega posestva zaradi lastne koristi, in Teresa Trusgnach kot živahna Angelina prijateljica, ustvarile prepričljivo ozračje doma, v katerem je misel na smrt zmeraj prisotna, a jo znajo gostje z optimističnim pogledom v prihodnost vselej pregnati. Med igralsko nedosegljivo primadono in upokojevcem

skrit pod nekakšno mrežo, izvajal Aljoša Saksida. Odrsko sliko s prikazanim izsekom idilične narave so dopolnjevali lepo odbrani kostumi.

Srednješolska skupina Jaka Štoka - Prosek

Povsem drugačen prizvok je imela predstava *Burka o jezičnem dohtarju*, ki jo je ponudila v pogled dramska skupina SKD Tabor z Opčin. V režiji Sergeja Verča, ki je mestoma ob krepko podčrtanem burkaškem poudarku izostril njegovo kosmato naravo, včasih že skoraj na robu vulgarnosti (prdenje na odru in podobne stvari so se v današnjem gledališkem svetu kar razpasle; zgledi pač mičejo!), so se v igralskih virtuoznostih razživel predvsem dolgoletni člani igralske skupine, ki je že večkrat pokazala svoje izvajalske sposobnosti. Tekst neznanega avtorja iz 15. stoletja - v priredbi Kristine Brenkove in Emila Smaska - je primer srednjeveške igre, v kateri se jasno izrisujejo

človeške slabosti, ki žal niso vezane na čas, saj jih človek kar "deduje" iz roda v rod, ne da bi se jih znal otresti. Preveč lepo bi bilo, ko ne bi bilo več goljufov in sleparjev! Danes jih mrgoli še več, kot jih je takrat, ko je nastala ta igra s poučno mislijo. V njej se namreč "jezični dohtar" sam ujame v past, nastavljen drugemu. Protagonista in njegovo ženo sta v dokaj naturalistične barve, v včasih še preveč karikiranimi poudarki orisala Loris Tavčar in Melila Malalan, ki je do skrajnosti in skoraj že "čez rob" naslikala škrbasto baburo (kako npr. z metlo iz vrba s pljuvanjem pomiva domača tla) in s to groteskno figuro pokazala svojo nedvomno močno žilico za karakterizacijo likov, pa tudi spretnost v kretanjih in mimiki. Plastično z izrazitim niansiranjem čustev, ki so valovali v njeni notranjosti, je opeharjena in zmedenega suknarja v ženski preobleki posebela Tatiana Malalan. Strogi sodnik, ki mu zdrave tožečih se strank že presedajo, je bil Gregor Znidarčič. Po nasvetu jezičnega dohtarja blejajočo ovčarico, ki pretenta svojega skopuškega gospodarja suknarja, pa tudi "odvetnika", je z neprisiljeno navihanostjo odigrala Jasmina Smotlak. Čas dogajanja so lepo odslilkavali smotno izbrani scenski elementi in stilni kostumi, izbira glasbe pa ni bila vedno najbolj posrečena (znana Ave Maria re ni spa-

dala v predstavo!)

Četrtek, 27. junija 2013

Odrsko dogajanje je bilo v celoti izraz mladinske ustvarjalnosti. Pod šotorom je osnovnošolska skupina SDD Jaka Štoka s Proseka nastopila z igrico *Fantom in Kulturni dom ali duhec v proseškem gledališču*. Zelo prosto jo je po komediji *Fantom* v operi napisala Kim Furlan, ki jo zvesti obiskovalci mavhinskega festivala dobro poznajo, saj je kot drobno dekletce nastopala v marsikateri predstavi. Skupaj s Tino Renar je režijsko vodila male igralkice, ki so

Z mladinsko ustvarjalnostjo prežet četrtkov večer so sklenili člani gledališke skupine O'Klapa, ki deluje pod okriljem Skupnosti družin Sončnica v Gorici. Odr pod šotorom se je ob premišljeni, funkcionalni scenski zasnovi spremenil v pravilčno dogajanje ljudske pripovedi o oslu, psu, mačku in petelinu, ki so vzeli pot pod noge, potem ko je v njihovo dolgoletno služenje kanila grenka kaplja pelina ob spoznanju, da so gospodarjem le še v napoto. Pa se jim sreča vendarle nasmehe, ko iz koč v gozdu preženejo razbojnice, ki so pokradli polno dobrot ravno pri tistih gospodarjih, ki so z nehalnostjo poplačali delo zvestih živalic. Verzi, v katere je ljudsko pravljico mojstrsko s poetičnim nadihom pretil Miroslav Košuta, so gladko, jasno in tekoče, v izbruhih odskrnih govoric žuboreli iz ust pripovedovalke Sanje Vogrič, ki je povezovala posamezne dele in bila v oporo soigralcem lutkarjem, ki so v rokah ozivljali izrazite velike lutke. Le-te sta izdelali Katerina Ferletič, tudi zagnana mentorica skupine, in Ana Turus v lutkovni delavnici Brede Varl. Lutkovna predstava, prepredena z glasbenimi refreni (Michela De Castro) je zažvela pred dvema letoma v dovršeni, čvrsti, obenem tenkočutni režiji Franka Žerjela in je doživela nad dvajset ponovitev v šoli in vrtih ter lep uspeh s finalnim nastopom v Tolminu na Srečanju otroških gledaliških skupin Severnoprimorske.

Petek, 28. junija 2013

V poznem popoldnevu so na odru pod šotorom svoje veselje nad nastopanjem na odskrnih deskah na poseben, edinstven način izpovedali člani Barvane klape VZS Sklad Mitja Čuk, ki so sodelovali na sedmih festivalih in vse-

ločutno prisluhniti posameznim varovancem in jih navdušiti za dodeljeno vlogo. S svojimi zvestimi pomočniki, ki so se kot že marsikdaj prej prelevili v odrske delavce in seveda igralkice, je na oder postavila znano zgodbo *Kdo je napravil Vidku strajčico?*, ki jo je spisal Fran Levstik, sama pa jo je za potrebe Barvane klape spremenila v odrski prikaz z naslovom *Ali bo Greta imela novo majčko?* V igrici je ob poznanih junakih, ki nastopajo v Levstikovi pravljici, z domiselnimi scenskimi elementi prikazala menjavo letnih časov in s petjem, rajanjem in krajšimi besednimi utrinki, ob podpori sodelavcev, simpatičnih škrtov in vil, spleta zgodbo o pomembnosti človeških odnosov, prijateljstvu, solidarnosti in povezanosti človeka z naravo. Da so se njene želje ob nenehnm prizadevanju izpolnile, smo gledalci lahko razbrali z žarečimi obrazov protagonistov, predvsem Grete Carciotti, ki je radostno odigrala vlogo glavne junakinje Grette.

Oder pod šotorom se je z nastopom otroške dramske skupine Breg, ki deluje v SKD Slovenec Boršt - Zabržec "potopil" v sanjski svet, kjer kraljuje Ole-Luk-Oie, uspalček, ki ima pri sebi tri različne dežnike, v katerih so skrite pravljice. Te otroci tako radi poslušajo, saj jih zazibljejo v spanje, ki prinaša sanje. Iz njegovih treh dežnikov se raztrese prav toliko pravljic. Prva govori o princeski, ki je imela "zlato v grlu" in zato je znala čudovito peti. Poročiti se je želela le s tistim, ki bi pel tako očarljivo kot ona. Izkazalo se je, da zna krasno peti od moke "pobeljeni" mlinarjev sin. V drugi pravljici je protagonistka ošabna kraljčina, ki odkloni Zlahtne da-

Gledališka skupina O'Klapa iz Gorice

stop so izbrali koroško ljudsko pravljico *Mojca Pokrajculja* v zapisu Vinka Modermorferja in priredbi Borisa A. Novaka. V otrokom dobro znanem pravljicnem spletu so protagonisti Mojca, ki ob pometanju najde krajcarček in si zanj kupi piskrček, da bi se vanj zatekla pred mrazom, in lisica, volk, medved, zajček ter srnjak, katerim gostoljubna deklica nudi zatočišče, ko ji vsak pove, kaj zna delati. Če pa je v delavni družini zvitorepka, se zmeraj kaj zaplete! Nekdo ponoči polije ves med, ki ga je volk nabral, in za to dejanje obtožijo nič hudega slutečega zajčka, ki mu je premetena lisica namazala usta s strdom, ko ji je prilezel iz njih, ker je pojedla med. Izkupi jo seveda nedolžni zajček. Z bistvenimi scenskimi pripomočki uokvirjeno igrico, prepletano s posnetim petjem na prijetno glasbeno spremljavo Iztoke Cergola, je zrežirala Nicole Starc, ki žal ni znala izkoristiti podrobnosti, ki jih nudi zgodba tudi glede karakterizacije nastopajočih likov, pa tudi ne igralske radoživosti, prikrite v mladih izvajalcih, da bi bolj učinkovito razgibal celoten odrski prikaz.

Torkovo vreme ni bilo naklonjeno nastopu na trgu, zato je tudi predstava Beneškega gledališča, ki je neprekinjeno prisotna na mavhinskem festivalu že od začetka te množične gledališke manifestacije, dobila primerno prizorišče pod šotorom, kjer se je oder prelevil v dom za ostarele v predstavi *Starost nas ne straše*, ki jo je v barviti narečni govoric pri-

Ivanom se celo vname iskrica ljubezni, ki priča, da so srca, kljub starosti, še vedno utripajoča in da ima to čustvo čarobno moč. Cernetigeva je v tekstu pregneta ženska pogled na žal neizbežno staranje, na pomen prijateljstva, pa tudi ljubezenskih čustev, ki osrečijo in poživijo zaton človeškega bivanja. Vse skupaj je zabelila s humorjem in komičnimi iskricami, ki jih je Bevk režijsko spretno osvetlil in dal predstavi svetel, duhovit ton.

Sreda, 26. junija 2013

Deževno vreme je spet vsililo nastopajočim dramskim skupinam izven odra. Tako se je v varnem zavetju šotora razigralo pravilčno uprizoritev *Tri male račke*, ki jo je predstavila MTKB (Mala tržaška kabaretna banda) & sorodniki, katere duša je prav gotovo Fabrizio Polojaz, ki se je tudi tokrat v dvojni vlogi vaščana, ki bodeče, sicer dobrohotne namige izreče na rovaš tržaških politikov, in le na videz močnega in hrabrega volka, "ki ljubi molk", in če ga kdo zmoti, bo "jok in stok", izkazal za pravega komedijskega hudomušnega kabaretno dušo, ki zna neprisiljeno iztržiti iz gledalcev kopico smeha in jih z drobnimi besednimi domisljicami spraviti v dobro voljo. V režiji Veronike Gerdol, ki je odigrala tudi vlogo vaščanke, so protagoniste tri pogumne račke, ki z zvijačo užejejo "strašnega" volka. V neustrašne protagonistke so se simpatično vživeli Goran Polojaz (račka Mala, ki bi rada most, bli- zu katerega živi grozoviti volk, kar

le izpovedali na sedmih festivalih in vse-

Beneško gledališče

le izpovedali na sedmih festivalih in vse-

rove princa-snubca, v zameno za ničvreden lonc in palico s kraguljčki pa daruje sto deset poljubov "svinjskemu" pastirju, ki je v resnici odklonjeni princ. Zaradi svoje oholosti ostane sama! V tretji pravljici pa je v središču pozornosti slavček, ki, kot znano, poje le ponoči. Dvaindvajset igralkice, oblečenih v skrbno izbrane kostume, s pažnjo na usklajenost barv, pri katerih sta prevladovali bela in rožnata, je nastopilo pod taktirko prizadevne mentorice in režiserke Bože Hrvatič, ki se je včasih na festivalu pojavljala kot igralka, v zadnjih letih pa kot uspešna režijska vodja, ki vsakič preseneča s svojevtrno uprizoritveno izbiro. Tokrat so se nastopajoči poleg igranih prizorov izkazali tudi v ubranem, zvonom petju in lahkotnem rajanju. Izmed nastopajočih naj omenimo vsaj Thaisio Funkhouser, ki je tako pripoku in duhovito odigrala služkinjo in se pri tem sproščeno izražala v barviti narečni govoric.

Barvana klapa VZS Sklad Mitja Čuk

Preblisk

Skrivnost neke osebe

Ko se v bolnišnici ne leži, si bolniki izmislijo vse mogoče. Nekateri igrajo karte, drugi berejo knjige, tretji igrajo šah, so pa tudi takšni, ki jih bolezen tako zaposluje, da jih nič več ne zanima in so v nekem nelagodnem čakanju, kdaj bodo odšli domov in kaj bo z njimi. Mene je privabilo okno na koncu hodnika, pa ne zato, da bi buljil na cesto, ampak zato, ker je bila tam prijetna okenska polica, na katero sem lahko položil knjigo in jo bral. Ob neki priložnosti se mi pridruži sestanovalec in me vpraša: "Povejte mi, kaj ima ta sestra v sebi, da je tako dobra? Vedno nam ustreže, vedno je prijazna, nekako tako, kot da smo del te družine?" "Seveda

smo po svoje tudi mi nebolgljenci tu ena družina, ki jo sestavljamo z osebjem,

ki imajo v sebi iskreno izkustvo vere, se to odraža tudi v načinu njihovega

ki nam je na voljo. To je gotovo, je pa še to: pri ljudeh,

obnašanja. Vsako človeško telo je kraj, v katerem hoče

biti Bog človek, in to predvsem v našem služenju sočloveku. To božje v nas nam je podarjeno, vendar se razodeva le tedaj, če je v nas pripravljenost, da to sprejmemo. Človek mora tudi sam kaj narediti, da je potem sposoben sprejeti in živeti podarjeno milost. To je dejstvo, ob katerem se lahko tudi mi bolniki marsikaj naučimo. Ker nas Bog jemlje zelo resno in celostno, tako se po njem učijo tako delati vsi, ki hočejo hoditi po božjih stopinjah. Ta sestra nas jemlje resno, zelo človeško, kot bi bili njeni bratje. Zaveda se, da če nas lepo nagovori, če je z nami prijazna, uslužna, bo njeno delo pomembno tako na zunan kot navznoter. Ravna odgovorno, ker to odgovornost čuti globoko v sebi, to pa se nehoti prenaša tudi navzven in v tem je vsa skrivnost te osebe".

Ambrož Kodolja

TRST Rižarna

Maša v poklon žrtvam

Zupočasnim korakom, v toplem, soparnem popoldnevu 23. junija, po praznih ulicah predmestnega

letava ob misli, koliko trpljenja, koliko človeških življenj je tukaj ugasnilo. Dokončnega števila ni; ostal je le pepel v uga-

vijo in pesmijo počastimo njihov spomin, obenem pa nam v opomin, da se varujemo sovraštva in zla, ki povzročata gorje v vsej človeški zgodovini. Sv. mašo je letos daroval novomašnik g. Klemen Zalar. V nagovoru je med drugim povedal: "Zbrali smo se v prostorih, v ka-

nadaljevalo, dokler bo svet obstajal. Z mislijo se je nato navezal na bližnji praznik sv. Ivana in z njim povezanega mučenca, Janeza Krstnika. Berilo iz knjige preroka Zaharija in iz pisma apostola Pavla Galačanom je prebrala Jana Barba. Daritev je s petjem spremljal združeni zbor ZCPZ pod vodstvom Edija Raceta, ob orgelski spremljavi Iztoka Cergola. S pesmijo Grilanca *Jaz sem Vstajenje in življenjese* je začela daritev. Nadaljevala se je z Maličevno *Tretjo mašo* in drugimi mašnimi pesmimi. Pri tej občuteni spominski daritvi, kljub soparnemu vremenu, je sodelovalo lepo število ljudi, pretežno iz mesta.

Ko smo zapuščali ta zlovešči, turobni kraj, so med zidovjem še odmevali zvoki zadnje pesmi ... "kdor veruje v me, bo živel na veke". Na povabilo prijazne družine Zorke in Alojza Debelis smo se iz Rižarne odpeljali v nov agrituristični objekt, ki so ga odprli pred nedavnim. Oku-sno urejeno gostišče kar vabi na družabna srečanja. In kot se spodobi za pevski zbor, se je to gostoljubno srečanje končalo s pesmijo in željami za uspešen razvoj te dejavnosti pri družini Debelis.

Pavel Vidau

Foto Kroma

okraja, smo se bližali zloglasnim zgradbam, kjer sprejme obiskovalca visok mračen betonski hodnik, ki vodi v osrednji del tega grozljivega taborišča smrti, znanega kot Rižarna. Občutek tesnobe spre-

sli peči smrti, ki je pričal o tem, kar se je dogajalo za temi zidovi. Tu so kriki bolečine obupanih in ponižanih v človeškem dostojanstvu prosili pomoči Stvarnika. Sedaj se leto za letom zbiramo pri maši, da z molit-

terih nas spreletava silno mračen občutek trpljenja, še bolj pa vprašanje, zakaj se to gorje še vedno dogaja? Molitev in spoved sta uteha za pomiritev duha človeka; kljub temu, kot pravi, se bo trpljenje

Predstavitve nove knjige Mitje Ferenc

"Vprašanje prikritih grobišč ni še urejeno!"

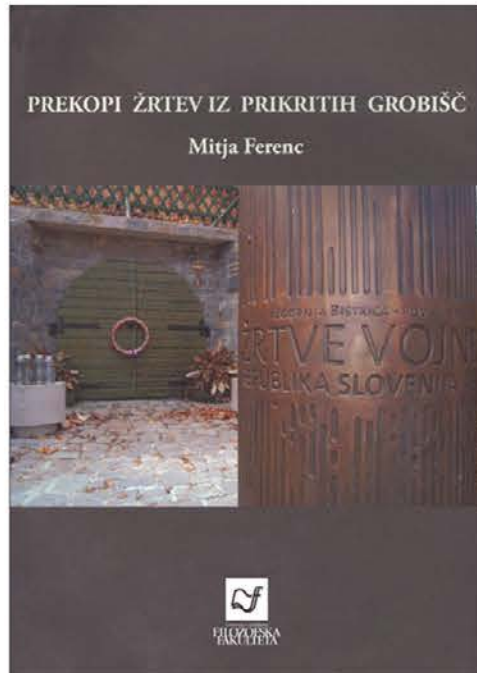
Na ljubljanski filozofski fakulteti so predstavili novo knjigo zgodovinarja Mitje Ferenc *Prekopi žrtv iz prikritih grobišč* (1991-2011), v kateri podrobno opisuje prekope posmrtnih ostankov iz prikritih grobišč. V Sloveniji je več kot 600 evidentiranih lokacij prikritih grobišč, a zelo malo, le pet odstotkov, prekopov posmrtnih ostankov, pravi zgodovinar Ferenc.

"Knjiga je nastala, ker sem imel v preteklih 20 letih aktivnega, predvsem terenskega dela, veliko možnosti, da opazujem dogajanja na tem področju", je razloge za nastanek knjige pojasnil avtor. Od leta 1990 je bil član vladne komisije za reševanje prikritih grobišč, od leta 2000 je vodil evidentiranje prikritih grobišč, od leta 2006 tudi sondiranje in deloma tudi prekope, in je za to stanje, kot pravi, tudi soodgovoren. Zaradi tega je zbral ogromno dokumentacije, zlasti iz policij-

skih uprav, okrožnih državnih tožilstev, drugih ustanov in društev, ki so na različne načine sodelovali pri prekopih iz prikritih grobišč. "Ker je trenutno sistem urejanja teh grobišč na ničelni točki, se mi je zdelo smiselno in pomembno, da te podatke zberem in objavim v knjigi", je poudaril Ferenc in dodal, da tudi zato, da bodo lahko druge generacije nadaljevale to "delo na nekem temelju, ki so ga naredili v teh letih".

V knjigi je po Ferencovih besedah opisanih 28 prekopov prikritih grobišč, iz katerih je bilo iznesenih nekaj več kot 3000 žrtv. Opisanih je še nekaj prekopov, ki potekajo na podlagi sporazumov z Italijo in Nemčijo.

"Izvedeni prekopi so bili različni in njihovi rezultati nas opozarjajo, da še zdaleč nismo storili tistega, kar bi morali kot civilizirana družba storiti, to pa je poprava krivic in dostojen pokop posmrtnih ostankov", opozarja Ferenc. Gre namreč za

označitev grobov na terenu in tam, kjer je možnost osebne identifikacije žrtve, te po identifikaciji vrniti njihovim sorodnikom, da jih pokopljejo v

družinske grobove.

A pri tem jih, kot je še opozoril, ovira birokratski državni aparat, ki jim preprečuje, da bi delo potekalo neprekinjeno. To je odvisno pač od vsakokratnega ministra. Tako da se je delo, po velikem zagonu, ki ga je komisija dobila med leti 2006 in 2009 z odkritjem Hude Jame, zaustavilo.

"Prišlo je do razkroja sistematičnega raziskovanja in urejanja te problematike, ki zdaj čaka na boljšo politično voljo, da bi se osnovni civilizacijski pietetni nameni lahko opravili", poudarja Ferenc.

Spomnil je, da ima Slovenija kot država opraviti z najmanj že 600 evidentiranimi lokacijami prikritih grobišč, od katerih jih je okrog 150 že potrjenih. Pričujoča knjiga pokaže tisto, kar se je v preteklih dveh desetletjih bolj ali manj odkrilo ob gradbenih delih.

Knjižna novost

Delo o Karlu Vladimírju Truhlarju

Župnijski zavod Dravljje je v sozaložništvu s Teološko fakulteto Univerze v Ljubljani izdal in založil knjigo Karel Vladimír Truhlar - Pesnik, duhovnik in teolog. Knjigo je uredil doc. dr. Ivan Platovnjak DJ.

Truhlarjeva "ustvarjalna osebnost in delo sta izžarevala svežino, novost, drznost, globino. Šele iz razdalje več desetletij pa je mogoče prepoznati resnični pomen njegovih stopinj in za sluti se rastoče sardove. Truhlarjevo delovanje je bilo usmerjeno v evropski prostor, v slovenski domovini pa je bil Truhlar manj poznan. Zato je še toliko bolj pomembno, da ga globlje spoznavamo" (M. Bizant).

Avtorji prispevkov: France Pibernik, prof. dr. Denis Poniž, višji pred. dr. Lojze Bratina DJ, doc. dr. Marko Ivan Rupnik DJ, prof. dr. Mihály Szentmártoni DJ, doc. dr. Ivan Platovnjak DJ, doc. dr. Igor Bahovec, prof. dr. Rafko Valenčič, akad. prof. dr. Janez Juhant.

Vladimír Truhlar se je rodil 3. septembra 1912 v Gorici, osnovno šolo je obiskoval na Jesenicah, kamor se je družina preselila, klasično gimnazijo je končal v Ljubljani in se nato vpisal na teološko fakulteto v Ljubljani. Študij filozofije je nadaljeval na Gregorijani v Rimu in ga končal z magistriranjem. Na Gregorijani je študiral tudi teologijo in doktoriral z disertacijo *Der Vergöttlichungsprozess bei Vladimir Solovjwew*. V tem času je bil 29. oktobra 1939 v Rimu posvečen

za duhovnika.

V letih med 1941 in 1945 je bil spiritual v škofijskem velikem sementišču v Ljubljani, v letih 1945 in 1946 spiritual in profesor dogmatične in duhovne teologije v Pragli (Padova), 18. novembra

1946 pa je v Feldkirchnu v Nemčiji vstopil k jezuitom. Po noviciatu v Pul-lachu pri Münchnu so ga poklicali v Rim na Gregoriano, kjer je bil od leta 1949 do 1974 profesor duhovne teologije. Po vrnitvi v Slovenijo leta 1974 se je posvetil teološki refleksiji slovenske literature.

Zadnje mesece svojega življenja je preživel v Lengmoosu na Tirolskem, kjer je umrl 4. januarja 1977.

Truhlarjevo najbolj ustvarjalno obdobje so bila leta njegove profesure na Gregorijani. Bil je med pobudniki in ustanovitelji Inštituta za duhovnost na Papeški univerzi Gregoriana, ki je začel delovati leta 1958. Veliko je pisal in svoja duhovno-teološka dela v več jezikih objavljaval v knjigah in evropskih strokovnih revijah. Njegovemu delu je dal pomemben pečat drugi vatikanski cerkveni zbor. S svojimi spisi se je vključil v koncilsko prenovu tudi v Cerkvu na Slovenskem, kjer pa je zaradi svoje naprednosti in kritičnega duha doživel zavrnilne. Njegov poskus aktivnega vstopa v kulturo z interpretacijo duhovnih razsežnosti - doživljanja absolutnega v slovenskem leposlovju je prav tako nareten na ovire in zavračanja. Jeseni 1976 se je umaknil v tujino, kjer je kmalu umrl.

Romanje v Lurd 2013

Vtisi z obiska pri Mariji

Kako lepo je romati k Mariji v Lurd, še lepše pa se vrniti domov in objemati naše drage in deliti z njimi milosti, ki smo jih bili deležni. Letos je bilo še posebno ganljivo, saj nas je Marija obvarovala hude poplave, ki so tako neusmiljeno poplavile vse

križev pot na Kalvarijo, ki ga je vodil g. Srečko, katehezo pod vodstvom g. Skofa, bolniško maziljenje in spovedovanje na vlaku pa je vodil g. Miro. Na vlaku smo se posvetili tudi naši 'ustaljeni' uri molitve pred Najsvetejšim; udeležila se je še številna skupina. V Salusu so

Marijino svetišče, Salus in hotele, ki so blizu reke.

Vlak je priromal nazaj v nedeljo zjutraj ob 10. uri, ko se je ustavil na goriški železniški postaji; tu namreč izstopijo vsi, tudi bolniki, ki potujejo v bolniškem vagonu. Ko smo se bližali peronu, sta skozi okno zaplapolali slovenska in bolgarska zastava. Romarji so navdušeno pozdravljali domače, ki so jih prišli iskat, vsak s svojim občutkom in utrujenostjo po 24 urah dolge vožnje in bivanja na vlaku.

V Lurdu smo doživeli marsikaj skupnega. Slovenci pa smo imeli še dve slovenski maši, ki ju je vodil škof Metod Pirih s petimi slovenskimi duhovniki. Imeli smo naš

pod vodstvom g. Šlibarja bolniki molili hvalnice in rožni venec. Tudi letos je bilo romanje zelo doživeto. Marsikomu bo ostalo v trajnem spominu, predvsem tistim, ki so prvič romali v ta Marijin kraj.

Poleg sodelavcev se je romanja udeležila še skupina naših študentskih fantov - med njimi tudi dekle -, ki so pridno prevažali romanje po Lurd. 12-letna Ester je pomagala v jedilnici v Salusu deliti hrano. Ponosni so bili, saj so komaj končali šolo in že so se odpravili na služenje v Lurd. Bog daj, da bi tudi prihodnje leto sprejeli povabilo na to edinstveno izkušnjo in pritegnili še kakšnega prijatelja.

Joana

Jesensko romanje z Novim glasom od 22. do 30. septembra 2013

Sveta dežela – zmeraj čarobna

Od nekdaj je prav Sveta dežela poseben kraj romanja, kjer je živel naš Gospod Jezus Kristus. Izkustvo romanj so nam dali prav Izraelci, ki so za praznike romali v Jeruzalem, da so prišli pred Gospoda. Ne, da bi Gospoda videli, ampak, da bi jih Gospod videl, ko so prihajali pred njegovo obličje na Sionu.

Kristjani so v preteklosti najprej romali na grobova prvakov apostolov v Rim. Po vsej verjetnosti od tod izhaja beseda "romati, romanje", kar se navezuje na Roma, Rim. Vsekakor pa je po svoji vsebini romanje v Jezusovo domovino enako branju evangelija na terenu, je preverjanje evangelija, je hoja po evangeljskih tleh, je vsrkavanje Gospodovega glasu, ki v Galileji, Samariji in Judeji še danes odzvanja.

Tudi Slovenci zelo radi romamo v Sveto deželo. Prvo vseslovensko romanje leta 1910, ki ga je spodbudil ljubljanski škof A. B. Jeglič, se je zgodilo praktično v pol leta. Od povabila in najave v postnem času, do romanja v septembru. Odzvalo se je 542 romarjev vseh stanov iz vseh slovenskih pokrajin. Zanimivo je prebirati romarska poročila, ki jih je v reviji Bogoljub objavljala urednik Janez Ev.

Kalan. Od ladje Tiroolka, ki jih je peljala iz Avstrije v Turčijo, do živahnega romarskega razporeženja na ladji. Trst je bil takrat v avstrijskem cesarstvu, pristanišče Jaffa pa takrat še pod Turčijo. Danes bi bil ladijski podvig cenovno nesprejemljiv in zaradi hitrice časa tudi prepočasen.

V Sloveniji skrbi za romanja v Sv. deželo predvsem "Komisariat za Sveto deželo", ki deluje že več kot 25 let kot "zaupništvo" kustodije Svete dežele v Slovenski frančiškanski provinci. V tem času je s Komisariatom v Sv. deželo odšlo okrog 10.000 romarjev. Potrebno je poudariti, da je duhovnost jasna ločnica med turizmom in romanjem: Sv. pismo v roki, srečevanje s kraji in kamni, ki so zgovorne priče evangeljskih dogodkov, in pravljanje v liturgiji prav tega, česar se na določenem kraju spominjamo. Zato je v tedenski romarski program vedno strnjeno liturgično leto od adventa, Božiča, trpljenja, vstajanja, vnebohoda in slavlja Duha.

Turistični izlet lahko vse te točke postavi na dnevni red, vendar jih bo samo obiskal, ne pa slavil in doživljal skozi dimenzijo, mo-

litve, premišljevanja in evharističnega slavja. Iz tega sledi, da je romanje vedno zelo osebno dejanje in dogajanje v človeku samem. Romar, ki gre po poteh Jezusove domovine, se domov nikdar več ne vrne tak, kakršen je odšel na pot od doma. Kogar je Jeruzalem zaznamoval, je za vedno zaznamovan. In zato ni čudno, da se romarji ponovno odločijo za pot v Sv. deželo.

Torej so romanja v Sv. deželo predvsem v "domenih" frančiškanov, ki skrbijo za romarje kot tudi katoliške vernike v Sv. deželi. To je dediščina sv. Frančiška Asiškega, ki je po generalnem kapitulju reda v letu 1217 kot romar na križarski ladji odrinil iz Ancone in pristal v Akonu. Neustrašno je stopil pred sultana Melek el Kamela (1180-1238). Njegovo dejanje je v takratnih cerkvenih in križarskih krogih vzbujalo osuplost, začudenje in pravo viteško hrabrost. Hkrati je prav ta nastop pred muslimanskim sultanom enkrat za vselej brez dokumenta in pečaturne logiki. Če bo na svetih krajih liturgija, bodo romarji prihajali in od romarjev bo država pobirala davke. V tem programu se je odlično znašla otomanska turška država. V stoletjih do danes je uspelo frančiškanom odkupiti zemljo in kraje, na katerih so se odvijali evangeljski dogodki. Tako je ta posest danes v lasti katoliške Cerkve in frančiškani upravljajo te kraje,

skrbijo za romarje in biblični inštitut v Jeruzalemu s svojimi arheologi znova preseneča z izkopavanji kamnov, mozaikov in zidov, ki kot kamni glasno pričajo o preteklosti. Posebno milost predstavlja obisk starodavnega mesta Jeruzalem, ki je sveto mesto za tri velike monoteistične vere: jude, kristjane in muslimane. Njihovo sožitje ali nesožitje določa vsak dan posebej. Razlogov za sožitje je dovolj: vera v enega Boga, ki ga vsakdo od treh naštetih kliče drugače. In ravno v tej točki: vera v enega

jšim. Vse to so potrebe, ki jih pokriva nabirka za Sv. deželo ali na kratko za "Božji Grob". Že apostol Pavel je na apostolski poti naročil zbirati darove za "Svete v Jeruzalemu". Prav pri šolstvu v Palestini je potrebno vzdrževati celoten sistem, od vrta do visokih šol in prav tako so te pomoči v obliki šolanja deležni tudi muslimanski otroci. Katoliška šola je hkrati tudi zdravilo zoper nestrpnost, ki jo je v Sv. deželi tudi potrebno vedno premagovati.

Palestina oz. Sv. dežela je poznana tudi po neprestanih nemirih. Romarji velikokrat povprašajo, kdaj bo tam zavladal pravi mir. Ob tem je vredno ponoviti stavek p. Frederica Mannsa, frančiškana na bibličnem inštitutu v Jeruzalemu, ki na tako vprašanje vedno znova odgovarja: "Zakaj to sprašujete nas, ki smo tu v Jeruzalemu? Jeruzalem je kakor popek sveta, in če je svet vznemirjen z vojnami in raznovrstnim nemirjem, potem to občuti tudi središče sveta, občuti tudi popek, občuti Jeruzalem. Storite rajši kaj za to, da bo mir v svetu in potem bo mir tudi v Jeruzalemu!"

Res je tudi, da marsikdo v površnem poznavanju zemljepisa enači vse, kar je vzhodno od Evropske unije. Naj bo Irak, Afganistan, Sirija ali pa Palestina, vedno enaka ugotovitev: vojna je. In za take površnosti ni zdravila.

p. Peter Lavrh
Renato Podbersič ml.

Boga, je dana večnostna dimenzija, v kateri nima nihče dovoljenja, da bi drugače verujočega preziral. Praktično življenje je urejeno tako, da vsakdo hodi svojo pot, da vsakdo po svoje opravlja svoje delo. Skupni interesi so pa takrat, ko zaslužijo, da bi se utegnila zgoditi korist. In to je zelo človeško.

Predvsem za obisk Betlehema ali Jeruzalema si je nujno vzeti čas in biti tam. Na tem malem prostoru se dogaja silno globoko in prostrano bogastvo starih liturgij od Koptov, Armencev, Sircev, in to brez kakšnih popravkov. Vse

samo z besedo, prinesel dovoljenje z muslimanske strani, da smejo sv. Frančišek in njegovi bratje prebivati na krajih, ki so bili domovina božjemu Odrašniku. Takšen podvig je lahko storil le svetnik. To je spoznal tudi Sv. sedež in takratni papež Klemen VI. je z dokumentom (bulo) ustanovil Kustodijo Svete dežele.

Zgodovina osmih stoletij je bila sončna in oblačna za frančiškanske brate na svetih krajih. Muslimanska oblast ni popuščala, je pa dopuščala njihovo bivanje, ker je od tega tudi tržila, in to po

Novem mestu opravil škof Andrej Glavan.

Po enega mašnika pa imajo v nadškofiji Maribor in škofiji Murska Sobot. Jureta Sojca iz župnije Sv. Lovrenc na Pohorju je v novomašnika v cerkvi sv. Janeza Krstnika v Mariboru posvetil mariborski nadškof metropolit Marjan Turnšek, Borisa Kučca iz župnije Turnišče pa je v cerkvi sv. Nikolaja v Murski Soboti v novomašnika posvetil murskosoboški škof Peter Štumpf.

Leta 2009 je bilo v katoliški cerkvi na Slovenskem 13 novomašnikov, leta 2010 14, leta 2011 devet, lani pa sedem.

Kratke

Papež Frančišek bo v Lampedusi molil za priseljence

Papež Frančišek bo prihodnji ponedeljek, 8. julija 2013, obiskal italijanski otok Lampedusa, ki je znan predvsem po tem, da se nanj vsak dan izkrcajo priseljenci iz Afrike. Kot je sporočil tiskovni urad Svetega sedeža, želi papež, potem ko ga je globoko pretresel zadnji

brodolom ladje, na kateri so bili priseljenci iz Afrike, torej zadnji iz vrste podobnih tragedij, moliti za vse tiste, ki so v morju na poti iz revščine v razviti in bogati zahodni svet izgubili življenje. Sveti oče Frančišek želi tudi obiskati preživle in tam navzoče begunce, hkrati pa tudi opogumiti prebivalce tega otoka ter pozvati vse k odgovornosti, da poskrbijo za te brate in sestre, ki sedaj potrebujejo pomoč. Zaradi teh posebnih okoliščin, dodaja sporočilo, bo obisk potekal na čim bolj preprost način.

Predstavitev knjige Etika življenja Eberharda Schockenhoffa

Celjska Mohorjeva družba je v teh dneh izdala prevod knjige Etika življenja Eberharda Schockenhoffa. V nizu evropskih prevodov smo Slovenci dobili temeljno delo s področja bioetike za zdravniške delavce vseh profilov, socialne delavce, psihologe in duhovnike.

"V prvem delu je podana teoretična osnova za bioetično razmišljanje. Pri etični presoji ne gre zgolj za reševanje posameznih primerov, ampak tudi za razmislek o posledicah določenih odločitev za skupno življenje v družbi in za prihodnost našega planeta. V drugem delu pa vzame pod drobnogled konkretna področja etike življenja, pri čemer je večji del namenjen poglobljeni analizi medicinskih in etičnih vidikov posameznih problemov (mdr. diagnostični postopki, intenzivna medicina, presaditev organov, gensko zdravljenje, splav, evtanazija, biomedicinsko raziskovanje). Schockenhoff ob koncu knjige izpostavi, da zgolj razumsko prizadevanje za opredelitev skupnih etičnih načel ni dovolj za etično delovanje. Potrebna je notranja naravnost človeka, ki ga spodbuja k spoštovanju življenja, pri čemer pa ima vera zelo pomembno vlogo". (dr. Roman Globokar)

"Knjiga je napisana kot kritična predstavitev argumentov in nasprotnih argumentov glede vrste tem s področja bioetike oz. medicinske etike. V sijajnem slogu pripovedovanja drži bralca v napetosti do konca poglavja, v katerem predstavlja različna, bolj ali manj skrajna pojmovanja in nazadnje utemelji katoliški pogled na etične dileme. Ta je veliko zmernejši, mnogo realnejši in bolj uglašen z znanostjo, kot ljudje lahko zaznajo v laičnih medijih. Dejansko se v ospuljivo veliki meri ujema z opredelitvami Odbora za bioetiko Svete Evrope, ob vsej njegovi multikulturnosti, pripadnosti različnim religijam in zgodovinski pogojenim razlikam v dojemanju vrednot". (akademik dr. Jože Trontelj)

Višarski dnevi mladih

Rafaelova družba vabi mlade iz domovine, zamejstva in izseljenstva na višarske dneve, ki bodo potekali **od četrta, 1., do nedelje, 4. avgusta 2013**. Program:

- srečanje z mladimi porabskimi Slovenci
 - porabski glasbeno-literarni večer
 - izlet in spoznavanje Porabja (Monošter, Gornji Senik itd.)
 - srečanje z goriškimi Slovencem Francikom Bertolinijem v Mariboru
 - obisk štajerskih Slovencev (ogled Pavlove hiše v Potni itd.)
 - vzpon na Svete Višarje
 - vključitev v romanje treh Slovencev
 - druženje, prepevanje, duhovna bogatitev
- Odhod iz Ljubljane bo v četrtek, 1. avgusta, ok. 16. ure s skupnim prevozom (avtobus), vračanje v nedeljo proti večeru. Prijave in informacije: Rafaelova družba, tel. 01 438 30 50 ali rafaelova.druzba@siol.net

25. Romanje Treh Slovencev na Svete Višarje 4. avgusta 2013

Rafaelova družba in Zveza slovenskih izseljenških duhovnikov prireja vsakoletno romanje Treh Slovencev na Svete Višarje, in sicer 4. avgusta 2013. Romanje sofinancira Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Prvo nedeljo v avgustu so zato Slovenci z vseh vetrov pristrčno vabljeni na Svete Višarje, kjer se bodo že 25. leto zapored srečale tri Slovenije: matična, zamejska in izseljenška.

Pešpot se bo začela ob 7.30 na parkirišču ob koncu avtomobilske poti (asfalta). Parkiranje priporočajo ob spodnji postaji žičnice. Ob premišljevanju križevga pota se bodo skupaj povzpeli k Višarski Mariji. Za vzpon je na voljo tudi žičnica. Ob 10.30 bo predavanje prof. Tomaža Simčiča z naslovom "Slovenstvo, krščanstvo, demokracija": včeraj - danes - jutri. Ob 12.00 bo slovesna sv. maša, ki jo bo skupaj z izseljenškimi duhovniki daroval kardinal dr. Franc Rode. Ob 13.00 bo na ploščadi za cerkvijo kratek kulturni program. Pri kulturnem programu in pri sv. maši bo prepeval Mešani pevski zbor iz Sel na Koroškem.

SLOVENIJA Na dan apostolov Petra in Pavla

Katoliška cerkev je dobila devet novih duhovnikov

Na dan apostolov Petra in Pavla so (nad)škofje katoliške Cerkve posvečali nove duhovnike. V Sloveniji je bilo v duhovnike posvečenih devet novomašnikov, od tega trije prihajajo iz ljubljanske nadškofije, po dva iz koprške in novomeške škofije, po eden pa iz mariborske nadškofije in murskosoboške škofije.

Ljubljanski nadškof metropolit Anton Stres je tri novomašnike posvetil v stolni cerkvi sv. Nikolaja v Ljubljani. V novomašnika so bili posvečeni Martin Golob iz župnije Šmartno pri Litiji, Branko Setnikar iz župnije Polhov Gradec ter Marko Mohor Stegnar iz župnije Dob.

V koprski škofiji sta v novomašnika bila posvečena Blaž

Batagelj iz župnije Kamnje in lazarist Tilen Prinčič iz župnije Vipolže. Posvečenje je v baziliki na Sveti Gori opravil škof Jurij Bizjak.

V novomeški župniji sta v duhovnika bila posvečena Mitja Bulič iz župnije Črmošnjice pri Semiču in Dejan Pavlin iz župnije Šentjernej. Posvečenje je v stolni cerkvi sv. Nikolaja v

43. Festival narodno-zabavne glasbe Števerjan 2013

"Pridite v Števerjan, ob dobri glasbi vaš čaka prijazno gostoljubje!"

Filip Hlede je predsednik Katoliškega prosvetnega društva Frančišek Borgija Sedej iz Števerjana, ki leto za letom pripravlja festival narodno-zabavne glasbe. Letos bo že 43. po vrsti, kar je izjemen uspeh za prireditve, ki v Števerjanu privabljajo vedno znova veliko ljubiteljev narodno-zabavne glasbe, a ne samo, saj veliko ljudi prihaja v Brda med tridnevni trajanjem festivala tudi zaradi vesele družbe, odličnih vin in briške hrane.

Filipa Hledeta smo zaprosili za pogovor, da bi nam povedal, kako bo s festivalom, ki se prične v petek, 5. julija, in se konča z nagrajevanjem v nedeljo, 7. julija.

Prpriave so pred koncertom, saj se 43. Festival narodne zabavne glasbe Števerjan 2013 začne že v petek, 5. t. m., si kaj utrujen?

Sem, ja, čeprav se ne pritožujem, a stres je prisoten te zadnje dni, čeprav smo letošnji festival skrbno pripravljali več časa, zadnja dva tedna pa sta bila zares naporna, verjemite! Mesec maj in junij sta bila zelo napeta, veliko je dela, ki ga obiskovalec ne vidi, a sedaj smo

nared, festival se lahko začne! Koliko ansamblov bo letos nastopilo v Števerjanu in od kod so?

Letos bo v tekmovalnem delu nastopilo 23 ansamblov narodno-zabavne glasbe, 21 jih

prihaja iz Slovenije, z veseljem pa povem, da bosta dva tudi s Tržaškega, in to sta Kraški cvet ter ansambel Osminka. Vsak prijavljeni ansambel bo odigral dve skladbi, eno izvirno in eno iz narodno-zabavne zakladnice.

Petkov in sobotni program se bo začel ob 20. uri. Na nedeljskem finalnem koncertu, ki se bo pričel ob 17. uri, bodo nastopili najboljši ansambli prvih dveh večerov, posebna komisija bo nato izbrala najboljšega. Z Goriškega ni nobenega?

Ne. Žal ni nobenega goriškega ansambla. A upam, da v prihodnje ne bo več tako! Ob festivalu namreč prirejamo tudi nastope mladih glasbenikov; tudi letos bodo nastopili nekateri gojenci Slovenskega glasbenega centra Emil Komel, ki so navdušeni nad narodno-zabavno glasbo in igrajo že zelo dobro, sam tudi upam, da bodo v nekaj letih začeli nastopati pri nas tudi v tekmovalnem delu festivala. Če pomisli-

mo, da so fantje stari enajst, dvanajst let, je to dober obet za prihodnost, ne? Rad bi pa še povedal, da bodo nastopili tudi mladi slovenski glasbeniki iz Argentine.

Boste tudi letos računali na stare sodelavce?

Ja, tudi letos bosta dogajanje festivala povezovala in napovedovala Tjaša in Andrej Hofer, ki se na narodno-zabavno glasbo dobro spoznata, sta pa tudi naša cenjena sodelavca. Zelo smo veseli tudi dejstva, da bo vse tri dni v Števerjanu posebna televizijska ekipa, ki bo dogajanje v Borovcih posnela, glasbo s festivala bosta predvajali tako slovenske televizija Deželnega sedeža RAI iz Trsta kot slovenska Radio televizija, kar je za nas izjemnega pomena, tako za festival kot za Števerjan, seveda.

Kako pa poteka sam festival?

V petek in soboto se zvrstita predfinalna večera, na katerih nastopijo vsi prijavljeni ansambli. Zadolžena strokovna komisija izbere finaliste, o katerih meni, da so se najbolje pripravili za festival; v nedeljo ob 17. uri pa bodo nastopili finalisti, na

koncu pa še enkrat nagrajenci ter gost tekmovalnega tridnevnja. Poleg prisotne komisije za glasbo ocenjuje najboljšo besedilo tekmovalna komisija za besedilo. Števerjanskega festivala se radi udeležujejo predvsem mlade

vetrov, Štajerskih sedem, Primorski fantje, Vrtnica, Zamejski kvintet, Navihanke, Veseli svatje, Vitezi celjski in še kdo, to so imena, ki danes v svetu narodno-zabavne glasbe pomenijo veliko, vsi pa so začeli v Števerjanu! Lansko leto so bili naši posebni gostje prav Modrijani, kar pomeni, da ne pozabijo na nas, ko postanejo slavni.

Nekateri so zelo navezani na Števerjan; pravzaprav imate že resnične prijatelje...

Res je. Če navedem samo Janeza Dolinarja, ki je pri nas napovedoval dvajset let, letos pa bo član strokovne komisije festivala, bom marsikomu naredil krivico, saj je, recimo, strokovnjak za ozvočenje MiceKarov zares navezan na nas, tudi letos bo prišel med nas. Še bi lahko našteval, a bom samo to rekel, da je naš festival kot slavje neke širše družine; družinsko smo povezani vsi ti, ki pri njem sodelujemo!

In kakšen bo letošnji festival?

Odličan, seveda! Sam si želim, da bi tudi letos imeli lepo vreme, da ne bi bilo dežja, ki seveda odvrne veliko ljubiteljev narodno-zabavne glasbe. Po prijavljenih ansamblih sodeč, bo festival izjemno kakovosten in zato vas iskreno vabim, da pridete med nas! Pri nas boste preživeli lepe dneve, saj boste poleg uživanja ob poslušanju dobre narodno-zabavne glasbe lahko pokušali imenitna briška vina, našo dobro hrano, se družili in veselili z nami. Pristrčno, toplo vabljeni ta konec tedna v Števerjan!

Foto DPD

glasbene skupine, ker se zavedajo, da si morajo pridobiti izkušnje, starejši pa nastopajo kot gostje.

Za števerjanski festival velja, da je prava odskočna deska za ansamble narodno-zabavne glasbe; kdo vse je že nastopal pri vas in se potem uveljavil?

Prav gotovo bi omenil predvsem dva ansambla, ki izstopata, to so Slapovi, ki so zasloveli doma in na tujem s pesmijo Ne reci nikdar, ki so jo prvič izvajali prav na našem festivalu, ter seveda ansambel Modrijani, ki danes v domovini velja za najboljši ansambel narodno-zabavne glasbe. Ne smem seveda pozabiti še na druga imena. Fantje z vseh

POGOVOR Katja Dorni

"Pridite, poveselitate se ob veselih zvokih!"

Prijazna, mlada, polna elana in delavna Katja Dorni je tajnica Slovenskega katoliškega prosvetnega društva Frančišek Borgija Sedej iz Števerjana in prav to izjemno aktivno vaško društvo je glavni organizacijski center ter obenem dobro zgrajen in še bolj delujoč motor vsakoletne organizacije števerjanskega festivala narodno-zabavne glasbe. Poprosili smo jo za pogovor, da bi nam prikazala čar festivala, ki bo v Števerjanu privabil ta konec tedna, 5., 6., 7. julija letos, na tisoče ljubiteljev slovenske narodno-zabavne glasbe.

Od kdaj sodeluješ pri festivalu?

Od malih nog, mislim, da sem že

kot otrok bila pri organizaciji, kot tajnica društva pa sem tu že tri leta. Naš festival narodno-zabavne glasbe je stalno v naših srcih, mi smo zrasli z njim, ni ne pevske vaje ne nobenega srečanja v Števerjanu, ko ne bi med seboj govorili o njem!

Kdaj pa se začnejo priprave na vsakoletni festival?

S pripravo festivala se začnemo ukvarjati že septembra, ko se začne nova kulturna sezona v društvu, v katerem nas je okrog 40 v pevskem zboru, več kot dvajset nas sodeluje v krajevnem dramskem društvu, tu so še malčki in ostali; zares veliko nas je. Septembra se po navadi dobimo, pogledamo na opravljeno delo in naredimo nekak obračun min-

ulega festivala ter istočasno že nastavimo načrt za izvedbo novega. Od januarja naprej pa se srečujemo vsaj dvakrat na mesec, da vse podrobno organiziramo in se uskladimo; to je precej zahtevna naloga, a niti enega samega ni med nami, ki ne bi prispeval svojega pomembnega deleža, da festival vsako leto steče, kot mora!

Kako bi nam kot tajnica društva predstavila festival?

Pravzaprav je festival končna prireditve celega leta, je krona vsega našega razvejenega in plodnega delovanja na vasi, saj pri njegovi izvedbi sodelujemo vsi, od malčkov do pevcev, članov dramskega društva in drugih; po mojem nas je pri organizaciji vsaj osemdeset, porazdelimo si vloge, da steče, kot pač mora. Odveč je seveda pripomba, da smo vsi prostovoljci in delamo brez-

plačno, saj vendar delamo za našo stvar! Ne nazadnje je treba vedeti, da v Števerjanu med praznikom, kar naš festival narodno-zabavne glasbe nedvomno je, pride ogromno ljudi, na ti-

večje zadoščenje pa je takrat, ko se po festivalu zberemo v društvu in pregledamo vprašalne ankete, ki jih razdelimo našim gostom. Nanje vsako leto večina napiše, da smo v Števerjanu prijazni ljud-

je, da so se imeli med nami krasno. Prej sem rekla, da je naš festival, poleg tega, da je to eden odmevnejših festivalov narodno-zabavne glasbe v slovenskem svetu, tudi kraj srečevanj, spoznavanj. To je krasno, verjemite mi! Nekateri se vračajo, pripeljejo še druge, ki med nami še niso bili; prav je, da se med nami počutijo lepo! In mi z njimi, seveda!

Katja, a ti kot tajnica svojim soorganizatorjem dobesedno preprosto dopust do konca festivala?

(se prešerno zasmije)

Jasno: dopust je prepovedan, a ne samo do konca festivala, tudi dan, dva dni kasneje, ker moramo v ponedeljek in torek vse pospraviti!!! (se smeje) Tudi letos ne gre nihče na dopust, ah, kaj na dopust: nihče niti ne pomisli, da bi šel, mi števerjanci s festivalom živimo, je del nas! In zato ob koncu naj še povabim: pridite, poveselitate se v naši družbi ob zvokih lepe narodno-zabavne glasbe!

POGOVOR Franka Padovan

"Festival je naša osrednja prireditve!"

Števerjanska županja Franka Padovan je znana kulturnopolitična oseba v naši sredini, predvsem pa je seveda prva dama števerjana in prav zato smo se z njo pogovorili, kako gleda na števerjanski festival narodno-zabavne glasbe.

Kaj pomeni festival narodno-zabavne glasbe za števerjan?

To je velik trenutek za našo občino! Pravzaprav lahko rečem, da gre za našo osrednjo prireditve, saj je festival takoj po drugem večjem vaškem prazniku, kar je sedaj že postal Likof, največja in

najbolj obiskana prireditve. Dejansko je festival trenutno, ko postanemo vsi velika družina, in tu ne mislim samo na nas Brice, števerjance, ampak gledam na to širše, saj je to praznik slovenske pesmi, ki združuje rojake iz Koroske v Avstriji. Letos pridejo na festival tudi ansambli s Tržaškega, če seveda niti ne omenim večjega števila ansamblov iz osrednje Slovenije. Da, naš praznik je kot družinsko snidenje.

Pa vendar kot županja vidite tudi kaj drugega kot to, saj v Števerjanu pride za festival

vsako leto veliko ljudi od vsepovsod. Naš praznik je seveda tudi

priložnost za gospodarske dejavnosti. V mislih imam najprej promocijo našega lepega bisera sredi Brd, za kar števerjan velja, a dejstvo je, da so naši vinogradniki in vinarji znani med festivali že v preteklosti pokazati, kako izvrstna so briška vina. Vsakdo, ki pride v števerjan med festivalom, lahko okusi briške dobrote že na trgu, se tu družijo, lahko prisluhne glasbi, lahko pa pride v števerjan samo na kosilo, na pokušnjo naših odličnih vin. Tudi naši gostinci imajo priložnost, da se izkažejo. Ne nazadnje moram

povedati, da v času festivala veliko ljudi prespi pri nas in širše v Brdih, kar tudi ni zanemarljivo, predvsem pa dejstvo, da naš festival narodno-zabavne glasbe snemajo razne televizije, pripomore k promociji števerjana in Brd, še posebej je to pomembno za turizem, ki se vse bolj uveljavlja, pa naj gre za naše odlične vinarje, gostince ali pa lastnike kmečkih turizmov. Obisk je izjemen! Kar je razveseljivo, je predvsem to, da se dober glas širi v deveto vas, kot pravi naš pregovor.

Pa vaš odnos do samega festivala?

Kaj naj rečem? Zrasla sem s festivalom, tu sem doma, v domačem društvu sem bila in sem še danes aktivna, čeprav sem danes na čelu občinske uprave in moram seveda skrbeti s sodelavci predvsem za druge stvari. A festival je festi-

val, to je naša osrednja prireditve, ki ponese s pesmijo glas o števerjanu in Brdih daleč naokrog. Za nas je to pomembno. Predvsem v današnjem času.

Zakaj naj ljudje gredo v števerjan na festival?

Zato, ker smo v Brdih dobri in veseli ljudje. Ja, v Brdih in v števerjanu smo prijazni ljudje in zato vabim vse, da pridete v števerjan na letošnji že 43. festival narodno-zabavne glasbe. Lepo se bomo imeli ob zvokih slovenskih pesmi, v dobri družbi in ob odlični hrani ter izvrstnih vinih! Ljudje se k nam radi vračajo, ker smo prijazni ljudje, z leti smo postali prepoznani po svetu in tudi letošnji festival bo odlična priložnost, da ponovno pokažemo sami sebi in svetu, da smo prijazni, veseli, gostoljubni ljudje!

Slovesnost ob 22-letnici samostojnosti Slovenije v Števerjanu

"Treba se je umiriti in poiskati pravično rešitev!"

V Števerjanu je bilo na domačiji Marjana Terpina minuli petek, 28. junija, slovesno, saj so na zborovanju Svetovnega slovenskega kongresa (SSK) - Konferenca za Italijo, v sodelovanju s krožkom Anton Gregorčič, Svetom slovenskih organizacij, Zvezo veteranov vojne za Slovenijo in Združenjem za vrednote slovenske osamosvojitve, obeležili 22. obletnico slovenske samostojnosti. Prišli so tudi pomembni gostje: generalni konzul RS v Trstu dr. Dimitrij Rupel, predsednik Slovenskega svetovnega kongresa (SSK) dr. Boris Pleskovič, predsednik komisije Državnega zbora RS za Slovence v zamejstvu in po svetu Danijel Krivec, nekdanji slovenski konzul Tomaž Pavšič, bila pa sta prisotna tudi županja Franca Padovan in njen šempetski kolega Milan Turk ter vrsta drugih. Zdravljico je zapel mešani zbor F. B. Sedej, gostitelj in predsednik Konferenca za Italijo Marjan Terpin je imel uvodni nagovor, Ema Terpin je recitirala poezijo, pozdravila pa sta tudi Tomaž Pavšič in dr. Boris Pleskovič.

Letošnji slovesni govor so priredili tudi zaupali podpredsedniku deželnega sveta FJK in deželnemu svetniku stranke Slovenska skupnost Igorju Gabrovcu, čigar govor objavljamo v celoti: "Čenjeni gostitelj, spoštovani organizatorji nocojsnje svečanosti, ugledni gostje, dragi prijatelji, rad bi se vsem vam še najprej zahvalil za ta večer in za čast, da smem tu spregovoriti. V isti sapi pa se vam bom zato tudi opravičil, če moj nastop ne bo – zaradi vsebin ali zaradi sloga - zadovoljil pričakovanja. Dolgo sem razmišljal, kaj naj povem ob tej priložnosti, ki je vezana na zelo jasno profilirane dogodke, in naj istočasno to uokvirim v današnji čas, ki je gosto in megleno obseden z dnevno politiko. Politiko z malo začetnico, ki se je, tako v Italiji kot morda še zlasti v Sloveniji, spremenila v vsakodnevno obračunavanje na najbolj nizki in nizkotni ravni. Brez vsake vizije prihodnosti, brez vsake sledi luči na koncu tunela. V državi in družbi, ki se, tu v Italiji tako kot v Sloveniji in še marsikje v Evropi, dan z dnem pogrezata v gospodarsko stagnacijo, socialno stisko, brezposelnost, brezperspektivnost. Od tu odločitev, da se gole sedanjosti ne bom dotaknil. Ne bom obujal vsem znanih zgodovinskih dejstev, ne bom govoril o kralju Matjažu in ne o kmečkih puntih ne o pomladi narodov in ne o generalu Majstru in tudi ne o odporištvu, o revoluciji in kontrarevoluciji, o vojni za Slovenijo, ne o demokratizaciji in tudi ne o aferah, ki dve desetletji polnita časopisne strani in politični vsakdan. In tudi ne o tem, kar se dogaja zadnje mesece in tedne. Zato ker ljudem, preprostim ljudem, ki jim politika ni zajtrk, je vsega tega dovolj. Postavam se mednje in rečem, da nas žal prevečkrat zagrabijo tisto podtalno malodušje, zaradi katerega se sprašujemo, kam pravzaprav plovemo, kaj se bo z nami zgodilo čez nekaj mesecev, let, kaj šele desetletij. Kje bomo mi, naši otroci, naši potomci, in kaj bo-

mo delati? Standard, kvaliteta življenja že več let strmo pada. Vseeno pa imam občutek, da se morda vsi ne zavedamo, kako se pravzaprav svet zelo spreminja. Ritmi, ki smo jih bili navajeni, gospodarske rasti, ki smo jo še pred kratkim doživljali, življen-

in družbene enakopravnosti. Zanimivo je, da se zgodovina včasih skoraj klišejsko ponavlja. Ko je v stari Grčiji v petem stoletju pred Kr. začela prevladovati retorika nad vsebino govorov, so prišli na dan sofist, ki so širili mentaliteto, da je zmaga po-

škega in splošnega blagostanja ne bo več, kot ga je bilo še pred nedavnim. Svet, kakršnega poznamo, je enostavno počil po šivih in pod težo vedno večjega in izključnega stremljenja po profitu; ta rast se je morala in se bo morala ustaviti. Sedaj pa vprašanje: je bila stalna in požrešna gospodarska rast res sino-

membnejša od vsebine; takrat je začela prevladovati filozofija relativizma in skepticizma. Ali nas to morda ne spominja tudi na današnji čas, ko je kričanje po televizijskih ekranih postalo pomembnejše od političnih programskih smernic? Ni tudi besedno napadanje postalo pomembnejše od splošnega interesa, da tudi med sprtimi konec koncev pridemo do zadovoljivega soglasja? Ali niso gole retorične besede morda postale pomembnejše od vsebinskih ciljev, ki naj si jih zastavlja družba? Ali nista zaradi tega ravno sedaj začela prevladovati vse večji skepticizem in relativizem, ki smo jima v Italiji (v Sloveniji je podobno) pričala ravno v zadnjih pokazateljih izredno nizke volilne udeležbe, morda celo najnižje v vsem povojnem obdobju. In glej, ko sta ta relativizem in skepticizem dosegla svoj višek, se je pojavil kdo, ki je začel govoriti o resnici in o pravičnosti.

Takrat je bil to filozof Sokrat, ki je pripovedoval, da je sledil svojemu daimonu, svojemu notranjemu glasu, ki ga je stalno spodbujal k iskanju resnice, k iskanju rešitev znotraj sebe. Njegov zelo znani in poznan rek "vem, da nič ne vem", je bila samo štartna točka, torej prepričanje, da se je svet zrelativiziral in da je treba na novo premisliti družbo in iskati resnico v sebi. Treba je bilo nadzorovati strasti, se umiriti in poiskati pravično rešitev; treba je bilo se izogniti površnosti in površnosti ter razumeti najprej, kaj je dobro zase, a ne v egoističnem in egocentričnem smislu, temveč v globljem smislu; najprej poskrbeti za svoj notranji mir, nato pa ta mir deliti in prinašati v družbo. Poudarjal je zmernost, pogum, modrost in pravičnost, ki jih je bilo treba neprestano iskati v sebi, stalno, vse do smrti. Morda pa bomo morali tudi mi razumeti, da je prišel čas, da ponovno pre-

mislimo naše stanje, da se otresemo odvečnih besed in relativizma ter da postavimo na noge novo družbo, in to z modrostjo, zmernostjo in pravičnostjo, v kateri se bo vsak čutil dolžan skrbeti zase in za druge, ne pa samo za svoj žep in za svojo blaginjo, temveč za blaginjo celotne družbe. V starorimskem svetu je bila ena najpomembnejših vrednot, pomislmo na Seneko, ravno virtus oz. krepost, ki so jo stari Rimljani čislali in se nanjo sklicevali. Pomenilo je, da je bil človek ustvarjen za to, da služi družbi, v kateri živi. Najvišja krepost je bila ravno ljubezen do sočloveka, po-

kateri se je uravnavala virtus vsakega. V to je verjel tudi sam cesar Mark Avgrelj, ki je prav tako trdil, da vsakdo ima največjo korist v tem, da koristi drugim, zato se je tudi sam postavil v službo drugim in pravil, da mora človek vedno iskati korist zase in za druge. Znan je npr. njegov rek "Kar ne koristi panju, ne koristi niti čebeli"! Kar ne koristi panju, ne koristi niti čebeli. Na ta praznični večer, ko se po 22 letih spominjamo na veličastno odločitev za narodno in državno samostojnost, ne moremo mimo tega, da smo bili Slovenci takrat veliko bolj in prepričano zazrti v skupni panj. Danes je naša domovina bolj podobna sršenjemu gnezdu in to stanje nas žalosti, potre, hromi. Hočem zato končati svoj daleč predolgi nastop z voščilom vsem vam in vsem nam, da bi se vsak dan skromno čutil kot čebela, ki živijo skladno z ritmi narave in panja. Malo prevzetnih kraljic, čim manj otrov, ki jih je še posebej v politiki itak preveč, in veliko marljivih čebel. Če bomo začeli vsak pri sebi, potem se bodo tudi naši skupnosti, naši deželi, Sloveniji, Italiji, Evropi pisali boljši časi. Hvala za pozornost in lepo nadaljevanje večera v tej briški oazi krepostnih idealov in dobrih misli".

Obvestila

V Galeriji Mario Di Iorio v državni knjižnici v Gorici je do 6. julija na ogled razstava akvarelov Andreja Kosiča, od ponedeljka do petka, od 10.30 do 18.30, ob sobotah od 10.30 do 13.30.

Prijazno vas vabimo na kmetijo "Aleš Komjanc" v Števerjanu, Jazbine 35, v četrtek, 4. julija 2013, ob 20.30 uri. Novinar Roberto Covaz se bo pogovarjal z avtorjema Adamom Seljem in Kristino Martelanc, da bi skupaj poglobili tematiko: "Trpljenje in potlačitev: problem ob meji". Sodelovala bo dr. Luigina Cotti.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja v nedeljo, 4. avgusta, piknik, povezan z izletom v Tolmin. V jutranjih urah si bodo udeleženci ogledali muzej, v katerem je letos na ogled razstava ob 300-letnici Tolminskega upora. Popoldne bo druženje v Brjah (Dobravljje). Vpisovanje bo do 26. julija oz. do zasedbe mest na avtobusu. Prijave po tel.: 0481 390697 (Marija Č.), 0481 882183 (Dragica V.), 0481 20801 (Sonja K.), 0481 884156 (Andrej F.), 3471042156 (Rozina F.). Na račun 20 evrov.

Jesensko romanje z Novim glasom v Sveto deželo in Palestino - ko je huda vročina že mimo in je puščava čudovita. Romanje bo od 22. do 30. septembra 2013 pod vodstvom mag. Renata Podbersiča ml. in p. Petra Lavriha. Vpisovanje se začne takoj, sicer najkasneje do 1.8.2013. Program in vpisovanja na sedežih Novega glasa v Gorici in Trstu.

"Poletnosti 2013": 26. avgusta - 6. septembra pripravi na začetek pouka Šola za šalo za osnovnošolce in Srednja na štartu za srednješolce; 2. - 6. septembra tečaj Vstop v srednjo šolo, za peto- prvošolce. Informacije in vpisnina tel. 334 1243766, 328 3155040, 0481 546549/536455 ali po e-pošti mladinskidom@libero.it

Skupnost družin Sončnica in Slovensko pastoralno središče v Gorici prireja od 21. do 24. avgusta štiritredni izlet z avtobusom na Bavarsko. Program predvideva postanek v Salzburgu, ogled dvorca bavarskega kralja Ludvika II. na otoku Herren (Kimsko jezero), postanek v Altöttingu

(največjem romarskem kraju v Nemčiji), ogled Münchna, benediktinskega samostana v Ettalu, romarskega središča Wies in pravljice građu Neuschwanstein. Za informacije in prijave: Mirjam B. (tel. 0481 550365) ali Katerina F. (tel. 0481 536807) najkasneje do 30.6.2013.

Darovi

Za sklad Silvana Kerševana: H. P., Trst 100 evrov.

Čestitke

Zadnji dan junija je, kot kresničke v poletnem jutru, v varnem naročju mamice Tatiane pristala Noemi in razveselila očka Dimitria, nonote in tete, med katerimi je tudi naša draga kolegica Maida. Ob srečnem dogodku se veselimo tudi vsi na uredništvu Novega glasa.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 5.7.2013 do 11.7.2013)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob sobotah, od 21.30 do 22.30. Ob nedeljah od 14.30 do 15.30. Spored: **Petek, 5. julija** (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2. **Nedelja, 7. julija** (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem in rezijanskem narečju. **Ponedeljek, 8. julija** (v studiu Andrej Baucon): V poletje s polkami, valčki in turbo dance glasbo - Zanimivosti iz naših krajev - Humor. **Torek, 9. julija** (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem. **Sreda, 10. julija** (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Kamnolomi v Kraškem Dolu II. del - Izbor melodij. **Četrtek, 11. julija** (v studiu Andrej Baucon): Poletna lahka glasba: hiti iz 80. in 90. let ter današnjega časa - Zanimivosti iz življenja slavnihih v filmskem in glasbenem svetu - Humor.

V organizaciji goriških upokojencev

Meddržavni balinarski turnir

Meddržavni ženski balinarski turnir, ki ga Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja vsako leto v Sovodnjih ob Soči pri Kulturnem domu, je bil letos 13. junija. Že zgodaj jutraj je prispelo na balinišče vseh

zmagala Elda Grillo in prejela pokal občine Sovodnje. Potekale so nato tekme za uvrstitvev v polfinale in finale. Prvo mesto z zlato medaljo in pokalom Zadržne banke Doberdob in Sovodnje so si prislužile balinarke iz Kanala, drugo mesto in srebrno kolajno Vipavke, tretje

dvanajst povabljenih ekip. Pozdravu društvenega odbornika Emila Tomšiča je sledilo žrebanje. Takoj zatem so se začele tekme v Sovodnjih in Štandrežu. Po končanih jutranjih nastopih so bili sodelavci in tekmovalke deležni domačega kosila, ki so ga pripravile balinarke s pomočjo Venčeta Gulina, ki je poskrbel za peko mesa. Sledilo je tekmovalanje v 'bližanju'. Pri tem je

mesto z bronasto kolajno balinarke iz Ajdovščine, četrto pa tekmovalke iz Vrtojbe. Organizatorji se zahvaljujejo darovalcem pokalov in sodnikoma Emilu Tomšiču ter Marjanu Devetaku za požrtovalnost in skrbno vodenje turnirja. Obenem upajo, da bodo vsi sodelavci tudi v prihodnje v tako prijetnem vzdušju pomagali pri skupnem prizadevanju za čim boljši uspeh. / (AT)

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
KROŽEK ANTON GREGORČIČ

vtljudno vabita na

SREČANJE POD LIPAMI

Gost večera bo uveljavljeni in večkrat nagrajeni raziskovalni časninar
JOŽE MOŽINA

Pogovor bo vodila časnikarka Erika Jazbar

Kulturni center Lojze Bratuž
četrtek, 11. julija 2013, ob 20.30

Slikar Andrej Kosič razstavlja v goriški Državni knjižnici Tankočutni pogledi na domači kraj

Lepo število ljubiteljev likovne umetnosti, prijateljev in kolegov ne samo pri nas dobro poznane goriškega slikarja Andreja Kosiča se je v torek, 25. junija 2013, popoldne zbralo v galeriji Mario Di Iorio, v podzemnih, lepo obokanih prostorih Državne knjižnice v Gorici, da bi se udeležili odprtja razstave njegovih del pod pomenljivim naslovom Akvareli - moja dežela moj svet, ki je na ogled do 6. julija. Na stenah razstavljenih del večjega formata, v vitrinah pa manjšega, izžarevajo veliko umetnikovo ljubezen do domačega kraja, ki se razprostira od kraških do briških biserov. Globoka čustva, ki jih slikar občuti ob pogledu na domačo zemljo, so lahko spoznali tudi rojaki razkropljeni po svetu, saj je Kosič, ki je prejemnik kopice nagrad, razstavljal celo v daljni Avstraliji in Severni Ameriki. Prvič pa so njegova dela na ogled v tej goriški galeriji, kot je na odprtju razstave povedal ravnatelj knjižnice Marco Menato. Izrazil je veselje zaradi tega lepega dogodka, ki sklepa letošnjo razstavno sezono v teh prostorih. Čestital je likovnemu umetniku za njegovo ustvarjalno delo, ki je živahno,

kljub temu da je že doživel osemdeset pomladi. Andrej Kosič se je namreč rodil v Rupih 20. septembra 1933 in je znan predvsem kot mojstrski akvarelist, ki pa se včasih tudi posveča oljnemu slikarstvu in občasno grafičnemu oblikovanju ter knjižni ilustraciji. Prav pri njegovih uporabljenih tehnikah se je zaustavila Cristina Feresin, ki je v italijanščini predstavila bogato umetnikovo ustvarjanje, pri katerem se zdi, da ima slikar še veliko povedati. Pred desetimi leti, ko so se z raznimi razstavami poklonili njegovi sedemdesetletni življenjski poti, si ni mogla zamisljati, kaj bo še novega ustvaril, sedaj ji je jasno, da se umetnikova ustvarjalna moč še zdaleč ni izpela. Pred Feresinovo je v slovenščini o umetniškem snovanju Andreja Kosiča z iskreno toplino spregovorila umetnostna zgodovinarica Verena Koršič Zorn, katere tehtne predstavitvene misli objavljamo v celoti. Spoštovani ljubitelji umetnosti,

V veliko čast nam je, da se lahko danes veselimo razstave priznanega slovenskega umetnika v teh zgodovinskih prostorih, tesno povezanih z razstavo goriškega mesta, z izo-

braževanjem, kulturnim in umetniškim osveščanjem prebivalcev Gorice in širše okolice že pred nekaj stoletji, v času uspešnega delovanja jezuitskega kolegija v Gorici, nato še kasneje v naslednjih desetletjih in tudi še danes.

Slikarja Andreja Kosiča goriški ljubitelji umetnosti dobro poznamo, premalo pa se zavedamo, da je med prvimi začel oživljati povojno likovno dogajanje pri nas. Navadno se zaustavljamo ob njegovih posameznih razstavah, ne poudarjamo pa dovolj širše vloge umetnika, ki že desetletja prispeva pomemben delež v domače in tuje likovno obnebe, kar potrjuje tudi veliko število mednarodnih razstav, nagrad in priznanj. Z zadoščenjem in ponosom nas mora navdajati dejstvo, da je Kosič s svojimi deli ponesel svojo - našo deželo na vse konce sveta. Po njegovih žarečih kraških gmajnah, temnih borovih gajih, spokojnih gričevnatih pokrajinah, ob domačih rekah in jezerih v obleki vseh letnih časov so se lahko namišljeno sprehajali ljubitelji umetnosti od Avstralije do Amerike, domala na vseh celinah in prek izrednih upodobitev spoznavali duha dežele, v kateri nam

je bilo dano pognati svoje korenine. Kosič je s prirojenim talentom in vztrajnim delom ob drugih slikarskih tehnikah privedel priljubljeni, a zahtevni akvarel do virtuosnega izraza, njegovo opazovanje ne samo z očmi, ampak predvsem z dušo in srcem slike oplemeniti z globoko vsebino, s posebnim žarom in presežno lepoto, odrazom najvišjega Logosa, ki delo spreminja v umetnost.

Na nocojšnji razstavi se nam pogled odpira na nekaj skrbno izbranih akvarelov zadnjega obdobja, ki se tematsko, kot lahko razberemo iz naslova, omejujejo na bližnje domače okolice. Resnični krajinski izrezi se v redkih primerih izmuznejo naravnemu opazovanju, se na novo sestavijo in zaživijo v slikarjevi domišljiji, kot npr. slika Gozd, a niso zato nič manj prepričljivi. Ob virtualnem raziskovanju domače pokrajine bomo lahko stopili med ruj na trdo kraško gmajno, usmerili korak v zelenino Vipavske doline, okusili melodijo nežnih oblin briških gričev, občutili hlad prijetno vabljivega gozda s svilnatimi skorjami dreves. Pazljivemu opazovalcu ne bodo ušle drobne ikonografske spremembe npr. kot v širokokotni objektiv zajete pokrajine, opazne predvsem v delih izrazito podolgovatega formata; to umet-

Foto IK

niku dopušča velike možnosti za učinkovito, poglobljeno barvno perspektivo. Vsebinsko so ta dela prežeta z občutjem brezmejnosti, prostosti in širokega diha, kar tanjša ločnico med vidnim in notranje podživetim svetom. Ptičja perspektiva, ki jo vse pogosteje opažamo predvsem v delih z vinorodnimi krajinskimi izrezi, vzbuja v slikah posebno vzdušje. Vtis vseobsegajočega, zaščitniško ljubečega pogleda z višine na rast, zorenje, vrenje in umiranje v lagodnih valovnicah trtnih špalirjev..., ki se ponekod spreminjajo v mavrične abstraktne lise in še posebej poudarjajo mehko motiva: življenjske izkušnje in pridobljena modrost, ki se skuša otresti odvečnosti in priti naravnost do bistva stvari, ali le trenutna sproščenost in neugnanost ustvarjalne roke? Mojstrsko obvladovanje obrti izstopa v tenkočutni uporabi

različnih načinov akvarelne tehnike, ki se skladno ujema z izbrano tematiko: razlite barve, v nasekljane konture zajeti odtenki, barvne lise, v okrogle pečatke ujete barve in še bi lahko naštevali. Gostejši, z zametjavi ukročeni pigmenti, uporaba barv, izbira barvnih odtenkov, prelivanje tonov, prosojnost, doziranje svetlobe in sence: nič ni slučajnega, vse ima svoje zakonitosti, pomen in lastno izpovedno moč. Akvareli so veliko več kot izpiljena tehnika in skrbna izbira barvnih odslkavanj naravnih lepote, so izraz slikarjevih duševnih globočin, ki premorejo najrazličnejše razpoloženjske in mišljenske vzgibe, prežete z dano in iskreno ljubeznijo do domače zemlje in njenih ljudi. Pristrčno vabljeni, da si vsako delo ogledate tudi z notranjimi očmi!

IK

Velik uspeh plesalke Daše Grgič Uvrstila se je med 10 finalistov

Žirija 9th International online-dancefestival SidebySide je nominirala BodyunTitled v izvedbi Daše Grgič, med 10 finalistov od 151 udeležencev iz 33 držav. Zmagovalec, ki prejme največ glasov, bo nastopal s celovečerno predstavo v prestižnem Tanzhaus nrw v Düsseldorfu. Koreografsko delo BodyunTitled je bilo premierno uprizorjeno januarja letos v Slovenskem stalnem gledališču Trst. Režiser in fotograf Luca

Quaia je po njem posnel krajši video, s katerim se je tržaška plesalka in koreografinja Daša Grgič prijavila na mednarodni spletni festival SidebySide. V koreografskem delu BodyunTitled sta koreografija in koncept zamisel Daše Grgič; avtorsko glasbo je zložil Aleksij Aubry Carlson. Za režijo, montažo in scenografijo je poskrbel Luca Quaia "... telo v gibanju noče reševati nikakršnega notranjega konflikta, temveč postane simbol

spoznavanja telesnosti, ki se poraja neuteemeljeno; tako nas v ambivalentnem prikazovanju vabi k odkrivanju nečesa, kar je lahko več kot samo to, kar se zdi, in nam hkrati pripoveduje o nečem, kar je lahko to... in še to..."

Daša Grgič, plesalka, koreografinja, učitelj sodobnega plesa in plesni vzgojitelj, je študij dokončala v Firencah pod vodstvom Simone Buccia, kjer je končala dvoletni diplomski program "Nikolais-Louis Technique Teacher Certificate Program" (NLTCP) Nikolais-Louis Foundation for Dance, New York.

Znanje sodobnih plesnih tehnik si je pridobila pod vodstvom koreografa in plesalca Roberta Cocconija iz plesnega an-

sambla "Areaera" iz Vidma in v "Atelier de Paris" z mednarodno priznano koreografino Carolyn Carlson, katere naukom sledi. Plesala je v številnih plesno-gledaliških predstavah in lastnih performansih v raznih projektih in na festivalih doma in v tujini. Poučuje sodobni ples in plesno vzgojo na raznih šolah v Trstu, v Vidmu in Šempetru-Trtojbi.

V svojih projektih večkrat sodeluje z igralci, glasbeniki, režiserji ter razvija osebni odnos do plesa. Ples doživlja in pojmuje kot način

življenja ter ga povezuje s tem, kar smo, del širše celote. Uvrstitev v finale predstavlja že velik uspeh, saj spletna platforma, namenjena sodobnemu plesu, omogoča veliko vidljivost. O končnem zmagovalcu pa bo odločal glas publike na spletni strani www.side-by-side.net/en/festival/2013. Tu si je mogoče ogledati posnetke z desetimi finalistami; kdor bo prejel največ glasov, bo imel priložnost, da s celovečerno predstavo nastopi v prestižnem Tanzhaus nrw v Düsseldorfu, gledališču, v katerem je delovala tudi priznana nemška koreografinja Pina Bausch. Kdor želi pomagati Daši do zmage, ji lahko na tej spletni strani podari svoj glas in najvišjo možno oceno - pet zvezdic.

Članice in člani Foto kluba Nova Gorica pristrčno vabijo na jubilejno razstavo ob 45. obletnici ustanovitve. Klub odlikuje neprekinjeno delovanje. Zanj so zaslužni klubski mojstri, ki bogato znanje nesebično prenašajo na novince. Zraven jih spremlja sreča, da je med mojstri vedno kdo, ki ob tehnični in oblikovni izvedbi na prvo mesto postavlja umetniško moč. Talenti hitro zorijo. Klub ima zmeraj nekaj razstavljalcev, ki so v državnem vrhu. Sedaj se ponajša z 8 mojstri fotografije od skupno 27 in z 8 kandidati za mojstra od skupno 21, kar znese točno tretjino najvišjih slovenskih nazivov. Na srečo nekateri počivajo. Umetniški svet kluba, ki ga sestavljajo Mirko Bijuklič, Boris Godnič in Rafael Podobnik, je odbral 89 fotografij 29 članic in članov. Gre za povečave v velikosti 30 X 45 cm. Tema je svobodna. Odprtje jubilejne razstave ob 45. obletnici ustanovitve Foto kluba Nova Gorica je bilo v sredo, 3. julija 2013, v Rotundi

Ob 45. ustanovitvi Foto kluba Nova Gorica Jubilejna razstava 89 fotografij z različno tematiko

SNG v Novi Gorici. Na razstavi so dela 29 članov kluba. Foto klub Nova Gorica Leta 1948 je bilo v komaj rojenem mestu ustanovljeno Fotoamatersko društvo Nova Gorica. Osem let kasneje mu je Zveza foto in kino amaterjev Jugoslavije, takrat se je že imenoval Foto kino klub Nova Gorica, podelila diplomlo za večletno uspešno delo. Burno in nepregledno dogajanje v nastajajočem mestu je botrovalo, da je bil z istim imenom ponovno ustanovljen leta 1968. Ime je držalo do leta 1998, ko se je

dokončno poslovil od filmske dejavnosti in postal sedanji Foto klub Nova Gorica. Ponovnega rojstva si ne moremo pred-

stavljati brez neutrudnega mojstra fotografije Milenka Pegana ter širine in daljnovidnosti Zveze kulturnih organizacij

Nova Gorica. Leta 1969 je organiziral prvo razstavo Dia Primorska, ki je dolga leta povezovala slovenske fotografe z obeh strani meje in mnogim omogočila prve korake v svet izrazne fotografije. Dia Primorska živi naprej, čeprav mejnih prehodov ni več in čeprav diapozitive izrinjajo digitalni in digitalizirani posnetki. Prirejena ni bila samo leta 1973, ker ni uspel poizkus, da bi se organizatorji

izmenjavali. Največ zaslug za njeno trdoživost ima ustanovni član kluba Marko Mladovan. V letih 1970-80 je klub bialno organiziral prvih šest republiških razstav barvnih diapozitivov, kar mu daje pionirsko vlogo pri razvoju slovenske izrazne barvne fotografije. Skupno je bilo v Novi Gorici 12 tovrstnih razstav. Leta 1975 je Pilonova galerija Ajdovščina na pobudo kluba pričela s trienalom jugoslovanske fotografije. Izvirna in, kot se je kasneje pokazalo, vizionarska je bila razstava Gorica in Nova Gorica, podobe dveh mest, ki jo je skupaj s fotoklubu v sosednji Italiji priredil leta 1977. V letih 1973-91 je klub bialno organiziral deset razstav diapozitivov in v obdobju 1975-91 devet razstav fotografije v jugoslovanskem merilu. Poleg številnih razstav, prenesenih iz drugih fotografskih središč, je klub priredil, vključno z letošnjo, štiri pregledne razstave slovenske fotografije. Leta 1983 je na jugoslovanskem pokalu maršala Tita osvojil prvo in leta 1991 drugo mesto. Obakrat s kolekcijo

barvnih fotografij. Pomagal je pri ustanovitvi in zorenju znanega slovenskega zamejskega fotokluba Skupina 75. Ob osamosvojitvi Slovenije je po treh neuspešnih poizkusih drugih pobudnikov leta 1991 izpeljal ustanovitev Fotografske zveze Slovenije in pod vodstvom ustanovnega predsednika Rafaela Podobnika v letih 1991-96 gostil njen sedež. Med novjšimi dogodki velja omeniti, da je klub ob gradnji zbiralnika črpalne hidroelektrarne Avče v Kanalskem Vrhu pod idejnim vodstvom mojstra fotografije Dušana Miške leta 2009 postavil sodobno zasnovano razstavo barvne fotografije Nebesni atelje. Foto klub Nova Gorica krasi nesebična izmenjava izkušenj in znanja na klubskih večerih. Druga njegova stalnica je, da se mojstri fotografije v vlogi mentorjev ne zadovoljijo s tehnično izpiljenostjo in izdelano zunanjo podobo, ampak na prvo mesto postavljajo izrazno moč fotografij. Kdor pa doživi čar umetniškega snovanja, ostane zavezan fotografiji do zadnjega diha.

Pomembna odlikovanja za zaslužno delo

Glasbeni matici iz Trsta ter Tini Maze najvišje slovensko odlikovanje!

Predsednik Republike Slovenije Borut Pahor je na Dan državnosti, na slovesnosti v predsedniški palači vročil odlikovanja zlati red za zasluge Glasbeni matici iz Trsta ter drugim. Predsednik Republike Slovenije Borut Pahor je vročil odlikovanja

zlati red za zasluge: Tini Maze za izjemne športne dosežke, uveljavljanje Slovenije na svetovnem športnem prizorišču ter navdih ljudem, ter red za zasluge: Planinskemu društvu Ljubljana - Matica za vsestranski prispevek pri razvoju slovenskega planinstva in ob 120. obletnici društvenega dela; Miletu Trampušu in Nevi Trampuš za prispevek k razvoju ljubiteljske kulture na področju folklorne dejavnosti, kakovostnega poustvarjanja slovenskega plesnega in glasbenega izročila ter oblačilne dediščine; Glasbeni matici za delovanje v korist slovenske narodne skupnosti v Italiji, Zvezni gimnaziji in Zvezni realni gimnaziji za Slovence v Celovcu pa za delovanje v korist slovenske narodne skupnosti v Avstriji. Glasbeno matico iz Trsta sta na podelitvi odlikovanja zastopala predsednica GM Nataša Paulin ter ravnatelj GM prof. Bogdan Kraj.

Predsednik Republike Slovenije je takole nagovoril nagrajence: Spoštovana odlikovanka, odlikovanke, odlikovanci, visoki gostje, gospe in gospodje.

Vem, da utegne zveneti nekoliko osladno, vendar je res. Danes zlasti, ker je praznik naše države prijetno vznemirljen in vznesen. Zelo verjetno je, da je k taki sentimentalnosti pripomogla tudi odločitev, da prav na osrednji praznik naše državnosti podelim pomembnim, uglednim uspešnim in slavnim ljudem državna odlikovanja. V veliko čast mi je, da prav danes v imenu države, ki praznuje, in vseh njenih ljudi, ki praznujejo skupaj z njo, nagradimo tiste, ki so s svojimi talenti, odrekanji, pogumom, samozavestjo in vizijo ta praznik naredili še slovesnejši in še lepši. V tem kratkem, zanimivem, a tudi precej zahtevnem času, ko vam po svojih najboljših močeh služim kot predsednik republike, v čigar pristojnosti je tudi podelitev odlikovanj, bi rad izpovedal eno pomembno ugotovitev, in ta se nanaša na odlikovance.

Spoštovani odlikovanci, ne glede na to, kdo ste prejemniki nagrad in odlikovanj in ne glede na to, zakaj jih prejimate, imate eno skupno lastnost. Imate osebnost. Imate značaj. Imate izdelan vrednostni sistem. In imate neskončno močno voljo, da se borite za tisto, v kar verjamete, ne glede na okoliščine. Ko praznujemo državo in domovino, pravzaprav slavimo njune najbolj odlične lastnosti in najbolj plemenite značajne lastnosti naših ljudi. Ko slavimo prejemnike odlikovanj, skupaj z njimi praznujemo dosežke, ki so izjemni in izredni. So navdih drugim. So spodbuda za druge. So najbolj odlične lastnosti, ki so vzor družbi. Spoštovani, odlikovanje zato ni le priznanje vam, posamezniku, posameznici ali skupini, ker so nekaj naredili dobro ali bolje od drugih. Je veliko več od tega. Je sporočilo vsem nam, da se moremo in moramo veseliti uspehov drug drugega. Da zmoremo izreči pohvalo in zahvalo tistim, ki jo zaslužijo. Da se znamo navdihovati z zmagami, ki so jih dosegli drugi, za preizkušnje, za priznanje nam samim uspe opraviti. Čestitke odlikovancem in čestitke ob prazniku. Kot sem že enkrat dejal, se odlikovane in praznik čudovito zlivata drug z drugim. Čestitke.

Ana Desetnica v Novi Gorici

Od akrobacije na fasadi do popotnega uličnega spektakla

SNG Nova Gorica tudi letos ob podpori Mestne občine Nova Gorica gosti Mednarodni festival uličnega gledališča Ana Desetnica. Štiri predstave v štirih poletnih večerih so konec junija in na začetku julija poživile dogajanje v mestnem jedru. Vodja festivala Goro Osojnik pravi: "Dobra ulična predstava poveže tri ključne elemente - umetnika, občinstvo in prostor - v živ in magičen dogodek, ob katerem navdušeno vzklikamo krasno. Seveda pa je ista predstava v vsakem mestu drugačna, ker so prebivalci tisti, ki jo naredijo posebno".

Med gledalci uličnih predstav je precej ljudi, ki se kulturnih prireditev ne udeležujejo pogosto, Ana Desetnica pa jim omogoči demokratičen dostop do umetnosti. Prav na tej ravni festival utrjuje svojo družbeno odgovornost.

Vedno angažirana Ana Desetnica ima različen socialni in družbeni

priidih. Letos so si organizatorji zamislili akcijo POZDRAVIMO SE! Pozdravimo drug drugega in "pozdravimo se kot družba"! Goro Osojnik je pojasnil: "Družbeno klimo lahko malo izboljšamo

Mati Korajža

že s pozdravljanjem drug drugega in tako pokažemo medsebojno spoštovanje. V akciji lahko so-

deluje vsak tako, da objavi fotografijo pozdrava na socialnem omrežju Facebook, najbolj pa spodbujamo 'pozdravljanje' v živo!" Festival Ana Desetnica je letos

zaživel že šestnajstič, iz leta v leto pa gostuje v vedno več slovenskih krajih. Novo Gorico obi-

23. Poletna šola slovenščine v Ljubljani

"Všečkam slovenščino!"

Na Filozofski fakulteti v Ljubljani se je v ponedeljek, 1. t. m., dopoldne začela Poletna šola slovenskega jezika, ki bo letos potekala pod geslom *Všečkam slovenščino* in se je vsako leto udeležuje veliko ljudi tudi iz Italije, še posebej tisti, ki bi se radi aktivno naučili slovenskega jezika. Intenzivnega tečaja slovenščine, ki ga že 32. leto pripravlja Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik, se bo letos udeležilo 114 posameznikov iz 27 držav, je poročala Slovenska tiskovna agencija.

Na Poletni šoli bo sodelovalo tudi 32 udeležencev s slovenskim poreklom, ki živijo v tujini - v Argentini, ZDA, Avstraliji, Avstriji, Franciji, Italiji, Nemčiji, Švici, Rusiji, Srbiji, na Hrvaškem, Madžarskem, Nizozemskem in Švedskem - in so dobitniki štipendije ministrstva izobraževanje, znanost in šport ter Urada vlade za Slovence v zamejstvu in po svetu. Udeleženci poletne šole lahko izbirajo med dopoldanskim štiritendenskim in dvotendenskim

tečajem ter izbirnim popoldanskim tečajem, na katerem se bodo pripravili na izpit iz znanja slovenščine.

Organizatorji poleg jezikovnega tečaja napovedujejo tudi pester spremljevalni program. Ta je namenjen spoznavanju slovenske kulture, zgodovine in današnje družbe. Kulturne navade bodo udeleženci lahko spoznavali v različnih delavnicah, srečanjih z znanimi Slovenci, prek ogledov slovenskih filmov ali gledališke predstave, koncerta in športnih dejavnosti, so zapisali na spletni strani Centra za slovenščino kot drugega/tujega jezika.

Obenem bo v organizaciji omenjenega centra na Filozofski fakulteti letos že osmo leto potekala tudi Mladinska poletna šola slovenskega jezika za mladost-

nike od 13 do 17 let. Trajala bo od 1. do 17. julija.

Intenzivni tečaj slovenščine je bil ob svojem nastanku leta 1982 namenjen predvsem slovenskim

izseljencem in njihovim potomcem, do danes pa se ga udeležilo že več kot 3000 poletnih šolarjev z vsega sveta.

Udeleženci poletne šole slovenskega jezika so navadno sloven-

skih korenin, a po navadi ne poznajo slovenščine tako dobro, da bi se z njo lahko tekoče pogovarjali, in prav zato odidejo v Ljubljano, da поблиže spoznajo tako slovenski jezik kot slovensko kulturo. Odlika poletne šole slovenskega jezika je v tem, da udeleženci živijo v slovenskem okolju, hodijo na izlete, поблиže spoznavajo kulturni in družbeni

utrip slovenske prestolnice, predvsem pa stalno živijo in govorijo v slovenskem okolju, tudi zato ima ta šola izjemne uspehe.

Že sam naslov letošnje poletne šole slovenskega jezika *Všečkam slovenščino* je dovolj zgovoren,

saj je glagol *všečkati* izpeljanka iz ameriškega izraza "like", ki se dnevno uporablja na svetovnem spletnem omrežju, še posebej pa na socialnih omrežjih, kot je Facebook.

Komorni zbor Cantica Bohemica iz Češke
Gost na Vipavskem

Ko se je v decembru 2012 Komorni zbor Ipavska udeležil Mednarodnega tekmovanja v Pragi, je navezal stike z zborom Cantica Bohemica po zaslugi dirigenta Matjaža Ščeka, ki je z zborom Coro Monteverdi iz Rude v Italiji že sodeloval s pevskami.

Tako je s prvimi poletnimi sončnimi dnevi, med 13. in 16. junijem, prišla v naše kraje - v Vipavo vesela družba 28 odličnih pevki iz mesta Litoměřice na Češkem. Skupaj so od leta 2000 in pod vodstvom prof. dr. Vladimíra Fruhaufa prepevale v glavnem a cappella skladbe čeških in tujih skladateljev ter priredbe ljudskih pesmi. Vsako leto organizira zbor tudi tradicionalne Mednarodne dneve zborovske glasbe v Lito-

mericah, kamor se v oktobru letos odpravlja tudi komorni zbor Ipavska.

Trije dnevi, polni smeha in dobrega vzdušja, so se začeli s

velbani kleti Janka Trošta. Pobjoti in štrukljih je klet s kapljico rujnega preplavila pesem in prve učne ure češčine in slovenščine.

"spoznavnim večerom", ko so pevke po dolgi poti le prispele v Vipavsko dolino. Gostili smo jih v Podnanosu, v prelepi kamniti

Obisk naše obale - Izole in Pirana z ladjico, naslednji dan, je bil za pevke pravo doživetje, ki so ga okronale s skokom v morje;

seveda so vztrajno širile svojo kulturo, ne samo pevsko, ampak tudi pivsko. Po kosilu na Brjah na Vipavskem in panoramski vožnji med griči vinogradov je končno prišel trenutek za glasbo. V prenovljenem Lanthierjevem dvorcu v Vipavi sta oba zbora Cantica Bohemica in Ipavska napolnila prostor z glasbo, ki je nahranila dušo občinstva.

Zadnji dan so se pevke spustile v globine kraljestva Škocjanjskih jam, se nadihale lepoti in skupaj z Ipavsko ter moškimi pevskimi zborom Claudio Monteverdi iz Rude pozno popoldan na Sveti Gori zaokrožile kratko turnejo po Vipavski dolini. Vzdušje in druženje pa sta dosegli svoj vrhunec v Solkanu, ob Soči, kjer sta se pozno v noč slišala pesem in smeh ter se na svoj enkratni način zlija v eno kulturo treh dežel - Češke, Italije in Slovenije.

Nives Derman, Ipavska

skuje že več kot desetletje. Kot pravi Osojnik, je prav sodelovanje s SNG Nova Gorica spodbudilo organizatorje, da so festival prepoznali kot vseslovenskega in ne le kot ljubljanskega.

In katere zanimive ulične predstave bodo razveseljevale v Novi Gorici?

- Sobotna, 29. 6., pri SNG Nova Gorica

Skupina eVenti Verticali s Sardinije je uprizorila predstavo *Iskani*. Gre za vertikalni ples oziroma akrobacijo na vrhovih, napetih prek fasade stavbe, ki mu dodajo še videoprojekcijo na to fasado. Plezalca postane akterja v teh videih ter ustvarita svet stripa in zelo priljubljenih videoigrice iz 80. let prejšnjega stoletja. Gre za sila zabavno in spektakularno interaktivno vizualno komedijo, ki zlahka navduši vsakogar.

- Sreda, 3. 7., pri SNG Nova Gorica

V ulični predstavi *Sulky M1* se nizozemski avtor in izvajalec Aat Dirks pripelje v istoimenskem malem vozilu. Kroži po ulicah in išče damo, ki bi ji pripravil romantično večerjo za dva. Gre za zabavno in prisrčno predstavo o osamljenosti.

- Petek, 5. 7., ob 19.30 pri SNG Nova Gorica

Udeleženci šole uličnega gledališča ŠUGLA (ta deluje v sklopu

Sulky M1

predstava, ki je nastala po motivih istoimenske drame Bertolta Brechta. Na pobudo Gledališča Ane Monro sodeluje skoraj 40

ustvarjalcev, večina iz Slovenije, posamezniki in skupine pa še iz desetih drugih držav. Podoba vojaške branjeve, ki po svetu vleče svoj voz, je zelo ulična. Tema vojne in ljudi, ki so hote ali nehoti vpleteni vanjo, pa aktualna glede na posledice krize, ki pritiska k tlom. Predstava je popolni spektakel, ki se premika skupaj z gledalci.

Ogled vseh uličnih predstav je brezplačen! Vabljeni!

Kratke

Društvo Vesela pomlad v sodelovanju z društvom Finžgarjev dom / Ob koncu šolskega leta s petjem, plesom in igro

"Poj, pleši, igraj" je že ustaljena navada openskega društva Vesela pomlad, s katero skupine mladih in otrok končujejo pevsko leto z bogato prireditvijo, ki zaobjema petje, ples in gledališko dejavnost. Društvo Vesela pomlad je v sodelovanju z društvom Finžgarjev dom prejšnjo soboto in nedeljo priredilo dve bogato zasnovani prireditvi, pri katerih so sodelovali otroci in mladi z gledališkimi in glasbenimi nastopi.

Prvi dan so dekleta mladinske skupine Vesela pomlad pod vodstvom zborovodkinje Andreje Štucin Cergol predstavile izbor pesmi iz svojega raznolikega programa. Zapele so ljudsko Ena ptička priletela, zborovsko impresijo Bojana Glavine Burja, spevno Ave Mario Danteja Andrea in še tri pesmi zabavnega repertoarja: Ko se smeješ, Zemlja pleše in Vrtljak. Skupino je na klavir spremljal Aljoša Starc. Po glasbenem uvodu so udeleženci Tečaja lepe govornice za najmlajše Radijskega odra predstavili duhovito mladinsko igro Žarka Petana Pet pepelk v režiji Lučke Susič in Anke Peterlin. Osem otrok, in sicer Erik Smeraldi, Oliver Busan, Lorenzo Mezzavilla, Nicol Smeraldi, Letizia Marion, Alessandra Sincovich, Maja Mochor in Emma Beraldo, je odigralo kar petnajst vlog. Zgodba pripoveduje o kraljeviču, ki se je odločil, da poroči Pepelko iz pravljice ali pa nobene druge. Tako njegov oče naroči ministru za policijo, naj jo poišče. Javi se mu kar pet Pepelk, a nobena ni prava. Na koncu igrice jo vendarle najde in se zgodba srečno razplete. Sobotni večer je v sproščenem tonu končal ansambel mladih Uplanska mularija, ki od leta 2009 deluje pod okriljem društva Finžgarjev dom. Njihov mentor je Aljoša Saksida, člani skupine pa so Rok Dolenc, Niko Trento, Matej Sancin, Gregor Tavčar, Francesco Cenci, Ksenija Vremec in Tanja Rupel.

Nedeljski program glasbeno-gledališke prireditve se je začel ob 18. uri z odrskim nastopom otroške dramske skupine Tamara Petaros, ki deluje v Društvu Finžgarjev dom. Mali igralci so nastopili z igrico Lučke Susič Torta za mamo 5 v režiji Manice Maver. V igrici želita bratca Matej in Tomaž s pomočjo starejših sestre Brede speči torto za mamo ob materinskem dnevu. Vsako leto je šlo kaj narobe, a je na koncu bratoma vedno uspelo dobiti torto. Tokrat so na odru predstavili zadnji del nadaljevanke. Sceno je pripravila Veronika Škerlavaj, za luči in glasbo je skrbel Samuel Kralj.

Po zabavni igrici, pri kateri se je občinstvo nasmejalo, so na oder stopili pevci otroškega zbora Vesela pomlad, ki ga od letošnje sezone vodi Goran Ruzzier. Zapeli so De Fordovo If the Savior stood beside me, pesem Kotiček ob besedilo Ferija Lainščka in v uglasbitvi Dine Slama in še Hillierov Omikani pes. Na klavir jih je spremljala Jana Zupančič. Na koncu sta društvi Vesela pomlad in Finžgarjev dom poskrbeli tudi za presenečenje, in sicer za čarobni trenutek v družbi čarodějke Karly Ann, ki jo na Opčinah bolje poznajo z imenom Nada Carli. Ta je ena redkih specialistk za področje magije, ki se imenuje rokohitrost. Občinstvu je predstavila točko, s katero se je uveljavila na mednarodni ravni. Ob koncu je v imenu obeh prirediteljev spregovorila predsednica društva Finžgarjev dom Lučka Susič, ki je izrazila veselje in zadovoljstvo ob dvodnevem prazniku. Podčrtala je, kako kakovostno raste Vesela pomlad, in obenem zaželela mladim igralcem, da bi še naprej nastopali in se izpopolnjevali. / Metka Šinigoj

Padriče / Novice iz Doma leralla

"Zadnji dan maja bomo praznovali slovesno", je sredi maja napovedala ravnateljica našega Doma za ostarele Livia leralla, sestra Primizia. "Kakor lani bomo na vrtu molili, šli v procesiji..." Toda s. Primizia obrača, Bog pa obrne. Letos je odločil, da bo v že itak deževnem maju tudi 31. dan moker, čeprav je ravnateljica gostom prejšnji dan naročila, naj molimo in prosimo Boga za sonce. Ko je 31. maja videla dež, nam je rekla: "Niste zadosti goreče molili za lep dan, zato bomo imeli slovesnost v čast Mariji v notranjosti".

Kapelo so razširili kakor ob nedeljah tako, da so jo združili z veliko dvorano, tako da so odstranili vmesno stekleno steno. Bel Marijin kip so iz levega kota pri oltarju premaknili na sredo pred oltar. Na oltar in ob vznožju kipa so natresli belega in oranžnega cvetja. Pred Marijo je v kapeli ostal prazen prostor. Najprej smo zmollili rožni venec: tri desetinke v italijanščini, enega v slovenščini in enega v portugalski. Tega je molila redovnica, sosestra naše ravnateljice. Ostale štiri desetke smo molile gostje. Vmes so peli pridni pevci iz cerkve Marije Kraljice sveta. Ti so peli tudi litanije v latinščini. Vsem gostom Doma so razdelili vejice z belimi cvetovi. Med petjem dolgih litanij so nas negovalke, prostovoljci in nekateri sorodniki vozili pred Marijin kip, pred katerim je stala košara, v katero smo polagali cvetoče vejice. To je bila naša procesija. Pevci so odpeli še eno lepo Marijino pesem, duhovnik, g. Lodovico Serafin, ki je le kratek čas gost Doma, je povedal nekaj misli v zvezi s praznikom dneva, to je Marijinega obiska sorodnice Elizabete in psalma "Moja duša poveličuje Gospoda", ki ga je Marija recitala v odgovor na Elizabetin pozdrav, v katerem jo imenuje "Mati mojega Gospoda". Potem ko nam je duhovnik podelil blagoslov, je bilo v cerkvi konec slovesnosti. Pred kapelo pa nas je čakal sladolead. / Nada Martelanc Pripis.

Prva sem prišla iz dvorane, kjer so delili sladolead, na prazen hodnik. Zbodlo me je pri srцу: na oddaljenem koncu hodnika sem zagledala na vozičku sključeno postavo, zaverovano v knjigo na kolenih. Ni se nam pridružila pri pobožnosti. Nekoč mi je rekla: "Zvečer molim, v cerkev pa ne hodim že dolgo vrsto let". Revica je doživela dva zelo huda udarca v življenju. Namesto da bi šla po tolažbo in pomoč k Bogu, se je od Njega oddaljila. Boli me, ker ne vem, kaj bi ji rekla, da bi jo spet približala Bogu. Molim zanjo in iščem poti do njene duše. Trpim in upam, da bo to pot našel Bog sam... Žalosti me, da najdem jaz pomoč pri Mariji in njenem Sinu, pa ne morem tega deliti z njo.

Zamejski del 42. Rasti je tudi letos priredila Knjižnica Dušana Černeteta

Mladi rojaki iz Argentine so prinesli svež pridih slovenstva

Tudi letos se je lepo število mladih študentov iz Argentine, ki pripadajo tretji generaciji slovenskih izseljenjskih rodbin, začelo svoje enomesečno bivanje v matični domovini z obiskom našega roba slovenskega etničnega ozemlja. Pobuda Rasti ima večdesetletno zgodovino.

Do osamosvojitve Slovenije so mladi potovali po svoji domicilni državi, do Bariloča in južnih jezer. Tako so spoznali preteklost izseljenjskih usod. V zgodovini je namreč veliko Slovencev zapustilo domovino zaradi gospodarskih, družbenih, ideoloških ali političnih razlogov. "Po drugi svetovni vojni so naši starši in dedje odšli v tujino zaradi komunističnega nasilja. Nekaj let so preživeli v begunjskih taboriščih v Italiji ali Avstriji; potem pa, ko je bilo očitno, da v doglednem času ni upanja za vrnitev v domovino, so odšli v svet. Nekateri so se naselili po Argentini, kjer so ohranili verske in narodne dobrine in se ravnali po slovenskih navadah in običajih", piše v zgibanki, ki so jo tokratni udeleženci Rasti delili na družabnem srečanju v agriturizmu na domačiji Pipan Klarič v Mavhinjah v soboto, 29. junija. Začetni oziroma zamejski del njihovega enomesečnega bivanja koordinira že vrsto let Knjižnica Dušana Černeteta, katere delovanje temelji ravno na zbiranju in ovrednotenju arhivsko-literarne in še raznolike dediščine izseljenjskih Slovencev. Ustanova je namreč prav zaradi svojega poslanstva najbolj primeren tkalec vezi na relaciji Rio de la Plata-zamejstvo-Slovenija.

Mlajše argentinske generacije Slovencev so osamosvojitve matične domovine težko pričakovale, in odkar je Slovenija samostojna država, študentje vsako leto redno obiskujejo deželo dedov "na sončni strani Alp". Podrobnosti letošnjega bogatega programa je orisal predsednik KDČ Ivo Jevnikar. Mladi Argentinci obiskujejo med šolskim letom ob sobotnih popoldanskih

svežega morskemu zraku. Po prenočitvi v Dijaškem domu Škofijske gimnazije v Vipavi so se odpravili na Tržaško in mimo Repentabra dospeli v Trst, kjer so si poleg mesta ogledali še stolnico sv. Justa in Miramar: vseskozi so jih 'zamejski spremljevalci' ozaveščali o položaju slovenske manjšine v

simbolni pridih. Upravitelja agriturizma sta namreč povratnika iz Argentine. V rojstno vas prednikov sta prispela sredi 90. let prejšnjega stoletja. Rodbina je kraško vas morala zapustiti po koncu prve svetovne vojne, ki je opustošila ta rob slovenskega etničnega ozemlja. Mlade goste iz Južne

Amerike je nagovorila odborica za kulturo devinsko-nabrežinske občine Marija Brecelj, ki je spomnila, da bo prihodnje leto potekala ravno stoletnica začetka prve svetovne vojne.

Predsednik Slovenske prosvete Marij Maver pa je mladim rojakom poklonil monografijo slikarja Bogdana Groma (Mladika): s seboj bodo tako odnesli pridih jadranske oaze, ki jo je umetnik tako lepo upodobil v svojih delih. V imenu skupine Mladi za Prihodnost pa je argentinske vrstnike pozdravila Giulia

Legiša. Povezovalno vlogo je opravljal Ivo Jevnikar, ki je na koncu prepustil besedo gospe Mirjam Oblak: ta je mlade južnoameriške rojake spremljala v sodelovanju s Poldetom Malalanom in Emo Urbančič Marušič (ta priimka nedvomno pričata o primorskem izhodišču njihovih rodbin). Gospa Oblakova se je vsem zahvalila za prisrčen sprejem, poklonila je 'argentinski spominek' in izrazila zadovoljstvo ob dejstvu, da je še kako drago spoznavati ljudi, ki se prav tako kot oni v oddaljeni Argentini borijo za ohranjanje slovenstva. Zabavno vzbudilo se je nato nadaljevalo ob zvoku harmonike glasbenika Samueleja, ki je prisotne vabil na ples valčkov slovenske narodno-zabavne zakladnice.

IG

Foto IG

urah izobraževalne tečaje slovenščine: učijo se tudi zemljepis Slovenije, zgodovino, slovnost, etnografijo, glasbo, petje, verouk - vse v slovenskem jeziku. Slovenske srednješolske tečaje vodi ravnatelj Marko Bajuk. "Bivanje v Ljubljani omogoča našim mladim rojakom obiskovanje izpopolnjevalnih tečajev slovenskega jezika, hkrati pa spoznavajo celovito pojmovanje slovenskega etničnega prostora ravno na podlagi 'zamejskih izkušenj': poleg naših krajev bodo obiskali še Koroško", je dejal Jevnikar. Svojo pot v FJK je tako skupina osemnajstih fantov in trinajstih deklet začela na letališču v Ronkah v petek, 28. junija. Istega dne so v Ogleju spoznavali korenine krščanstva, nato so se v Gradežu naužili

Italiji. Pester vikend se je po mavhinskem postanku nadaljeval v Devinu. V nedeljo pa so se gostje udeležili v cerkvi sv. Hieronima na nanoškem pobočju svete maše za izseljence. Od ponedeljka, 1. julija, so svojo pot nadaljevali do Ljubljane; tu bodo med izpopolnjevalnim tečajem slovenskega jezika tkali nove prijateljske vezi s slovenskimi vrstniki. Udeležili se bodo nato 20. tabora Slovencev po svetu v Šentvidu, nato bodo ponovno prekoračili mejo in obiskali Gorico, kjer se bodo udeležili števerjanskega festivala narodno-zabavne glasbe, na katerem bodo oblikovali tudi krajšo pevsko-glasbeno točko.

Zgodnje popoldansko srečanje na domačiji Pipan Klarič v Mavhinjah je imelo poseben

Sklepni večer letošnje sezone DSI v prostorih TPK Sirena Predstavili so zadnji roman Vilme Purič Brez zime

To je že tretja avtoričina knjiga, vse so izšle v razmeroma kratkem času. V najnovejšem romanu *Brez zime*, ki ga je izdala založba Mladika lani, se vse vrtilo okrog glavne junakinje Lane in mesta Trst. Že v uvodnem delu spoznamo, da knjiga ni sentimentalni ženski roman, saj moramo biti pripravljeni na krute preobrate. Na prvih straneh spoznamo Lano, rahločutno in lepo mlado žensko, ki sedi za volanom avtomobila in v prometni gneči ima prebolečo reakcijo. Sama sebe krivi, ker vedno popušča in gre vse mimo nje, prikazana je kot najšibkejši člen v družbi dveh prijateljic. Iz ljubezenskega razmerja z Dimitrijem se rodi Mija. V naslednjih poglavjih dobiva duševna stiska močnejše obrise, že tako krhka Lanina samozavest se lomi, njena življenjska pot pa ubere trnovo pot. Zaradi hčerke občuti tako fizično kot psihično bolečino. V drugi polovici romana zgrmi zgodba strmo navzdol. Lana prelije svojo obsesijo v poezijo, a se tudi to izteče v tragedijo. Bralec je priča zverženi logiki Lanine bolne duševnosti. Tr-

peča junakinja si venomer kaj očita, mučita jo neuspešnost in strah pred življenjskimi porazi, naposled dobi agresivne privide.

Prisotni so prisluhnili odlomku iz knjige, ki ga je prebral Marjan Kravos, nato pa je Majda Artač Sturman postavila nekaj vprašanj avtorici. Zanimalo jo

Foto Kroma

Novo knjigo Vilme Purič je na sklepni večeru Društva slovenskih izobražencev, ki je bil tokrat v prostorih TPK Sirena v Barkovljah, predstavila Marija Cenda, medtem ko je Majda Artač Sturman zastavljala vprašanja avtorici. Za glasbeno točko je uvodoma zaigral duo flaut, Valentina Jogan in Nausikaa Concina, iz razreda prof. Erike Slama pri Glasbeni matici.

pe, kdaj pisatelj izbere naslov za svoj roman: ga ima v mislih že od začetka ali se mu porodi med pisanjem? Vilma Purič ga je izbrala na koncu, in sicer ga je povzela iz Dimitrijevega razmišljanja. Avtorici je naslov še vedno všeč, ker "zveni žuželkasto". Tako kot v Burjinem času so tudi v pričujoči knjigi v ospredju ženski liki, nekateri bolj izrisani, drugi so le obrobni. Avtorica je skušala

prodreti v ženski svet, ker je očarljiv: "Ženske so danes s formalnopravnega vidika enakovredne moškim, a so še vedno zaznamovane". Že v klasičnih najdemo veliko opisov ženskih duš. Avtorici je posebno pri srцу Ana Karenina, a če jo bere danes, ji gre na smeh, ker dvojni, da ni reagirala.

Z naslovnice, ki jo je oblikoval Danilo Pahor, nas gleda polzastri obraz mlade ženske; ena izmed kakovosti dela *Brez zime* pa je jezik. Treba se je potruditi, ker je veliko metafor iz živalskega sveta. Poseben pomen ima metulj na platnici, v opomin in spomin. Zgodba je tudi karkovska, saj se Lana zapleta v obsesije, njeno trpljenje pa je tudi fizično, ne samo psihološko.

Avtorica je občinstvu zaupala, da zelo rada piše, ker se počuti svobodna. Modro črto morja na obzorju pa doživlja kot odlagalnišče sanj oziroma odprt prostor, na katerega je zelo navezana. Kljub temu da iz knjige kriči tesnoba in jo bralec občuti, Vilma Purič zelo natančno opisuje lepoto in ima občutek za barve. Tudi v cvetju je veliko simbolike, nekaj posebnega pa so vonji, ki grede od dišečega pečiva, cimeta in kokosovih piškotov pa do manj prijetnega vonja po znoju in potenju. Iz knjige je razvidno, da je lepota lahko tudi bleščeča, a dvorezna, ker se za njo skriva praznina.

Šin

POGOVOR G. Franc Vončina je praznoval zlato mašo

"Mi hočemo slaviti Gospoda zdaj in na veke"

V nedeljo, 30. junija, je rojanski cerkveni pevski zbor uvedel jutranjo svečaritev s pesmijo Zlatomašnik, bod' pozdravljen. Namenjena je bila domačemu dušnemu pastirju g. Francu Vončini, ki je bil natanko pred petdesetimi leti posvečen v duhovnika. Praznik je bil tako dvojen, saj so Rojančani poleg golega jubileja proslavili zlasti domačina, ki je ravno v župni cerkvi pred pol stoletja daroval novo mašo. Takrat je bil to slavnostni dogodek, ki se ga je veselil zlasti pokojni rojanski

misel, da bi pustil prejšnje in stopil na novo pot.

Kako pa je vaše duhovniško in duhovno življenje v vsem tem času raslo in se razvijalo? Pri vsem tem sem našel oporo v evangeliju, posebno še, ker sem naletel na prve težave že v sami družini, posebno pri materi, ki je mogoče mislila, da bo pestovala vnuko, a je pozneje bila zadovoljna z mojo odločitvijo. Posvetoval sem se z duhovnim voditeljem, predvsem g. Stankom Zorkom, pa tudi z g. Ivanom Vrečarjem ter dr. Jožetom Prešernom. Javno sem o

udeleževali kolonij, ki jih je prirejela Slokad. Verouk pa sem najprej poučeval v Trstu pri Sv. Jakobu. Po treh letih sem bil tudi tja premeščen. Zadeva ni bila lahka, ker je tam prišlo do nerazumevanja med župnikom in slovenskim kaplanom g. Francem Zlobcem in tudi jaz sem imel tam svoje težave, predvsem kar je zadevalo slovensko sv. mašo med tednom. Za mano je tja prišel g. Silvo Šuligoj, ki pa se je znal bolje postaviti v bran naših pravic. Sledila je moja premostitev na Opčine, kjer sem bil kaplan pri

tisti, ki mora končno odločiti in pri tem se posvetuje še enkrat s svojimi najbližjimi sodelavci, ki so njegovi vikarji. S škofom Ravignanijem sva obiskala tudi sosednje škofove v Sloveniji, kar je pripomoglo tudi k boljšemu sosedskemu razumevanju. Večjih težav ni bilo in večina zadev se je dala na miren način rešiti. Predvsem v začetku pa sem spoznal neko dejstvo: če nas ni, na nas pozabijo. Lažja napetost je nastala le ob pogrebu škofa Bellomija. Na raznih širših posvetovanjih pa vidimo, da italijanski verniki naših razmer ne poznajo dovolj in moramo naše zadeve dostikrat najprej sami zase prediskutirati in jih šele nato predstaviti raznim organom. Tako imata Duhovska zveza kot tudi Openska dekanija ne samo v

Obvestila

Mladinski krožek Dolina in župnija sv. Urha prirejata tradicionalno praznovanje sv. Urha v četrtek, 4. julija, ob 19. uri s slovesno sv. mašo v župnijski cerkvi v Dolini. Sledi koncert Malih kitaristov iz Brega in Pihalnega orkestra Breg pri prostorih Majence.

Narodna in študijska knjižnica obvešča, da bo do 31. avgusta odprta od 8. do 16. ure. Zaradi dopusta pa bo zaprta od 29. julija do 9. avgusta.

Jesensko romanje z Novim glasom v Sveto deželo in Palestino - ko je huda vročina že mimo in je puščava čudovita. Romanje bo od 22. do 30. septembra 2013 pod vodstvom mag. Renata Podbersiča ml. in p. Petra Lavriha. Vpisovanje se začne takoj, sicer najkasneje do 01.08.2013. Program in vpisovanja na sedežih Novega glasa v Gorici in v Trstu.

Darovi

Za rojansko glasilo Med nami daruje M. Č. - Gorica 20 evrov.

Foto IG

župnik g. Stanko Zorko. V spominu domačih vernikov je še prisotno radostno vzdušje, ki je prevevalo notranjščino domače cerkve in Marijinega doma, kjer so Marijine družbenice pripravile slavnostno kosilo: srečanje z druženjem so Rojančani ponovili na istem mestu v nedeljskih popoldanskih urah. Z g. Vončino so se veselili tudi barkovljanski verniki, saj duhovnik opravlja dušnopastirsko delo tudi v tem mestnem okraju. Pri nedeljskem bogoslužju se je v imenu vernikov g. Vončini zahvalil Renato Štokelj, sam dušni pastir pa je v homiliji poudaril ključno vlogo duhovniškega poklica, to je oznanjevanje Kristusovega evangelija. Tako kot Jezus tudi duhovniki vabijo vernike, naj z odprtim srcem in prepričano sledijo Božji besedi.

Spoštovani g. Vončina. Minilo je pet desetletij, odkar ste prejeli duhovniško posvečenje. Kako je tedanj mladi g. Vončina sprejel Božji klic?

K doživetju krščanske vere so gotovo vplivali tudi mnogi zunanji faktorji: skupna molitev v družini in redni skupni nedeljski obisk sv. maše kot tudi spoštovanje nedeljskega počitka pri starih starših. Gotovo so v odraščajoči dobi prišli tudi dvomi, ki pa so našli rešitev v primernih knjigah in pri tedanji Dijaški zvezi ter duhovnih vajah, predvsem pa je bila poglobitev v Sveto pismo in evangelije zame čudovito odkritje, ki se ga splašča vzeti zares. V vsem tem se nisem zaznal poklica, ker je bilo moje zanimanje usmerjeno v tehnične predmete, dokler ni v nekem trenutku švignila tudi

stvari molčal, ker sem vedel, da bom naletel na nasprotovanja, saj me je neki profesor hotel odvrniti od moje poti celo potem, ko sem bil že v semenišču. Študije sem opravil v tržaškem semenišču, kjer je bil med drugimi moj profesor moralke dr. Lojze Škerl. V mašnika sem bil posvečen v Rojanu, bilo nas je pet skupaj, ker

Foto IG

je tedaj župnija obhajala tudi stoletnico in sva dva v Rojanu tudi prebivala.

Vaše dušnopastirsko delo je bilo tedaj tesno povezano z našim in vašim domačim okoljem. Do kakšnih spoznanj ste v tem času prišli glede duhovne razsežnosti naše slovenske verske skupnosti na Tržaškem?

Začel sem kot kaplan v Bazovici pri g. Marijanu Živicu, ki me je uvajal v dušnopastirsko delo. Tam sem prišel v stik z mladino, tako s skavti kot tudi z mladimi, ki so se poleti

g. Viližu Žerjalu, in po odhodu g. Stanka Janežiča v Maribor sem prevzel Mačkolje, kjer sem ostal več časa. Ko je v Trstu nastalo Slovensko pastoralno središče in ga je prevzel g. Marjij Gerdol, tedaj župnik v Boljuncu, sem postopoma prevzel župnijo Boljunc, dokler me ni škof po smrti g. Stanka Zorka premostil v moj domači kraj, v Rojan.

V času Ravignanijevega škofovanja ste bili tudi vikar za slovenske vernike, kar vam je z organizacijskega vidika ponudilo posebno gledišče na raznolike vidike in morda težave tržaške Cerkev. Kako se spominjate tega obdobja? Kako pa se je razvijal dialog med večinsko (italijansko) in manjšinsko (slovensko) komponento tržaške Cerkve? Za vikarja za slovenske vernike me je izbral že škof Lorenzo Bellomi, in sicer po papeževem obisku v Trstu ter po odpovedi msgr. Lojzeta Škerla. Zame je bilo doživetje, ko me je škof Bellomi predstavil kot svojega vikarja v Rimu papežu

jega vikarja v Rimu papežu Janezu Pavlu II. Ko je prišel v Trst škof Ravignani, me je v tej službi potrdil in za nekaj časa tudi sedanji škof. Zame je bilo biti na škofiji nekaj novega in pri tem mi je bil v oporo tedanji škofijški kancler g. Lojze Zupancič, ki me je marsikaj poučil. Posebno v času škofovanja msgr. Ravignanija smo imeli stalne sestanke, na katerih smo obravnavali razne pastoralne zadeve. Gotovo, da obstajata pastoralni in duhovniški svet, pri katerih sem bil član že po samem pravu, toda škof je

me predvsem videl kot italijanskega duhovnika, ki je bil posvečen v stolnici sv. Justa, je sedanji kriški župnik g. Suard. Ta podatek potrjuje težavo glede sposobnosti, s katero naša narodna skupnost 'rojeva' novomašnike. Vi ste bili glede tega vidika vedno jasni.

Hvala Bogu, da imamo novomašnika. Posebno še sedaj, ko je g. Marij Gerdol obnemogel. Vsekakor pomislimo na to, da so bili v Trstu številni slovenski kaplani in na podeželju je skoro vsaka večja vas imela svojega župnika. Sedaj imamo župnika tudi za tri župnije skupaj. V povojnem času so prišli k nam duhovniki, ki so morali bežati, v osemdesetih letih so bili v Sloveniji številni novomašniki in so prišli tudi nam v pomoč, sedaj pa prihaja g. Zalar k nam izpod Triglavja. Danes se celo kateri italijanski župnik trudi, da bi maševal v slovenskem jeziku, posebno še ker domača njiva ne daje svojih sadov, ne daje svojih duhovnikov, pa tudi diakonov ne. Zgodilo se je celo, da je italijanski duhovnik ob pogrebu hotel priti naproti slovenskim vernikom s tem, da je začel moliti očenaš, ki ga pa ti niso znali nadaljevati, in človek se pri tem vpraša, ali naši ljudje še potrebujejo Božji blagoslov, in to v svojem jeziku.

Kakšni občutki so danes v vas prisotni, ko obhajate tako pomemben dušnopastirski mejnik?

Pač, petdeset let je minilo, ne mislim menjati poklica, tudi ne iti v penzijo, ne nameravam delati novih načrtov, ker sem za to prestar, bom pač nadaljeval, kolikor mi bodo moči dopuščale, do tiste končne penzije, ki me čaka pri Bogu. Na podobico sem napisal besede iz psalma: Mi hočemo slaviti Gospoda zdaj in na veke.

Foto Kroma

Ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu Tina Komel je bila v sredo, 26. junija, gostja Slovenskega deželnega gospodarskega združenja, sestala se je tudi s predstavnikmi podjetij Servis in Euroservis, nato je v spremstvu organizatorjev obiskala tudi obrtno cono v Dolini. Osrednja tematika pogovorov je bilo preverjanje možnosti čezmejnega povezovanja in sodelovanja.

Predstavili so zbornik o Martinu Jevnikarju Prvi je pisal o povojni zamejski književnosti

Zbornik Slovenski avtorji v Italiji, ki je dostopen tudi na spletni strani in predstavlja najpomembnejši načrt čezmejnega evropskega projekta Ciljnega začasnega združenja Jezik-Lingua, je izbrala in na več kot petstotih straneh uredila Marija Cenda. Knjiga prinaša članke Martina Jevnikarja, ki jih je objavljaval v letih 1957-2003, predvsem v Mladiki. Poleg tega so dodane tudi njegove recenzije iz drugih revij, kar predstavlja širok izbor Jevnikarjeve publicistike. Martin Jevnikar se je rodil 1. maja 1913 na Spodnjem Brezovem pri Višnji Gori na Dolenjskem, življenjska pot ga je po končani univerzi vodila k poučevanju v Ljubljano, ob koncu vojne je emigriral in bil v begunski gimnaziji v Monigu pri Trevisu profesor slovenščine. Bil je nato med pionirji slovenskega srednjega šolstva. Sodeloval je pri sestavi za pouk ustreznih učbenikov, bil ravnatelj nižje srednje šole pri Sv. Jakobu, nato pa postal predavatelj najprej na Univerzi v Padovi, nato pa v Vidmu, kjer je vse do upokojitve vodil stolico za slovenski jezik in književnost ter prevzel tudi stolico za srbohrvaški jezik in slovstvo.

Iz življenjepisa te znane in ugledne osebnosti, ki ga je 25. junija, na uradni predstavitvi knjige Slovenski avtorji v Italiji, v dvorani Narodnega doma strnila urednica Marija Cenda, je razvidno, kako si je prof. Jevnikar prizadeval za beleženje, zbiranje in načrtno ter nepretrgano ocenjevanje slovenske zamejske literature. Najbolj ga je zanimala periodika, od leta 1967 pa je v Mladiki pisal rubriko Sodobna slovenska zamejska literatura. Kot je dejala Cenda, sta Jevnikarjevo delo gnali predvsem pristnost in dokumentarnost, poleg tega se je zavzemal za ohranjanje in utrjevanje pristne slovenske besede. Največ člankov je nameril Alojzu Rebuli, med pesniki

Miroslavu Košuti in Vinku Beličiču, medtem ko med goriškimi ustvarjalci najbolj izstopa Ljubka Šorli. Sam je dejal, da "je treba rešiti pred pozabo avtorje na zahodnem robu našega prostora".

Poleg urednice sta na uradni predstavitvi knjige spregovorila Ivo Corva, vodja čezmejnega evropskega projekta Jezik-Lingua, in prof. Marija Pirjevčec. Medtem ko je prvi orisal delovanje projekta, ki obravnava večjezično kot bogostvo in vrednoto čezmejnega slovensko-italijanskega območja ter se pri svojem delovanju, katerega namen je ovrednotenje slovenskega jezika in kulturne dediščine, opira na štiri glavne delovne sklope, in sicer pomen slovenskega jezika, ovrednotenje kulturne dediščine in raziskovalno ter šolsko dejavnost, je Pirjevčeva predstavila pomen obsežne literarnozgodovinske monografije. Jevnikar je bil prvi, ki se je lotil načrtnega evidentiranja povojne zamejske književnosti. Kot slavist se je zatekel v tržaško kulturno okolje in se vanj popolnoma vključil. Corva je prisotnim podrobno predstavil projekte Ciljnega začasnega združenja Jezik-Lingua in se zahvalil urednici za neprecenljivo delo in založbi Mladiki za tehnično podlago.

V monografiji je predstavljenih skupno 89 avtorjev, ki sledijo zaporedju Jevnikarjevega izbora v tržaškem revijalnem tisku, urednica pa je zajela tudi zadnje desetletja, in sicer je od smrti prof. Jevnikarja do danes dodala 24 novih avtorjev ter upoštevala novejšje kritične zapise. Knjigo Slovenski avtorji v Italiji je kot evropski projekt sofinanciral Evropski sklad za regionalni razvoj in ta je na razpolago brezplačno. Monografija je pomembna tudi za osrednjo Slovenijo, v prihodnje pa jo bodo prevedli tudi v italijanski jezik.

Kako bo z žičnico na Kaninu?

Jo bo treba dopolniti z dodatno infrastrukturo?

Največja solastnika družbe Euroinvest, Občina Bovec in Hit, sta z družbo ATC Bovec poenotila stališča, kako se naprej dogovarjati z upniki, med katerimi ima odločilno besedo avstrijska Hypo banka. Če nihče od njih ne drži fige v žepu, si prizadevajo vsi, da bi se izognili stečaju družbe. Bovški župan je za javnost povedal, da namerava občina kot nosilec projekta v kratkem na Ministrstvo za infrastrukturo in prostor poslati vlogo za pridobitev evropskega denarja za gradnjo nove dostavne žičnice.

Solastniki kaninske žičnice in upniki naj bi bili proti stečaju družbe ATC Bovec. V tem primeru je pričakovati, da bodo začrtali novo poslovno politiko z zelo verjetnimi kadrovskimi spremembami v vrhu družbe. Kot vse kaže, razmere družbo potiskajo v prisilno poravnavo, če se hoče izogniti stečaju, postopek katerega je že začel sedanjí direktor družbe, saj menda ni videl druge izbire. Lastniki in upniki so se namreč zganili šele potem, ko je "presekal gordijski voz" in so se znašli pred resnično časovno stisko.

Po mnenju župana je bilo v preteklosti mogoče razumeti tudi, da je možen tako stečaj, h kateremu se bolj nagiba, saj bi nova družba poslovala brez bremen odplačevanja starih dolgov, kot druga varianta. Po napovedi stečaja od direktorja ATC-ja pa je javno izjavil, da to ni dobra rešitev, da si nihče od solastnikov neče stečaja in se mu želijo izogniti.

Novo vodstvo in novi nadzorniki Kot je že nekaj časa znano, ATC ni zmožen vplačati takse za stečaj, niti odplačevati obveznosti lizinga za naprave na smučišču. Od tedaj je v bistvu Hypo banka, ki ji ATC dolguje več milijonov evrov, avtomatično največja lastnica skoraj gondolske žičnice, smučišč, restavracije in parcel v lasti ATC-ja. V primerih, ko dolžnik pristane na odložitev plačevanja teh dolgov ali v spremembo teh v solastniške deleže nove žičnice, navadno postavi novo vodstvo, ki pripravi novo strategijo družbe,

marketinške povezave in zniževanje stroškov. Novega direktorja pa bodo postavili novi nadzorniki...

Po nekaterih ocenah, ki se vlečejo že mesece, se bo ta postopek začel na sklicu skupščine družbe proti koncu meseca julija, pod pogojem, da lastniki in upniki uskladijo dokumentacijo za to skupščino. Ali bo takrat še čas za naročilo nove jeklenice in drugih rezervnih delov za zamenjavo na pokvarjenem delu žičnice, pa bi že sedaj težko kdo samozavestno pritrtil. Zna se

zgoditi tudi, da bo začela žičnica zopet obratovati šele januarja 2014. Podaljšanje dovoljenja obratovanja stare žičnice je pomembno tudi zaradi prevoza delavcev in drobnega materiala pri gradnji nove. Tukaj lahko le špekuliramo, ali bo k ponudbi za zagon, poleg zadruga, povabljen tudi PGI, saj je vprašanje, ali ima razvojna zadruga sploh dovolj denarja za naročilo nadomestnih delov. Ob tem pa morajo upniki uradno pristati na pretopitev obveznosti dolgov v lastniške deleže nove žičnice... Špekuliranje nove zadruga, ob njeni ustanovitvi, da bi ona zagnala žičnico čez poletje, je zdaj že preteklost. Tudi italijanska družba Promotur se za prevzem bovškega dela smučišča na Kaninu ni nikoli zanimala.

Nosilec investicije nove žičnice bo Občina Bovec Da lahko investicijo za dostavno žičnico pokrije EU s 85% + država 15% sredstev le, če je nosilec investicije lokalna skupnost in ne javno-zasebno partnerstvo, je znano. V ta namen pripravlja občina že dalj časa dokumentacijo (navadno gre za analizo stroškov in koristi in finančno vzdržljivost...), ki ji bodo dodali vlogo za pridobitev evropskega denarja in vse skupaj še junija oddali na Mi-

nistrstvu za infrastrukturo in prostor.

Končno je prišlo tudi do nadaljevanja stikov s PGI Menegment iz kneževine Andore, ki so konec lanskega leta v Bovcu predstavili masterplan za smučišče. Po začudenju nekaterih, da občina ne drži stikov z edinim potencialnim sovlagateljem in obliki javno-zasebnega partnerstva pri izgradnji nove infrastrukture na smučišču, je zdaj vendarle slišati jasno mnenje župana, da jemljejo njih ponudbo resno, ni pa znano, ali gre zgolj za pozitivne, v diplomatsko retoriko zavite izjave ali tudi za konkretne korake. Morda bodo ti znani, če pride do konkretnega pisnega sporazuma med občino in PGI-jem. Lastniki so že doslej odločno trdili, da pričakujejo od občine prav teh dokazov, saj smučišče z zgolj novo dostavno

žičnico ne bo konkurenčno in bo zgodba podobna staremu, nedokončanemu sistemu žičnic in smučarskih prog spremljajoče infrastrukture v dolini! Ob osnovni dostavni žičnici računajo na celovito posodobitev po sistemu javno-zasebnega partnerstva. Tukaj pa brez močnega kapitala iz tujine ne gre, saj lahko računajo na 50 odstotkov nepovratnega denarja EU, ostalo pa od teh partnerjev. Od občine in države tega denarja ni pričakovati.

Še nekaj možnosti torej obstaja, vendar je vse skupaj smiselno samo, če bo sprejet dogovor med lastniki, upniki in občino o novem projektu. Vleči naprej staro miselnost je samo utvara. Od upnikov in lastnikov je lahko pričakovati, da bodo konvertirali dolgov samo v primeru, da bodo imeli kaj od tega: da bodo poplačani iz naslova prihodnjih prihodkov novega projekta. Dolegle se za smučišče zanima le PGI, ki ima tudi velikansko potovalno agencijsko mrežo za pošiljanje gostov k ponudnikom, s katerimi ima sklenjeno poslovno razmerje. S polprofesionalno domačnostjo se ni več šaliti, ker se trg zaostruje tudi na tem področju.

MM

Združenje staršev vrtca Pikapolonica Veselo srečanje ob koncu šolskega leta

Združenje staršev občinskega otroškega vrtca Pikapolonica v Pevmi je priredilo že tradicionalno družabno srečanje ob izteku šolskega leta. Starši, otroci in vzgojiteljice (našteli smo več kot 80 prisotnih) so se zbrali v nedeljo zjutraj na dvorišču nekdanje osnovne šole v Štmavru, kjer so se ob glasbi, likovnih delavnicah, družabnih igrah in odlični hrani povesečili prav vsi. Na družabnem snidenju je predsednik Mauro Battista podal pregled nadvse živahne dejavnosti Združenja, ki je

pred dvema tednoma ob končni prireditvi predalo

Foto: Roberto Cocco

vrtcu nova, ekološko prijazna vrtna igrala. Predsednik se je tudi zahvalil domačemu Kulturnemu društvu Sabotin za gostoljubnost ter vsem staršem in darovalcem, ki pomagajo Združenju. Otroci so se seveda nastavili za obvezno skupinsko fotografijo.

M. Marsič

MARIJINE BOŽJE POTI PRI NAS (9)

Mariza Perat

Stara Gora pri Čedadu

V drugi svetovni vojni je svetišče bilo zelo poškodovano, prav tako poslopja okrog njega. Nepoškodovani pa so ostali vsi oltarji v cerkvi in Marijin kip. Vendar pa so tega zaradi varnosti prenesli v spodnjo cerkev, kjer je ostal do 15. junija 1945, ko so ga spet postavili na glavni oltar. Ob tej priložnosti so okrasili Marijin prestol v zahvalo, da jih je Mati Božja med vojno obvarovala pred bombnimi napadi. Tu je še treba omeniti, da so 19. septembra 1969 ponoči znova ukradli kroni Matere Božje in Jezuščka. Kroni, ki zdaj krasita Božjo Mater in Jezuščka, sta zato brez vsake vrednosti. Leta 1976 je Furlanijo prizadel hud potres. Ljudje so se takrat z živo vero obračali k Materi Božji na Stari Gori, da bi jim stala ob strani. Istega leta je bilo 8. septembra veliko ljudsko romanje. Ob tisti priložnosti je videmski nadškof msgr. Alfredo Battisti ob romarski poti na Staro Goro blagoslovil kamnite stebre, ki prikazujejo skrivnosti sv. rožnega venca. Od takrat se vsako leto 8. septembra zbira na Stari Gori tudi do 15.000 romarjev, za katere je nato sv. maša na prostornem trgu pod svetiščem. Ob poti, ki pelje na Staro Goro, najdemo tudi kapelo, ob kateri se romarji radi ustavljajo. Odprli so jo 3. oktobra 1982 ob prisotnosti takratnega videmskega nadškofa msgr. Battistija. Od leta 1985 deluje na Stari Gori tudi dvigalo za tiste, ki ne morejo hoditi. Dvigalo pripelje romarje naravnost v cerkev. Ob 800-letnici rojstva sv. Frančiška Asiškega so na Stari Gori postavili "Frančiškansko Kalvarijo". Ob vstopu v starogorsko naselje stojita kipa dveh nadangelov, Rafaela in Gabrijela. Kipa sta iz belega kararskega marmorja, sem pa so ju postavili 30. oktobra 1984. Starogorsko romarsko svetišče je obiskalo mnogo odličnih osebnosti. Med njimi se je leta 1977 tu mudil beneški patriarh, kardinal Albino Luciani, poznejši papež Janez Pavel I., leta 1984 pa je Staro Goro obiskal kardinal Jožef Glemp, varšavski nadškof in poljski primas. Svetišče na Stari Gori je, kot tudi stolnica v Čedadu, posvečeno Mariji Vnebovzeti. Cerkev je sicer preprosta, z eno samo ladjo, a naredi na romarja mogočen vtis. Do leta 1913 so cerkev upravljali škofijski duhovniki, tega leta pa so na Staro Goro prišli kapucinci, ki so tam še danes. Stara Gora je vedno bila in je še danes zelo priljubljena Božja pot. K Starogorski Materi Božji radi romajo tako Slovenci kot Furlani in Italijani. Pa vendar je morda Staro Goro še najbolj pri srcu Beneškim Slovincem, kot poje tudi Joža Lovrenčič v svoji pesmi, "Marija s Stare

gore":

Marija na Stari gori
pestuje Dete Jezusa,
Marija na Stari gori
srce slovensko pozna.

Ko sonce za goro tone
in njegov zadnji žar
obsveti bisere njene krone
in prestol njen - oltar.

Marija se k Jezusu skloni
in mu govori v večer:
"Častijo me, Sin moj, milijoni,
a kakor Slovenci nikjer.

Trinajst sto let je minilo,
kar romajo k meni dan za dnem -
kaj dal jim boš v plačilo,
mojim slovenskim ljudem?"

Nasmehne se Jezus milo
v naročju Materinem:
"Kaj dal jim bom v plačilo,
tvojim slovenskim ljudem?"

Trinajst sto let te častijo,
o Mati, Slovenci tod,
to milost naj v svoji zemlji dobijo:
do konca dni ne premine njih rod!"

Marija na Stari gori
pestuje Dete Jezusa -
Marija na Stari gori,
Gospa Slovencev, pozdravljena!

Viri: P. Odilo Hajnšek OFM: *Marijine božje poti, izdala in založila Družba sv. Mohorja v Celovcu - 1971*

Rudolf Klinec: *Na božjo pot - Trst 1965*
Rudolf Klinec: *Marija v zgodovini Goriške, izdala Goriška Mohorjeva družba - Gorica 1955*
Simon Rutar: *Beneška Slovenija - Prirodnoznanstvo in zgodovinski opis, Ljubljana 1899, izdala "Matica Slovenska", natisnila J. Blašnikova tiskarna*

Guglielmo Biasutti: *Castelmonte, Guida storica del Santuario, 1987, Edizione a cura del Santuario della Madonna di Castelmonte; Koledar Družbe sv. Mohorja za navadno leto 1945 - Ljubljana 1944*
Josip Gruden: *Zgodovina slovenskega naroda, izdala in založila Družba sv. Mohorja - Ljubljana 1911 - natisnila Mohorjeva tiskarna v Celju*

/ dalje

Lep spodbuden človekoljuben podatek Slovenija med prvimi desetimi v Evropi po številu darovanih organov

Slovenija se s številom darovanih organov uvršča med prvih deset najuspešnejših držav v Evropi, je ob uspešno opravljeni tisoči transplantaciji ledvice povedala direktorica Zavoda RS za odvzem organov in tkiv Slovenija Transplant Danica Avsec Letonja. Ob tem pa opozarja, da vse več svojcev umrlih zavrne darovanje organov.

Kot je povedala Avsec Letonja, Slovenija glede števila mrtvih darovalcev na milijon prebivalcev presega povprečje Eurotransplanta za 36%. Ledvice so v 88% pridobili od umrlih zaradi možganske kapi in v 12% od živih darovalcev sorodnikov, je dejala.

Prav pred kratkim pa so v Univerzitetnem kliničnem centru (UKC) Ljubljana opravili tisočo transplantacijo ledvice v 40-letni zgodovini presaditve ledvic v Sloveniji. Kot poudarja Avsec Letonja, pa se v Sloveniji soočamo s povečevanjem odstotka zavrnitev darovanja organov po sklepu svojcev umrlih. Največkrat je razlog za zavrnitev nepoznavanje volje umrlega in umik pred odločitvijo o daro-

vanju. Sicer pa je po opravljenih raziskavah razvidno, da 70% ljudi podpira darovanje organov. Po nje-nem prepričanju je potrebno nadaljevati prizadevanja k večji osveščenosti ljudi o darovanju organov. Že zdaj pa je možno iz-

nih ledvic, kot pa je čakajočih bolnikov na presaditev. Poleg tega je Arnol tudi podčrtal, da je stopnja preživetja bolnikov, katerim so presadili ledvice, zelo visoka, kar je posledica skrbnega vodenja bolnikov pred presaditvijo, ob presaditvi in po njej.

Na UKC Ljubljana so opravili prvo transplantacijo ledvic od živega darovalca leta 1970, je pojasnil Boris Sedmak s kliničnega oddelka za urologijo UKC Ljubljana. Leta 1986 so opravili prvo presaditev ledvic mrtvega darovalca. Skozi leta se je presaditev od živih darovalcev sicer manjšala, na račun povečanja zaloga ledvic pridobljenih od mrtvih darovalcev.

Koordinator transplantacijske dejavnosti v UKC Ljubljana Valentin Sojar pa je poudaril, da je uspeh na področju presaditev plod odličnega sodelovanja z zavodom za odvzem organov in tkiv ter drugimi zdravstvenimi ekipami. Poleg tega je dodal, da je sama transplantacija ledvic za tretjino cenejša, kot pa stane zdravljenje bolnikov z dializo.

Slavje enajstih slovenskih novomašnikov

Slovenija naj bi gospodarsko napredovala šele leta 2015

Tudi v Sloveniji je zdaj čas počitnic in sproščanja duha in telesa, vendar je vzdušje v državi slabo, skoraj turobno. V začetku tega meseca se je zaradi povišanja obeh stopenj davka na dodano vrednost podražilo vse blago, vključno živila, povišale pa so se tudi cene bencina in drugih goriv. Obstaja velika skupina vplivnih posameznikov, nekdanjih ali še vedno aktivnih politikov, voditeljev raznih civilno družbenih skupin, pa tudi ideološko in politično opredeljenih uradnikov in časnikarjev, ki politiki in javnosti ponujajo ali kar vsiljujejo svoje zamisli in projekte za izhod iz krize in kopice drugih težav. Prednjači predsednica vlade Alenka Bratušek, ki neumorno deluje, obljublja skorajšnje izboljšanje razmer, hkrati pa napoveduje nove davke in druge obremenitve posameznikov, vseh dejavnosti in celotnega gospodarstva. Izjavila je tudi, da se vlada ni odrekla novemu t. i. kriznemu davku, ki bi ga uvedla v začetku leta 2013. Slovenski javni dolg je konec letošnjega aprila znašal 19,121 milijard evrov, proračunski primanjkljaj pa je dosegel poldrugo milijardo evrov. Premierka zagotavlja, da se bodo splošne, zlasti pa gospodarske razmere pričele izboljševati sočasno z ureditvijo, to je normalizacijo bančnega

Alenka Bratušek

sistema. Pregled le-tega sicer že poteka, tudi pod nadzorstvom in kontrolo finančnih izvedencev iz evropske komisije. V odmevih na politiko in delovanje vlade zoper krizo in druge težave pri nas je Miha Jenko 28. junija, na prvi strani časnika Delo, objavil komentar z naslovom Moralni hazard v nebo. V njem je zapisal, "da ima zdajšnja vlada zelo malo maneverskega prostora, še manj kot prejšnja. Sloveniji za ovratnikom diha trojka, njen prihod pa bi za mnoge pomenil kapitulacijo. V gospodarstvu ni zastoj kosil in zdaj plačujemo za slabe odločitve mnogih za deset let nazaj. Moralni hazard Slovenije je zaradi tega še toliko večji". Komentator časnika Delo Janez Markeš je ob praznovanju Dneva državnosti, 25. junija, v omenjenem časopisu 26. junija zapisal, "da je Slovenija lahko ravno tako prostor novih začetkov, kot je bila leta 1991". Po njegovem mnenju, ki pa ga, sodimo, resnično ostro zanika, "se je zbudilo pravosodje in se začelo otresati pogubnega vpliva politike, ljubijev in kapitala".

Janezu Markešu v isti številki časnika Delo, vsaj posredno oz. delno odgovarja ekonomist Janez Tršan. Meni, "da je vsak izgovor, da smo v krizi zaradi nesposobnosti in neodgovornosti domače 'elite'. Sedanja predsednica vlade trdi, češ da bomo sami uresničili program za sanacijo finančno-proračunske krize. Res ga bomo, vendar prav takega, kot bi ga predpisala trojka. Boljšega programa naša 'elita' ne more niti predlagati, kaj šele uresničiti. Izhajamo pač iz ocene stanja, da imamo v Sloveniji pajaški kapitalizem ter da smo svetovni prvaki v klientelizmu, korupciji in v kraji". Pisec komentarja meni, da bi v Sloveniji morali vzpostaviti t. i. etični kapitalizem, ki naj bi spodbudil napore za odpravo vseh nepravilnosti na osnovi etičnih meril, veljavnih v sodobnih družbah. Optimizem premierke delno zmanjšuje ocena vladnega urada za makroekonomske analize in razvoj. Zapisal je namreč, "da je Slovenija med državami, ki jih je kriza najbolj prizadela. V državi ni bilo že več kot eno leto nobenega tujega investitorja, po krčenju gospodarske rasti pa je pred Slovenijo samo še Grčija. Možnosti za gospodarsko rast v prihodnjih letih so praktično ničelne". Navajamo nadalje mnenje Zorana Potiča, ki je v

časniku Delo zapisal, "da ljudje po letih krize in vsakršnih negotovosti hočejo normalno vlado, stabilnost in predvidljivost. Tudi je prezgodaj ocenjevati, kako se bo vlada Alenke Bratušek znašla v teh okoliščinah. Splošno nezadovoljstvo in politične kalkulacije lahko vlado prve premierke v Sloveniji hitro odpihnejo na smetišče zgodovine". Po najnovejši napovedi mednarodne revizijske hiše Ernst & Young se bo v Sloveniji letos kar za 4,9 odstotka znižala gospodarska rast, leta 2014 pa za 2,9%. Po analizi omenjene mednarodne revizijske hiše bomo v Sloveniji gospodarsko rast dosegli šele v letu 2015. "Razmere v Sloveniji so skoraj brezupne, tako je država še vedno na robu brezna", je časnikarka Tanja Starič zapisala v sobotni prilogi časnika Delo, 22. junija. Mi v časniku Novi glas seveda želimo in pričakujemo, da se zle slutnje in napovedi o prihodnosti naše matične države in domovine ne bi uresničile. V iskanju svetnega in božjega miru lahko služi zahvala patra dr. Bruna Korošaka, najstarejšega pripadnika frančiškanskega reda v Sloveniji, Bogu ob 70. obletnici mašniškega posvečenja. Počastil je tudi letošnjih enajst novih duhovnikov, ki stopajo na pot služenja Bogu. V teh pomembnih slavnostnih dneh je pater dr. Bruno Korošak pri novogoriški založbi Branko izdal novo delo, brošuro z naslovom Jezusov prestop v raj. Delo je izšlo tudi v italijanskem in angleškem prevodu. Natis omenjene brošure je uradno odobril dr. pater Viktor Papež.

Marijan Drobež

Slovenija, obeti in (realne) luknje Utopija in dejstva

Za Hrvaško je nastopil dan D, kar je v splošni javnosti (tudi oz. predvsem mednarodni) postavilo Slovenijo nekoliko v ozadje. Ob takih slavnostnih trenutkih lahko v bistvu poslušamo vnaprej pripravljene fraze, pa naj bodo to panegiriki Evropi ali anateme proti njej. In seveda, pozornost je usmerjena v novo članico velike evropske družine. Slovenija je, v nasprotju s predvidevanji izpred nekaj mesecev, (skoraj) izginila z radarjev medijev EU.

Evropa je dodelila Sloveniji še dve leti

Odločilna je bila pri tem seveda odločitev Evropske komisije, da bo Sloveniji podaljšala obdobje za usklajitev javnih financ z maastrichtskimi kriteriji. Poglejmo najprej, kaj bi morala Slovenija izpeljati do leta 2015, in se potem osredotočimo na realno stanje.

Konec maja je Evropska komisija slovensko stanje označila kot skrb vzbujajoče, a še rešljivo, da zadevo skušamo čim bolj poenostaviti. Komisija je močno podčrtala in izpostavila slabo stanje slovenskih bank in visoko zadolženost podjetništva. Hkrati pa je Sloveniji izrekla nekaj pohval: predvsem je šlo za nedavno sprejete strukturne reforme. Reforma pokojninske zakonodaje, reforma trga dela in, tik pred ključnim datumom, še vpis zlatega fiskalnega

pravila v ustavo in sprememba referendumске zakonodaje. Zakaj sta bila ta dva ukrepa za Evropsko komisijo tako pomembna? Prvič, ker sta bila oba sprejeta z izrazito večino, ki je krepko presejala zahtevano dvotretjinsko soglasje. To je seveda za evropske birokrate pomenilo, da reforme podpira velik del slovenskega parlamenta in da torej niso v nevarnosti tudi ob morebitni spremembi vlade. Drugič, vnos zlatega fiskalnega pravila v ustavo prinaša obvezo izravnanja slovenskega proračuna do leta 2015: najkasneje do tega leta bi morala Slovenija poskrbeti, da bo iz državne blagajne potrosila le toliko, kolikor ji uspe v državno blagajno nabrati z davki in drugimi dajatvami. To je, glede na sedanje dinamike, sicer težko pričakovati in vprašanje je, kaj se bo zgodilo z zlatim fiskalnim pravilom, ko slovenske javne finance do takrat najbrž ne bodo izravnane. Tretjič, referendumska reforma, ki je bila tudi ustavnega značaja, močno omejuje možnost političnega izrabljanja te institucije neposredne demokracije. Po novem namreč poslanci nimajo več pooblastil za vlaganje referendumskih pobud: referendum bo lahko vložen samo

na pobudo slovenskih državljanov s 40.000 podpisi. Ob tem bo tudi "prepovedan" referendum o zakonih o davkih, carinah, proračunu, obrambi države in ratifikaciji mednarodnih pogodb. Z referendumsko reformo bodo nazadnje postavljeni strožji pogoji za veljavnost zavrtnitvenega referenduma. Tudi to reformo je Evropa sprejela kot enoten korak slovenske politike k odstranjevanju ovir za uveljavljanje potrebnih reform.

Teorija proti dejstvom

To je teorija. Slovenija naj bi do leta 2015 popolnoma

uravnovežila svoj proračun (ali vsaj naj bi javni primanjkljaj spravila pod mejo 3 odstotkov) in za to vpeljala vse potrebne reforme. Od ponedeljka je na primer v veljavo stopila višja stopnja DDV. Osnovni DDV je tako zrasel za 2 odstotni točki s sedanjih 20 na 22 odstotkov,

znižana stopnja za primarne dobrine pa z 8,5 odstotka na 9,5 odstotka. In podobno bi se lahko zgodilo z uvedbo začasnega kriznega davka, ki bo progresivno obdavič vse prihodke, izplačane v RS. Primarni cilj je torej znižanje javnega primanjkljaja. Danes pa je stanje tako, da je uresničitev obljub, ki jih je Slovenija dala Evropi do leta 2015, prej ko ne gola utopija. Zakaj? Spet smo pri bankah, ki so primarni problem tudi pri rasti slovenskega javnega primanjkljaja. Lani je slovenski javni primanjkljaj znašal približno 4 odstotke BDP. Prvotna predvidevanja za letošnje leto so prav tako govorila o primanjkljaju v višini 4 odstotkov BDP. Stvari pa so se obrnile drugače: slika v prvem četrtletju vzbujala veliko skrb. Primanjkljaj je že po treh mesecih dosegel znesek, ki je bil predviden za celot-

no letošnje leto: po zadnjih izračunih znaša 851 milijonov evrov oziroma 10,4 odstotka (!!!) BDP. Lani je v istem obdobju znašal 454 milijonov evrov oziroma 5,3 odstotka BDP. Najpomembnejši razlog za izrazito rast javnega primanjkljaja so seveda luknje v bankah. Letos je morala država pretvoriti 320 milijonov evrov konvertibilnega posojila NLB v lastniški delež. Ta znesek se je seveda vpisal v delež javnega primanjkljaja. Brez dokapitalizacije NLB bi javni primanjkljaj bil za skoraj štiri odstotne točke nižji. V drugem četrtletju je bila izvedena nova dokapitalizacija NKBM s strani države v višini 100 milijonov evrov. Na tem področju številke rastejo iz četrtletja v četrtletje. Strašljiv je zato podatek, da sta pred kratkim obe največji slovenski banki na svojih skupščinah odobrili novo dokapitalizacijo: delničarji

Mladi in alkohol

Popivanje mladih na javnih površinah v Ljubljani razburja krajanje

Problem mladih, ki se konec tedna opijajo predvsem na Trgu republike, na Metelkovi in Trnovski plaži v Ljubljani, vzbuja jezo krajevne prebivalstva, saj jih motita hrup in razdejanje, ki ostane "po žuru". Po besedah zdravnikov se opijajo vse mlajši otroci. A mladih se ne sme obsojati, pač pa jim je treba stopiti naproti, menijo nevladniki.

Vse mlajši otroci se opijajo do te mere, ki vodi do zastrupitve in potrebujejo pomoč zdravnikov, je na posvetu o pretiranem uživanju alkohola med mladimi na javnih površinah v Ljubljani, ki ga je organizirala četrtna skupnost Center, opozorila vodja oddelka za pedopsihiatrijo na pediatrični kliniki UKC Ljubljana Mojca Brecelj.

Otroci s takim početjem pa izhajajo iz najbolj ogroženih okolij, je poudarila in dodala, da so sicer med njimi tudi takšni, ki so doma preveč zaščiteni in ob prvi uporabi alkohola dejansko ne vedo, koliko lahko popijejo.

Opijanje z alkoholom je po njenih besedah postala neke vrste iniciacija mladostnikov pri druženju z vrstniki. Sicer pa opozarja tudi na naraščajočo uporabo drog, kot so sintetični kanabinoidi, ki so veliko bolj toksični kot rastlina konoplja in so v urinu neizsledljivi.

Opite mladostnike na urgenci sprejmejo praviloma v nezavesti, pa je povedal strokovni direktor pediatrične klinike Rajko Kenda. Težava, s katero se pri obravnavi teh mladostnikov srečujejo, pa je predvsem ta, da zdravniki ne vedo, ali so otroci hkrati zaužili še kakšno drogo, so morda poškodovani ali celo spolno zlorabljeni. Lokacije, kjer se mladi čez vikend najpogosteje zadržujejo in opijajo, so po besedah pomočnika komandirja na Policijski postaji center Ljubljana Daniela Vedernjaka Metelkova, Trg republike in Trnovska plaža. Ponekod se jih zbere tudi 1000, poleg prekomerne uporabe alkohola pa morajo policisti posredovati tudi zaradi vandalizma, hrupa in pretepanja.

Pristojnosti policistov na področju preprečevanja opijanja mladostnikov na javnih površinah so po njegovih besedah nekoliko omejene. Opite mladostnike lahko pospremi na policijsko postajo in jih nato predajo staršem ali pa pokličejo rešilca, če so "tako opiti, da ne vedo zase". Opozoril je na vlogo staršev, nekateri namreč po svoje otroke na policijsko postajo niti ne pridejo in jih potem prevzame socialna služba.

Predstavnica soseske Trnovo Karmen Juren pa je opozorila na hrup in razdejanje, ki ga mladi pustijo na Trnovski plaži po popivanjih. Opozorila je, da so se med drugim obrnili tudi na Mestno občino Ljubljana, od koder pa so dobili nezadovoljive odgovore, da jih bo župan pozval k prenehanju tega, a nič ni obveljalo.

Tako se čudi, da mestni svetniki niso potrdili prepovedi pitja na javnih površinah, kot je to predlagala svetniška skupina NSi. Ob tem poudarja vlogo staršev pri preprečevanju opijanja mladostnikov. "Permisivnost, da je vsem dovoljeno vse, nas nikamor ni pripeljala", je opozorila.

Matjaž Vodeb iz Zavoda BOB pa je opozoril, da je srednja generacija mladim dolžna priti naproti, jim ponuditi roko in jim pomagati, zlasti ko gre za ogrožene mladostnike. "Dokler mladi ne vidijo alternative in nimajo v družbi možnosti, ki smo jo mi imeli v času odrasčanja, tako dolgo se bodo oni resno spraševali o svoji vlogi v družbi in ne bodo naši sogovorniki", je dejal.

NLB (90 odstotni lastnik je država) so dali upravi pooblastilo, da v naslednjih letih lahko zaprosi za dokapitalizacijo v maksimalni vrednosti 500 milijonov evrov. Na skupščini NKBM pa smo doživeli podoben scenarij, nižji je bil samo odobreni znesek (400 milijonov evrov). V ta znesek seveda niso vštete 4 milijarde evrov, ki jih bo morala Slovenija ponuditi kot garancijo za terjatve, prenesene na slabo banko. Gre za znesek, ki ga seveda (za zdaj) ne moremo prišteti k javnemu primanjkljaju, ker je še vedno samo v obliki garancije. Če pa se s slabo banko ne bo izteklo vse po načrtih, bo potrebno poseči tudi po teh sredstvih. No, to je realno stanje (omejili smo se samo na dve največji banki): samo upamo lahko, da bo Komisija tudi čez dve leti ohranila sedanjo prizanesljivost, ker je padec javnega primanjkljaja pod 3 odstotke (da ne govorimo o izravnanju proračuna) s sedanjega zornega kota prava utopija.

Andrej Černic

POGOVOR Ameriški veleposlanik v Sloveniji Joseph Mussomeli

Patria bo prelomnica za slovensko sodstvo

Ameriški veleposlanik v Sloveniji Joseph Mussomeli je v "poslovnem" pogovoru za STA opisal, kako se je Slovenija spremenila v letih njegovega mandata. Opozoril je na frustracije ameriških podjetij s slovensko birokracijo, slovenskim politikom pa predlaga, naj bodo malo manj prepirljivi in spoštljivi drug do drugega.

Kako bi z eno besedo opisali vaš mandat v Sloveniji?

Čudovit. Nepričakovano čudovit. Nisem si mislil, da bom tako užival. Ne želim biti čustven, a mislim, da bo moja družina doživela šok, potem ko smo tu tako dolgo udobno živeli, da je že postala dom za nas. ZDA bodo tujina, ko se bomo vrnili.

Slovenijo boste torej imeli v lepem spominu. V kakšnem pa mislite, da bo Slovenija imela vas?

Ha, ha, ha... No, če se Slovenci ne strinjajo o ničemer, potem najbrž tudi o meni ne bo spoštnega stališča. Mislim, da si bo marsikdo oddahnil, ko bom odšel, drugi pa, če me že ne bodo pogrešali, bodo moj čas ocenjevali kot zanimivo obdobje. A mislim, da se veleposlanikov nihče ne spominja.

Vendarle ste prvi veleposlanik, ki ga je slovenski predsednik okaral, da se vmešavate v notranje zadeve.

No, to jemljem kot veliko čast (smeh). Ko te predsednik zaveznice v Natu javno kritizira, je to redko in edinstveno. A če pogledam nazaj, se zaradi tega ne morem sekirati. To bodo najbolj zabavne zadeve, o katerih bom čez leta pripovedoval prijateljem (smeh).

Že veste, kdaj boste odšli? Rezerviral sem že polet za prve dni v avgustu, a so mi iz Washingtona pred nekaj tedni sporočili, da moram počakati na naslednika. Vem, da bo to razočara-

lo mnoge Slovence, a ni druge možnosti. Bela hiša mora namreč izbrati kandidata za veleposlanika, Slovenija dati agrema, sledi zaslusanje v senatu in zatem se potrditev v senatu. To bi se lahko po mojem končalo najhitreje v septembru, lahko pa se tudi zavleče.

Ni to precej nena-
vadno?

V mojih 33 letih kariere se to še ni zgodilo. Vendar, spomnite se, nazadnje sta minili kar dve leti med imenovanjem, zato je manjše zlo, da ostanem tu, kot da ni veleposlanika. In ne gre le zame, ampak za 50 veleposlanikov, ki čakamo na odločitev Bele hiše o naših naslednikih. Doselej so jih objavili sedem.

Ne gre torej za "sporočilo" Sloveniji, kot se je interpretiralo, ko sta od obeh vašega predhodnika in do vašega imenovanja minili dve leti?

Ne, ne. Tudi takrat ni šlo za kak signal. Ko imamo opravka z našo ali vašo administracijo oz. s katorkoli, bi morali razmišljati pravzaprav v smeri, da nimajo zlovesčih namenov, ampak so preprosto nesposobne. Birokracija včasih tudi kaj "zašušta".

Kako se je Slovenija spremenila v treh letih, odkar ste tu? Navadno se države v tako kratkem času ne spreminjajo zelo, a Slovenija se je. Ponekod na boljše, drugod na slabše. Slabše je, da se je okreplil pesimizem. Ljudje so precej bolj nezaupljivi do vlade in nasičeni.

Boljše pa je, da so zdaj bolj pripravljene sprejemati pragmatične rešitve. Novi vladi je uspelo nare-

diti spremembe, ki so bile pred dvema letoma nemogoče - reforma referendumske zakonodaje, ustanovitev slabe banke, pokojninska reforma... Zadeve, ki bi jih pravzaprav morali sprejeti že, ko sem prišel in bi bila Slovenija

uspešnejša in stabilnejša, ste zdaj sprejeli praktično brez truda. Križa je tako nekatere zadeve poslabšala, na drugi strani pa je naredila ljudi prožnejše in odprte za rešitve.

Ko ste prišli, ste si za enega od ciljev postavili, da boste v Slovenijo pripeljali večjega ameriškega investitorja. Do tega ni prišlo.

No, to je eden mojih velikih porazov... Krivda je deljena. Zamenjava treh vlad v treh letih zagotovo ni pomagala. Če bi že vlada Boruta Pahorja začela privatizacijo, bi verjetno imeli velik ameriški interes. A v Sloveniji je bilo veliko praznega teka. Stvari se niso spremenile dovolj,

da bi jo tuji investitorji, vsaj ameriški, vzeli resno.

Kaj najbolj moti ameriška podjetja?

Večinoma birokracija. Vsak ima svoj lastni fevd, ki ga poskuša braniti. Če prihaja Xerox in ponuja sistem za cestninjenje zastoj, ga ne boste dobili, ker ga birokracija noče. Birokrati so tisti, ki nadzirajo zadeve, in to je zelo frustrirajoče za investitorje. Stroški delovne sile v Sloveniji niso problem. Delovna sila je sicer res dražja kot drugod, a mi nobeno ameriško podjetje ni reklo, da je bil to razlog, da so se

strinjate glede politike, gospodarske in politične filozofije, ampak da prekleto ne marate osebe na drugi strani. In zaradi tega je dialog težji. Raven napadalnosti levic na desnico in desnice na levico je... kaj takega v ZDA ni bilo že vsaj sto let.

In slovenska politična elita ne bi smela biti presenečena, da jim ljudje ne zaupajo. Zakaj bi jim Slovenci zaupali in z njimi lepo ravnali, če sami s sabo ne ravna dobro? Če se vseskozi podlo napadajo? Ne morete pričakovati, da bodo ljudje spoštljivi do vas, če z drugimi ravnate tako slabo.

Če bi bili malo manj prepirljivi, bi bilo zelo dobro. Velja to tako za levico kot desnico.

Kaj menite o aferi Patria v Sloveniji, v kateri je bil obsojen nekdanji premier Janžič? Je možno, da bi v Sloveniji prišlo do montiranega procesa?

V klasičnem smislu, kaj pod nacisti ali komunisti, ne. V bolj subtilnem smislu, da bi bil neki sodnik, ali pa celo senat sodnikov, pod določenim vplivom ali pritiskom, pa zagotovo. Zato, ko govorim o aferi Patria, poudarjam, da na preizkušnji niso le obtoženi, ampak celoten slovenski pravosodni sistem.

Kako se bo primer na koncu razrešil, bo prelomnica za slovensko sodstvo. Če bo višje sodišče potrdilo obsodbo in potem tudi ustavno in vrhovno sodišče, nato bi primer šel v Strasbourg, kjer pa bi sodniki rekli, da ni bilo osnove za obsodbo, bi slovensko sodstvo izgubilo vso kredibilnost. Ne vem sicer, kakšna je resnica, kdo je kriv ali nedolžen, a upam, da bo sodstvo res zanemarilo osebnosti in politiko in ugotovilo tisto, kar kažejo dokazi. Če so trdni, potem... No, bomo videli, kaj bo odločilo višje sodišče.

Kako komentirate razkritja Edwarda Snowdena? Zakaj si

zavezniki prisluškujejo?

Mislim, da to, kar se dogaja, ni usmerjeno proti državam ali vladam, ampak da skušajo ugotoviti, kje so teroristi in kje so naslednje grožnje - ne le za ZDA, ampak tudi za Evropo. Ne želim braniti vsega, kar naj bi se dogajalo, vendar je preprosto zbiranje podatkov in oblikovanje vzorcev majhna cena za to, da lahko odkriješ novi 11. september.

Ste vi kakorkoli sodelovali pri tovrstnem zbiranju podatkov od slovenskih telekomunikacijskih podjetij?

Ne. Lahko rečem, da nismo imeli pojma o teh zadevah, in mislim, da se kaj takega v Sloveniji sploh ni dogajalo. Nič ni bilo, kolikor jaz vem.

Vaši predhodniki so bili v depešah, ki so bile razkriti na WikiLeaksu, precej kritični do navez med politikom, gospodarstvom in tudi mediji. Kakšno depešo glede tega bi vi danes poslali v Washington?

Moje sporočilo je vedno enako - STA je odlična, ostali pa so zanič (smeh). No, moje depeše odradajo tisto, kar tudi govorim. Res je, imam težave z mediji in sem se že pritoževal zaradi tega. A je zdaj čutili precej več objektivnosti in odprtosti medijev kot pred tremi leti. Poročanja so globlja, komentarji so precej bolj raznovrstni in ne več tako enotni. Pred tremi leti so bili vsi slovenski mediji tako pristranski za levico kot naš Fox za ameriško desnico. Ko poročamo o medijih, ugotavljamo, da so še vedno težave, da skušajo politiki ali nekdanji politiki iz ozadja vplivati ne toliko na posamezne novinarje kot pa na urednike ali na lastnike medijev. A to velja tudi za ZDA. Mediji v Sloveniji so se v zadnjih treh letih res izboljšali, a imajo pred sabo še dolgo pot. To bi bila moja depeša za WikiLeaks.

Kakšni so vaši načrti za prihodnje? Boste še obiskovali Slovenijo, tako kot jo npr. eden od vaših predhodnikov, Johnny Young?

Teško se bom vračal tako pogosto kot Johnny. Se pa želim vrniti in moja žena me je že prisilila k obljubi, da se bova še vrnila na obisk. Če me boste seveda spustili čez mejo.

Najnovejša strokovna literatura za vsakdanje potrebe

Osnove prodaje

pred kratkim sta prof. dr. Dušan Radonjič in doc. dr. Matjaž Iršič napisala izredno praktično in zanimivo knjigo Osnove prodaje, ki obravnava osnovne prijeme trženja, osnove prodaje in niz drugih podrobnosti, ki so potrebne pri obvladovanju vsakdanjih marketinških funkcij v konkurenčnem boju na trgu. Knjigo, ki ima 233 strani, je izdala Založba Pozoj Velenje. Knjiga je sistematično strokovno in znanstveno oblikovana v štiri

poglavja. V prvem so podane osnove marketinga, njegova opredelitev, večdimenzionalnost in številne podrobnosti filozofije in prakse tega področja. Zajeto je še okoli marketinga z navedbo dejavnikov ter odločanje v marketingu z vsemi podrobnostmi za vsakdanjo prakso. Krednost in praktičnost v tej najnovejši strokovni literaturi je izredno dobra povezava in iztočnica filozofije marketinga in poveza-
vi z vsemi funkcijami prodaje.

Brez celovitosti marketinga ne moremo pričakovati uspešnosti v prodaji. Knjiga sistematično prikazuje temeljne upravljalške principe, menjalni proces podjetja na marketinškem konceptu, aktivnosti prodajne funkcije z jasno opredelivijo jedra prodajne funkcije. Celovito je prikazan marketinško informacijski sistem kot podlaga za prodajne odločitve. V drugem poglavju sta avtorja celovito prikazala vlogo, mesto in pomen prodajne funkcije v organizaciji, njeno večdimenzionalnost, kakor tudi razvoj prodaje in etiko v prodaji. Prav ta je potrebna v sedanjem času, saj so etične

dolžnosti prodajalcev in zakonodajalcev pomembne v zvezi s poslovnim moralom. V tretjem poglavju so podane osnove menedžmenta prodaje, kar predstavlja osrednji del učbenika. Avtorja sta veliko prostora namenila informacijam za potrebe odločanja v prodaji. Poseben poudarek je namenjen raziskovanju trga, analizi prodaje ter oblikovanju informacijskih spletov s prodajnega področja. To poglavje celovito prikazuje načrtovanje prodaje, vključno s procesi načrtovanja in organiziranja prodaje ter nadzora postavljanja ciljev prodaje, organiziranosti in nadzora izvedbe prodajnih nalog. V zadnjem, to je četrtem poglavju, je izredno praktično prikazano izvajanje prodaje, to je vrste in značilnosti, kakor tudi procesov prodajanja. Poseben poudarek je namenjen izvajanju prodaje in pomenu zaposlenih v prodaji. Brez ustreznega odnosa med proizvajalcem, prodajalcem in končnim kupcem ne moremo pričakovati ustreznih rezultatov prodaje, dobiček in zadovoljstva vseh udeležencev v poslovni verigi. Prav zaradi tega je poudarek pri prodaji v različnih kulturnih okoljih, ki vplivajo na proces prodaje in druge aktivnosti med pro-

dajalcem in stranko. Od ustreznih motivacije in stimulacije zaposlenih v vseh aktivnostih, od tržnih raziskav do prodaje, je odvisen učinek prodaje. Zaradi tega so v

Marketing predstavlja tisto poslovno funkcijo, s katero se vzpostavlja neposreden odnos organizacije s trgom in obratno. Brez ustrezne priprave na izvajanje marke-

tinških in prodajnih aktivnosti ne moremo pričakovati uspešnosti in učinkovitosti poslovanja. Prav marketing nam v praksi pomaga pri dolgoročnem menjalnem odnosu med organizacijo in vsemi drugimi udeleženci poslovnih funkcij, to je od ugotavljanja plačilno sposobnega povpraševanja, razvoja izdelkov/storitev, proizvodnje, prodaje in poprodajnih uslug/storitev. Končni namen in cilj tako marketinga kakor prodaje se mora odražati v zadovoljstvu kupca, vseh udeležencev poslovnih procesov od razvoja do prodaje, kakor tudi zadovoljstva lastnikov kapitala. Učbenik ima, z literaturo vred, 233 strani. Knjigo bogatijo številne tabele, slike in druge ilustracije, kar je posebna pomena za razumevanje vsebine snovi.

Prepričan sem, da bodo z veseljem posegli po tej najnovejši strokovni literaturi ne samo študentje na diplomskem in podiplomskem študiju, ampak tudi strokovnjaki v gospodarstvu. To zlasti velja glede na izredno dobro interpretacijo ter povezavo filozofije in prakse marketinga s politiko prodaje.

Prepričan sem, da bodo z veseljem posegli po tej najnovejši strokovni literaturi ne samo študentje na diplomskem in podiplomskem študiju, ampak tudi strokovnjaki v gospodarstvu. To zlasti velja glede na izredno dobro interpretacijo ter povezavo filozofije in prakse marketinga s politiko prodaje.

Gabrijel Devetak

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk, e-mail paljk@noviglas.eu
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.eu

www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493
PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 67 M 05484 12401 001570069280, SWIFT ali BIC koda: CIVIIT2C, naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travnik 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi leteh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tedinov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 2. julija, ob 14. uri.

Konec koncev smo samo ljudje ...

Spomin na Vipavsko dolino

Po pravici povedano, sploh ne vem, kako sva z možem nekega poletnega dne zašla v Johanovo hišo na skrajnem robu naselja Naggel. Mislim, da je bilo drugje že zasedeno, pa cene vsekakor za nas previsoke, tako da sem našla pogum in potrkala na vrata velike, stare kmečke domačije z zastavico Zimmer frei – proste sobe. Nisem dolgo trkala, že so me motrile zvedave modre oči priletnega gospoda, s palico in z nekoliko negotovim korakom, zato pa z iskričim pogledom in širokim nasmehom, za katerim ni bilo sledu o protezi ali umetnih zobeh.

Takoj nama je ponudil prenočišče, čeprav sva si ga morala sama ogledati, kajti ni maral postopnicah v drugo nadstropje. Presenetili in osvojili sta naju preprosta urejenost in čistoča lične, prostorne sobe s pogledom na jezero. Naše prijateljstvo, sicer precej omejeno zaradi moje pomankljive turistične nemščine, pa je kmalu našlo trdo osnovo v občudovanju njegovega čisto novega rdečega Yetija. Podjetni možakar je škodin terenec namesto s strešnim prtlačnikom opremiti z dvema vejama, kateri je z vrhovi pritrdil na nosilce. Za v gore nam je povedal, für Berge, in s tem poudaril, da še vedno vozi po makadamu in še vedno hodi v gore ... V očeh je bilo razbrati, koliko mu te planine pomenijo. Povedala sem mu, da jih tudi jaz obožujem, a me zadnje čase dajejo kolena. Mir auch, se je iz srca nasmejal, tudi mene. Ko sem mu povedala, da bomo pri jezeru ostali samo tri dni, ker imam doma priletno mamco, ki je sama, ga je takoj zanimalo, koliko je stara. Šestinosemdeset, sem bila kar po-

nosna, pa je le zamahnil z roko in spet pokazal bele zobe: to ni nič, mlada je še. Jaz jih imam enaindvajset, je priznal z zanosom, einundneunzig.

Johana smo nato srečevali vsako jutro na plaži, kamor redno zahaja plavat. Najraje plava, ko ima jezero 19 stopinj ali manj, da voda ni pretopla. Sprva sem mu hotela priskočiti na pomoč, ko sem videla, kako nerodno se s palico kobaca po lesenih stopnicah, a mi je s pogledom dal vedeti, da bo sam. Saj živi sam celo dolgo zimo, v snegu. In vsak dan sam skrbi za številne panje, za vrt in travnik ter za goste, katerim vsako jutro postreže z zajtrkom. Teža kuha kar na štedilniku na drva, ki mu tudi poleti nikoli ne ugasne, kajti Johan je po duši in srcu kmet in v njegovi izbi diši po prežganki. Električnega štedilnika in televizije ne pozna, zato pa ga vsak večer najdeš pri knjigi, ko čaka, da se gostje vrnejo s potepanja in nato za njimi varno zaklene vrata. In skrbno, kajti na vsakem koraku je videti, kako skrbi za hišo. Tako, kot skrbijo ljudje, ki vedo, kako težko je priti do lastnega doma.

Letos sva mu z možem prinesla v dar domače češnje. Bil je ganjen, ko me je objemal, Gorizia je vzliknil, Vipavska dolina. In dodal, da mu je Vipavska dolina ostala globoko v spominu. Tam je bil med vojno in njene lepote ne more pozabiti. Gleda me s svojimi žarečimi modrimi očmi, nedolžno kot otrok. S tako ljubeznijo govori o meni znanih krajih, da mi priključje v spomin prijateljevega očeta, od katerega smo se poslovili pred dobrim mesecem in je bil

z Vipavskega doma. In približno enako star kot Johan. Nekako samo od sebe se mi poraja vprašanje, kaj je bilo med vojno. Ni mi treba ugibati, na kateri strani je bil prijatelj Johan. Nešteto je vpra-

šanj, ki silijo na dan, a mu jih ne morem postaviti, ker premalo obvladam jezik. In gledam človeka pred sabo, popolnoma enak je preprostim kmečkim ljudem v naši vasi, ista ljubezen do zemlje, do panjev, do domačije. In iste oddaljene gore, ki vabijo tja, visoko, kjer sta mir in tišina. Skušam si ga zamisliti v uniformi, ugibam o njegovi preteklosti, a pred menoj je le človek, prileten možakar, s katerim zjutraj v tišini strmiva v jezero, kajti jezik nama onemogoča, da bi skupaj spregovorila o njegovi lepoti, kot bi obadva rada, a si izmenjujeva samo nasmehe. Pred menoj je le človek, ki mi je že lani ponudil, da se zastonj kopam na njegovi zasebni plaži in se vozim z njegovim čolnom. In se je iz srca nasmejal, ker imava tudi midva z možem rdečo škodo, midva Roomsterja, on Yetija. Pred menoj je samo oče, ki čaka hčer, da se poleti vrne iz Salz-

burga, kjer ima firmo. In vem, da hrani moje češnje zanjo. Tudi če mi ni tega povedal, zagotovo vem. In jo bo tudi letos ves vesel predstavljal gostom. In se bosta oba smejala, ker jima je tu, v veliki stari kmečki hiši, domače in lepo. In ker bo tu ostala cela dva meseca, bo z njo spet mlad in ji bo ubogljivo pomagal v kuhinji.

V tem trenutku, ko mi Johan pripoveduje nekaj nerazumljivega o Vipavski dolini in mi obenem tako prijetno in toplo stiska roko, se nenadoma zavem absurda, v katerega smo ujeti. Sužnji preteklosti smo, ki je bila sicer krvava, preteklosti, na katero ne smemo pozabiti. A v njenem imenu ne smemo več soditi. Preveč je bilo vsega in predolgo traja. Ker je preteklo preveč časa, ker nisimo bili tam, ker ljudi in njihovih usod ne poznamo. Predaleč je vse in mi smo premladi. Kljub petdesetim pomladim, ki jih nosimo na grbi.

Nekako so me že doma vzgojili v duhu strpnosti. Mama je sicer kot zelo mlado dekle pomagala partizanom in v zameno sedaj prejema tudi borno pokojnino. A v vasi so imeli štab tudi Nemci in z

njimi se je morala srečevati vsak dan. O njih mi je vedno pripovedovala kot o navadnih ljudeh. Pripoveduje mi preproste zgodbe mladega, veselega dekleta, ki je ljubila ples in je rada pogledovala za fanti. In dejansko so bili ti nemški vojaki le fantje, še nemškega porekla niso bili čisto vsi. Med njimi so bili tudi Poljaki, Avstrijci, Slovaki ... In so se znali smejati, zapeti, sanjati. Nekaj jih je pogledovalo za vaškimi dekleti in jim pripovedovalo o svoji želji, da bi bilo vojne in Hitlerja konec in bi se končno vrnili domov in si ustvarili družino. Morda ravno na bregu gorskega jezera, na kmetih, v miru, ki so ga tedaj tako pogrešali. In morda je imela moja mama samo srečo, a njeni spomini niso tako grenki, kot včasih pripoveduje zgodovina. Nekateri izmed teh fantov so sicer vedeli ali vsaj sumili o njenem sodelovanju s partizani in poznali njene nazore, a so se temu le smejali. Mami pa so od časa do časa podarjali nekaj krompirja za domov, da ne bi bili lačni.

Zgodba moje družine je zgodba vseh slovenskih družin. Mama in brat, moj stric, sta sodelovala s partizani, stric je bil zraven celo pri osvoboditvi Beograda. Mamin

bratranec je žal našel smrt v eni izmed tistih številnih jam, neznanega dne po vojni. O njem pripovedujejo, da je bil poštenjak, da je rad pomagal ljudem, a si zaradi krhkega zdravja ni upal v gozdove. In vsakič, ko med izletom po naših gorah naletim na napis grobišča, me stisne pri srcu, ker ne poznam njegovega obraza, ker ne vem, katero izmed teh grobišč je pravzaprav njegov grob. In ker ne razumem. Še vedno ne razumem.

Mož kot vsako jutro pomaga Johanu pri pripravi zajtrka in vsa pokrajina se veseli jutra in dneva, ki prihaja. Nebo obljublja prelesten poletni dan, ki bo zabrisal spomin na dolgo, predolgo zimo, sneg in mraz. In gore hitijo, da bi polno zaživele čas rojevanja, rasti in cvetenja. Življenje briše vsako sled za preteklostjo, nepomembna je sedaj, ko travniki zelenijo in je dovolj paše za živino ter cvetja za čebele. Pomemben je le trenutek, važna sta sedanjost in življenje, ki se nadaljuje. Smejem se Johanu, ki s pladjem v roki caplja k naši mizi. Konec koncev smo samo ljudje. Ljudje, ki ljubijo in sanjajo. In žalostno je, da naša poletja umirajo v spominih na preteklost.

Suzi Pertot

Pomembno priznanje
Prof. Janez Zupet častni občan Vipave

Ob praznovanju občinskega praznika občine Vipava je bila v petek, 21. junija 2013, ob 11.00 uri v obnovljenem Dvorcu Lanthieri v Vipavi slavnostna seja občinskega sveta. Slavnostni govornik je bil ministar za kulturo dr. Uroš Grilc, v imenu Univerze v Novi Gorici je zbrane pozdravil rektor prof. dr. Danilo Zavrtanik in župan občine Vipava mag. Ivan Princes. V kulturnem programu so nastopili kvartet klarinetov z basistom in tolkalcem orkestra slovenske vojske ter Komorni zbor Ipavska. Ob tej priložnosti so bila podeljena tudi priznanja občine Vipava za leto 2013. Med njimi je bil podeljen naziv častnega občana monsinjorju Janezu Zupetu, duhovniku, prevajalcu in profesorju v Vipavi, kasneje na Srednji verski šoli in sedaj na Škofijiški gimnaziji v Vipavi. Predlog za imenovanje častnega občana občine Vipava je predlagala Krajevna skupnost Vipava, kjer gospod Janez Zupet živi od leta 1972 dalje. Z njim se občani srečujemo še v cerkvi sv. Štefana, ker je v naši župniji tudi duhovni pomočnik in nam z ambona oznanja Božjo Besedo. Priznanja so prejeli še KD Vipavski tamburaši, Nogometni klub Vipava in Planinsko društvo Podnanos.

Gospod Janez Zupet je svoje življenje posvetil Besedi z veliko začetnico. Sam je o sebi povedal, da je prevajanje njegov poklic, ki ga jemlje kot svoje poslanstvo. V skromni sobici, polni knjig, prevaja tiho, vestno, natančno, potrpežljivo in neutrudno. Kot človek je zelo skromen in umiren, malo govori, veliko pa pove z nasmehom. Prevaja iz angleščine, francoščine, nemščine, italijanščine, španščine, latinščine, hebrejščine in grščine. Za ves prevajalski opus je leta 2000 prejel papeško odlikovanje z naslovom monsinjor. Je član Društva slovenskih knjižnih prevajalcev, uredništva mednarodne revije Communio in sveta revije Tretji dan. Piše članke za razne revije in je lektor številnih knjižnih izdaj.

Za prevod Pascalovih misli je prejel najvišje slovensko prevajalsko priznanje Sovretovo nagrado. Prevedel je tudi 2000 let stare kumranske zapise iz hebrejščine in več del religioznih mislecev Vzhoda in Zahoda. Njegovih 15 vipavskih let je posvetil prevodu Svetega pisma sku-

bi nihče drug tako znal. Svoje prispevke nam radovoljno ponudi tudi za objavo v Vipavskem glasu. Pred kratkim je končal zahteven prevod Rimskega misala, 1200 strani obsežne mašne knjige, sodeluje tudi pri najnovšem prevodu Svetega pisma, t. i. Jeruzalemske Biblije.

V svoji zahvali za podelitev naziva častnega občana je v Lanthierjevem dvorcu povedal: "Dovolite, da se od srca zahvalim Krajevni skupnosti Vipava, Občinskemu svetu občine Vipava in osebno g. županu mag. Ivanu Princsu za podeljeno priznanje. Svoje življenje sem posvetil Besedi-Besedi z veliko začetnico. Zato je moje temeljno prizadevanje v tem, da bi sočloveku odpiral in omogočal dostop do nje – z živo, govorjeno in pisano besedo. Rdeča nit mojega pastoralnega, pedagoškega in kulturnega dela je ljubezen do naše materinščine. Čim več jezikov znaš, tem bolj vidiš, da je slovenščina enkratna in nezamenljiva. Tu se pridružujem občutju primorskega človeka, ki je moral v zgodovini toliko pretrpeti, da je ohranil svoj jezik, svojo največjo narodno dragotino. Vseskozi se trudim za zlahkno slovensko besedo, naj bo to na ambonu, v šoli ali pri prevajalskem in letkorskem delu. Prav te dni lektoriram prispevke za zbornik v spomin duhovniku, humanistu in vipavski legendi, prof. Otmarju Črnilogarju, tudi častnemu občanu. Zbornik, ki nastaja tudi s podporo vipavske občine, bomo jeseni predstavili v več krajih na Vipavskem. Še enkrat se zahvaljujem za vašo počastitev in vam zagotavljam, da mi bo to v veliko spodbudo pri nadaljnjem delu. Hvala".

Vipavci smo lahko ponosni, da med nami živi in dela človek širokega duha in srca, mojster domače in tuje bede, monsinjor, prevajalec, duhovnik in profesor Janez Zupet. S svojim širokim znanjem in delavnostjo odpira Slovence dostop do kulture mnogih drugih narodov. S tem izrazito izstopa od povprečnosti in je zaslužen, da ga je občina Vipava imenovala za svojega častnega občana. To priznanje je le skromna pozornost za njegovo bogato ustvarjalno delo na duhovnem in kulturnem področju v dobro slovenskega naroda. Našemu gospodu monsinjorju Janezu Zupetu za to priznanje iskreno čestitamo.

Magda Rodman

Najboljši ukrepi v času krize

Korak nazaj ni sramota,
bistveno je delo z mladimi

Vsi vemo, da je kriza, kaj bi to ponavljali v nedogled. Preko teh stolpcov smo že ugotavljali, da je v časih, ko morajo podjetniki odpuščati delavce, čisto naravno, da je šport med prvimi sektorji na seznamu korektivnih rešitev, ker pač ni bistvena dejavnost. Je lepa, koristna, zdrava, plemenita, vzgojna in in... vendar bistvena ni. V medijih so

pač moral znižati apetite in se sprizniti z nižjo tekmovalno ravni. K sreči ne beremo, da je vprašljiv obstoj samih društev, kar se marsikje drugje dogaja, ker so dejansko stala na umetnih temeljih prvih ekip brez zaledja. Pri nas mladinska dejavnost ni na udaru, vsaj to. Prvič, ker je cenejša kot članska moštva, in drugič, ker so vodilni v zamejskih

B2 v odbojki. Izkušnje namreč kažejo, da celovitih projektov o združevanju po piramidalnem sistemu, v katerih se določena okolja odpovedo svoji identiteti (prva ekipa, športni center, ime, sponzorji), ne prebavimo. Zato bodo tisti, pridni, ki bodo ekonomsko kososedanji konkurenci, lahko razvijali svoje aktivnosti kot doslej, ostali – da ne bi zabredli v rdeče številke – pa bodo enostavno stopili korak nazaj.

Čakajo nas menda v vse večji meri članske ekipe samoplačnikov, ki bodo – tako kot bi plačevali članarino za fitnes – prispevali društvom za igranje, dresse, ogrevanje, toplo vodo. Tudi tu nič sramotnega, nič nepopravljivega. Pa vendar, naš šport po nečem izstopa. Prisotnost na območju, vitalnost, predanost in delavnost prostovoljcev, vse to je morda ovira pri oddaljevanju iz vrtička, toda velika moč in samoobramba. Najmočnejši sunki krize bodo najbrž prej ali slej mimo, v skupni konjunkturni se bo bržkone enkrat premaknilo na bolje, in tedaj bodo naše številne trdnjave, četudi malce manj elegantnega videza (za stopničko skromnejša igralna raven), bolj ali manj še vedno tam, kjer so zdaj (pred napovedanim "rezom"). Tudi ker bo v klubih še naprej skrbno negovan naraščaj, ki je največje bogastvo. Da se bodo tisti, ki jih je v tem obdobju odpihnilo, dotlej že pobrali, pa ni samo po sebi ujemno. Zaradi tega, ob stvarnem spremljanju sedanjih hudih razmer (do katerih nikakor ni samo brezbrizni, pač pa realisti in čim bolj objektivni), naj bo pogled naprej vendarle optimističen. Danes mogoče korak nazaj, da bomo jutri naredili dva napre-

HC

in smo opozorili na težave malodane vseh naših članskih ekip. Tako, 'na pamet', z vrha navzdol: Sloga Tabor, Jadran, Bor, Breg, Juventina, Vesna in vsi po spisku. Da ne govorimo o prvoligaških Krasa (namizni tenis) in Poleta (hokej), ki so morali obseg svoje delovanja zmanjšati že veliko prej. Postavlja se vprašanje, kaj bo iz slovenskega športa v Italiji v novi jesenski sezoni? In kaj srednjeročno?

Odgovore iščemo vsi. V kapljicah nekaj pogledov. Komur ne bo uspelo zbrati dovolj sredstev, bo

društvi dovolj pametni, da ne bodo trgali mladini, da bi reševali sestave odraslih.

Prve ekipe se bodo torej morale 'redimenzionirati'. To ni prav nič sramotnega. Kar čez noč številni italijanski klubi, ki so veljali za solidne, močne, uspešne, bogate, preprosto zapirajo vrata. Zato ni menda tako narobe, če se bomo morali ponekod zadovoljiti z eno stopničko nižjo kategorijo. Na primer promocijska namesto elitna liga v nogometu, deželna namesto državna C liga v košarki, deželna C liga namesto državna

S 3. strani

Razprla se je ...

Čeprav so nebo prekrivali temni oblaki in se je občasno prikradla na zemljo kaka drobna kapljica dežja, so petkov večer člani Slovenskega odra, ki deluje v sklopu Radijskega odra, sklenili na odru pod mavhinjskim zvonikom. V priredbi in režiji zveste režiserke Lučke Susič, ki ima v dolgi vrsti let delovanja velike zasluge za širjenje in uveljavljanje dramske umetnosti pri mladih v samem mestu Trstu, so uprizorili zgodnico Pavla Golie *Jurček*. V klasično zrežirani otroški predstavi, pri kateri sta gotovo izstopali pažnja na jasen potek zgodbe in na pravilno in razločno izgovarjavo, se je v revnega fantiča, ki mu veter razpiha vso moko in mu v zameno za storjeno krivico podari tri čudežne predmete: petelinčka, ki ob kikrikanju podarja zlatnike, skrinjico z zvončkom, ki priključuje tri deklice, ki postrežejo z zaželjenimi jedmi, in palico, ki ozdravi vsako bolezen, samozavestno in sproščeno, z dobrim obvladovanjem odrskega prostora, predvsem pa z brezhibnim podajanjem besedila vživel Boštjan Petaros. S svojo odlično, razgibano igrjo je poživil celotno pravljico zgodnico, za odrsko podobo katere je s poslikavo scenskih platen, ki so uokvirjala različna prizorišča, poskrbela Magda Samec, za primerno glasbeno spremljavo pa Aljoša Saksida.

Sobota, 29. junija 2013
Večerne ure so bile kar natrpne: sledile so si namreč kar štiri predstave. Tudi tokrat so imeli levji delež otroci in mladi. Najprej sta se odra pod šotorom "polastili" lutkovni skupini, ki delujeta v OPZ Ladjica iz Devina pod mentorstvom prizadevne Marje Feinig. Rosno mladi igralci so prvine lutkarstva spoznavali na enotedenskem tečaju, ki ga je vodil poznani slovenski etnomuzikolog, lutkar in lustrator Igor Cvetko. Med svojim raznolikim ustvarjanjem ima v programu tudi ustanovitev inštituta za prstne lutke, ki bo bogatil redno dejavnost Zapika. V pičlih

ki so jih otroci ljubko vodili na palici in so nastale med skupinskim delom. Presenetljivi sta bili odlična igrja in glasna, razloč-

Otroška dramska skupina Breg - SKD Slovenec Boršt Zabrežec

na odrska govornica teh malih igrancev, ki jih je obsul prisrčen aplavz navdušenih gledalcev. Leti so za najmlajšimi lutkarji okusili še en učinkovit gledališki nastop, ko so se na odru pojavili malce večji lutkarji iz Devina. Na vrsti je bila pravljica Franca Puntarja *Hruške gor, hruške dol*, ki jo je priredila in zrežirala Jelena Sitar Cvetko, dramaturginja, režiserka in publicistka. Sitarjeva ima za seboj med drugim umetniško vodstvo Lutkovnega gledališča Ljubljana, 35 lutkovnih predstav v poklicnih gledališčih na Slovenskem in v tujini in še marsikaj bi lahko naštel, saj sodi tudi med pionirje lutkovne terapije na Slovenskem. Pri izdelavi predstave *Hruške gor, hruške dol* sta bili njegovi asistentki mladi Nina Pahor in Nada Tavčar. Enajst mladih lutkarjev in lutkarič je kleno in samozavestno oživljalo zanimivo izdelane lutke iz raznolikih plasten, ki so dobile duhovito videz debelušastih

Otroški vrtec Šempolaj

poudariti s pretiranjem v karakterizaciji likov, kar seveda rojeva prav nasprotni učinek od zaželjenega. To pa je odvzelo protagonistom tisto naravnost, ki jih naredi prepričljive in daje predstavi privlačni videz. Gotovo so se sicer trudili, da bi čim bolj izpeljali predstavo, ki so ji pisano podobo dali lepi živobarvni kostumi in klobuki, za kar je zaslužna Evelina Corradini, Sergij Petaros in Sophy Vinci pa sta prizorišču dala "tekstaški" videz.

Sobotni večer se je prevesil v nočne ure, ko je na odru pod šotorom odrasla skupina Mosp uprizorila predstavo *11 a. m.: Branč pri nas*, ki jo je napisal Matthieu Delaporte, priredbo in režijo pa podpisala Helena Perrot; mentorica skupine je Maruška Guštin. Obe sta tudi nastopili v predstavi ob Valentini Oblak in Juliji Berdon, ki si je zamislila kostume in sceno, elegantno sprejemnico, polno knjig. Štiri v svetu dela zelo uspešne ženske se vsak teden srečujejo na prigrizku in se pri tem pogovarjajo o marsičem. Med temi pogovori, ki nas kar precej spominjajo na "lahkotna", razvlečena dogajanja "soap oper",

Lutkovna skupina OPZ Ladjica

neka dnevi so mali lutkarji v priredbi in režiji Cvetka, ki sta mu nudili režijsko pomoč Martina Bearzi in Ivana Pahor, na oder postavili ljudsko pravljico *Podkovana žaba*. Basen ima jasen poučen poudarek, da žaba ne bo nikdar postala konj, pa čeprav si da podkovati svoje krake. Ko se nad mlako spusti štoklja, ujame najprej njo, ki je zaradi podkev pretežka, da bi se s skokom rešila. Koliko takih nečimernih žab skaklja pod milim soncem! Med desetimi žabicami je kot domišljava žaba velikanka odlično, enegično, brezhibno spleta pravljico nit Matej Tavčar. Druge žabice so mu bile prepričljive soigralke in soigralci, tako da je kratka zgodba, izvenela kleno, jedrnato in izredno prikupno v vsej otroški radoživosti. Zelo lepe so bile lutke iz blaga, "napolnjene" s fiziološki ali podobnim strojem,

hrušk in pogumnih gasilcev ter branjevke, ki bi rada dobila kaj denarja s prodajo hrušk. A motira kar dvakrat poklicati na pomoč gasilcev (vsakič zapojejo smešen refren), saj so hruške z njene prodajalne mize hotele zlesti spet na mamo hruško, nato pa so želele spet z nje. Tokrat so pa gasilci ostali na drevju, ker so bili še sami "zelenci", najmanj zrel od vseh je bil prav njihov vodja! Nastopiti je morala le eden, da so lahko popadali s hruške. V besedilu je mnogo zabavnih situacij in besednih iger, ki dajejo celoti igriv predznak; le tega so mladi lutkarji ob strokovnem vodstvu znali zelo dobro izkoristiti s čvrsto igrjo, ki se je tudi ob glasbenih trenutkih vila tekoče in pozabavala občinstvo, ki je seveda navdušeno zaploskalo pridnim lutkarjem, med katerimi je povezovalno nit odvijala Mira Tavčar kot branjevka.

Slovenski oder - Radijski oder

V na srečo manj hladnem večeru kot prejšnje dni so se gledalci preselili na mavhinjski trg, na katerem jim je deset članov Mladinske dramske skupine Breg iz društva SKD Slovenec Boršt - Zabrežec prikazalo delo Žarka Petana *Cirkus z divjega zahoda* v priredbi Bože Hrvatič, ki si zelo

pridejo na dan njihove boljše in slabše strani. Ozračje se razvname, ko jim Magdalena razkrije, da je že veliko let zaljubljena v očeta dveh prisotnih prijateljic, ki je obenem stric tretje ...

Nedelja, 30. junija 2013
Gledališki večer se je začel pravzaprav, ko je sonce še sijalo nad mavhinjskim trgom. Pod šotorom je dvaindvajset cici-bančkov, ki obiskujejo občinski vrtec v Šempolaju, ljubko, kot znajo le otroci, prikazalo, kako se je malemu Petru sanjalo, da ga je obiskal "marsovček". Peter mu je razkril, kolikšne lepote premore naša zemlja. Zgodbico *Peter in sanje*, ki močno spominja na Pečjakovo delo *Trije marsovčki* na obisku, sta napisali in zrežirali vzgojiteljci Andrejka Terčon in Ingrid Sedmak. Malčki, še posebno Viktorija Adamič kot Peter in Jernej Ozbič kot Nano Nano, bi bili lahko za zgled marsikateremu "odraslemu" igralcu, saj so glasno in razločno podajali rimano besedilo in pogumno v dvojicah ali celo "solistično" zapeli marsikatero pesmico. Res so vredni velike pohvale in seveda tudi učiteljice, ki so jih pripravile za predstavo in na pole papirja narisale primerno scensko ozadje za posamezne prizore.

Gledališka superminestra, ki jo je zakuhal Kim Furlan z otroki skupine Mi se gremo gledališče SKD Vigred, pa se je, žal, "skazila". Ta gledališka minestra se iz ne prav solidne recitacije kar ni mogla "prekuhati" v odrski prikaz. Škoda za zamujeno priložnost in za nastopajočih otroke, ki se niso mogli primerno razživeti.

Na odru "pod zvezdami", ki so se tudi tokrat skrivale za oblaki, je zavel nenavaden vetrič absurda, ko je na njem ob koncu nedeljskega programa zablestela posebna "kriminalka", odeta v črn humor, ki jo je uprizorila Dramska družina SKPD F. B. Sedej iz Števerjana, *Umor v vili Roung Achilleja Campanileja* (prevod Marinka Počkaj). Campanile se je posluževal absurda, da bi se s prepletanjem "negacije in pretiravanja", ki sta značilna za njegovo pisanje, rodila predstava, v kateri ni nič tako, kot izgleda. Da je to res, se je prepričalo tudi mavhinjsko občinstvo, ko je pozorno spremljalo izredno natančno, do pičice preštudirano odrsko postavitev, v kateri igralna ekipa izzveni kot enovito igralsko telo pod zrelo, solidno režijsko roko Franka Žerjala in ob inovacijski svežini domislic režijske asistentke Jasmin Kovic, ki si je zamislila tudi zelo učinkovito scenografsko podobo predstave in v besedilo harmonično vrinila italijanske popevke iz tridesetih let

Lutkovna skupina OPZ Ladjica - Devin

prejšnjega stoletja; glasbeno jih je mojstrsko obdelal Patrick Quaggiato. Na glasbo pa je iskri-ve koreografske korake usmerila Monika Zajšek. S celotno podobo predstave se enkratno ujemajo tudi kostumi, ki se poigravajo s črno in belo barvo. Zanje je z okusom poskrbela Snežica Černic. Števerjansko skupino sestavlja poleg številnega igralskega ansambla, ki je v zadnjih nekaj letih doživel neverjetno umetniško rast, tudi zelo skrbna zakulisna ekipa, ki s svojim pikolovskim delom nedvomno pripomore k celotni podobi predstave. O njej lahko res govorimo samo s presežki. Tudi na tem festivalu, čeprav niso bile še izvedene vse predstave, je odrska postavitev tega Campanilejevega dela nekaj posebnega, edinstvenega.

Mimogrede naj povemo še, da je dramska skupina iz Števerjana prav v teh dneh izvedela, da jo je državni selektor Linhartovo srečanja Marko Bratuš uvrstil v finalni del Srečanja ljubiteljskih gledaliških skupin iz Slovenije in zamejstva, ki bo v jeseni v Postojni (na območnem Srečanju gledaliških ljubiteljskih skupin Severne Primorske je prejela priznanje kot najboljša predstava v celoti), kar je za vznesene števerjanske igralce, predanega

morje gledalcev, ki so v teh letih navdušeno polnili lepi mavhinjski trg, pa tudi "zakulisni" okruški, ki razkrivajo tisto trdo, prostovoljno delo članov društva Cerovlje-Mavhinje (s predsednikom Paolom Antoničem na čelu), ki dan za dnem skrbijo, da festival poteka kar najbolje. V svoj objektiv je fotograf ujel tudi neutrudne kuharje, ki vse dni skrbijo, da so vedno na razpolago jedi na žaru in seveda cvrt krompirček, ki ga imajo tako radi otroci in odrasli. Vse to in še marsikaj bo pozoren obiskovalec

razstave razbral s fotografij, ki so jih dali na razpolago domačini, pa tudi poklicni fotograf Davorin Križmančič iz podjetja Kroma.

Ob desetem, jubilejnem festivalu, ki poteka pod pokroviteljstvom in v sodelo-

vanju Občine Devin-Nabrežina in pokroviteljstvom tržaške pokrajine ter v sodelovanju s Slovensko prosveto, Zvezo slovenskih kulturnih društev, Uradom Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, Slovenskim stalnim gledališčem in Primorskim dnevnikom, je izšla tudi zajetna brošura, ki jo je uredila Mateja Clarici in na naslovnici katere je čudovit logo zamejskega festivala z izsekom mavhinjskega trga in polno luno na jasnem nebu. Umetniško ga je zasnovala

Anja Colja

Odrasla skupina Mosp

režiserja Žerjala, zagnano Jasmin Kovic in vso tehnično ekipo izreden dosežek in potrdilo za odlično opravljeno delo.

...
Vsak večer predstave jubilejnega mavhinjskega festivala s prijaznimi besedami sproščeno uvaja Anja Colja, ki je z Erikom Iorijem tudi pripravila in uredila razstavo v prostorih nekdanje mavhinjske osnovne šole, poimenovane po J. A. Murnu. Letos so na razstavi na ogled povečane fotografije, ki pripovedujejo o nastanku in razvoju mavhinjskega festivala, od prvega 1. 1995 do letošnjega. Obiskovalec si tako lahko ustvari vedrodostno podobo tega gledališkega maratona s pomočjo slik, na katerih so utrinki iz predstav, s slavnostnih nagrajevanj, pogledi na

slikarka Vesna Benedetič l. 1995. V Brošuri so poleg programa in predstavite predstave s fotografijami nastopajočih daljši kronološki pregled zgodovine festivala izpod peresa Maje Lapornik in misli tistih, ki so na kakršenkoli način, kot predstavnik domačega društva, režiserjev ali igralcev nastopajočih gledališč ali nekdanjih članov komisije, vezani na ta zamejski festival. Vredno je vzeti publikacijo v roke, jo pazljivo prelistati in tudi ob njej spoznati, kako dragocena je ta množična prireditev, ki daje ljubiteljskim gledališkim igralcem možnost nastopanja in soočanja z odrskim ustvarjanjem drugih skupin, in vsem, ki jim je pri srcu to umetniško izražanje, pa vpogled v raznoliko in bogato odrsko udejstvovanje v našem malem zamejstvu.